

1304202

Reconstructie De Peel

Startnotitie milieueffectrapportage

Provincie Noord-Brabant

Reconstructie De Peel

Startnotitie milieueffectrapportage

Auteurs

Paul Kant

Joep van de Ven

Jos van der Wijst

Datum

31 oktober 2002

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Waarom een m.e.r.-procedure en startnotitie?	6
1.3	Inspraak	7
1.4	Initiatiefnemer en bevoegd gezag	7
1.5	Opbouw van deze startnotitie	7
2	Gebiedsbeschrijving en probleemanalyse	9
2.1	Gebiedsafbakening en karakteristiek	9
2.1.1	Gebiedsafbakening	9
2.1.2	Karakteristiek	10
2.2	Huidige situatie en ontwikkelingen sociaal-economische vitaliteit	10
2.2.1	Landbouw	11
2.2.2	Recreatie en toerisme	13
2.2.3	Wonen, werken, leefbaarheid en verkeer en vervoer	15
2.3	Huidige situatie en ontwikkelingen omgevingskwaliteit	17
2.3.1	Water en bodem	17
2.3.2	Stank, ammoniak, stilte en duisternis	21
2.3.3	Natuur	25
2.3.4	Landschap en cultuurhistorie	27
3	Doelen	31
3.1	Doelen vanuit de reconstructiewet en het rijksstoetingskader	31
3.2	Opgave voor de reconstructie van De Peel	34
3.2.1	Algemene doelen	34
3.2.2	Doelen voor sociaal-economische vitaliteit	35
3.2.3	Doelen voor omgevingskwaliteit	38
4	Visie en alternatieven	44
4.1	Streefbeeld	44
4.1.1	Wat is het streefbeeld?	44
4.1.2	Plaats van het streefbeeld in het planvormingsproces	44
4.1.3	Streefbeeld De Peel	47
4.1.4	Thematische uitwerking	48
4.2	Alternatieven	51
4.2.1	Voorwaarden waaraan alternatieven moeten voldoen	51
4.2.2	Van streefbeeld naar alternatieven	51
4.2.3	Afleiding van de alternatieven op hoofdlijnen	52
4.2.4	Korte beschrijving van de onderscheiden alternatieven	54
5	Indicatie van te onderzoeken gevolgen	60

6	Procedure	64
6.1	Ontwerp-Reconstructieplan/MER -procedure	64
6.1.1	Startnotitie	65
6.1.2	Advies-richtlijnen en richtlijnen	65
6.1.3	De m.e.r.-fase	66
6.1.4	Inspraak en advies	66
6.1.5	Besluitvorming en opstellen (ontwerp)plan	67
6.2	Hoe kunt u inspreken?	67
7	Procedure	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Midden- en Oost-Brabant behoren tot de (zand)gebieden met een hoge veedichtheid (de zogenaamde concentratiegebieden). In deze gebieden doen zich verschillende, met elkaar samenhangende, problemen voor. Kern van de problematiek is de spanning tussen de (gewenste) functies op het platteland en bijbehorende ruimteclaims enerzijds en de milieukwaliteit anderzijds. Het evenwicht tussen het gebruik en de kwaliteit van het landelijk gebied is verstoord:

- Landbouw vraagt ruimte voor extensivering;
- Natuur vraagt grond voor nieuwe natuurgebieden en verbindingzones;
- Water vraagt ruimte voor retentie;
- Burgers willen een plek om te wonen en groen om in te recreëren;
- Het bedrijfsleven heeft bedrijventerreinen nodig;
- Binnen de (intensieve) veehouderij vragen de veterinaire risico's (varkenspest, BSE, Mond- en Klauwzeer) aandacht.

Door de toegenomen intensiteit van de gebruiksfuncties in het landelijk gebied is de kwaliteit van milieu, landschap en natuur in de knel gekomen en zijn de verschillende functies (natuur, landbouw/veehouderij, recreatie en toerisme, wonen en werken) elkaar steeds meer in de weg gaan zitten. Zo hebben de natuurgebieden te lijden onder een te grote voedselrijkdom (vermesting), te veel zure neerslag (verzuring) en verdroging. Het water heeft last van eutrofiëring. De kwaliteit van het landschapsbeeld gaat op veel plaatsen achteruit. Ook de landbouw heeft last van vochttekort maar in natte perioden dreigt steeds meer wateroverlast. Veel veehouderijbedrijven kunnen zich op hun huidige plek niet ontwikkelen vanwege stank- en ammoniakregels. De laatste jaren is gebleken dat de grote veedichtheid niet alleen kwetsbaar is voor uitbraken van veeziekten, maar dat ook de financiële en maatschappelijke gevolgen daarvan groot zijn. Vanwege al deze problemen is al in 1997 de noodzaak gevoeld om te komen tot een samenhangende aanpak van de genoemde problemen door middel van een 'reconstructie van de concentratiegebieden'. Dit door een aanpak die gericht is op verschillende samenhangende doelen in het landelijk gebied. Deze doelen zijn: het verbeteren van de economische omstandigheden en de leefbaarheid, met name het bieden van perspectief aan landbouwbedrijven, het maken van varkensvrije zones en het verbeteren van de omgevingskwaliteit (water, natuur, milieu en landschap).

Om gestalte te geven aan de reconstructie van de zandgebieden, heeft de regering, met steun van provincies, gemeenten, landbouworganisaties en andere partijen de Reconstructiewet concentratiegebieden opgesteld. De Eerste Kamer heeft deze wet op 29 januari 2002 aangenomen, samen met de Wet Ammoniak en Veehouderij. De Reconstructiewet is sinds 1 april 2002 in werking. De genoemde wetten vormen een belangrijk kader voor de reconstructie. Algemeen doel is om te komen tot een meer

duurzaam en leefbaar landelijk gebied. De wet draagt de provinciebesturen op een reconstructieplan te maken voor de zandgronden in hun provincie en daartoe één of meer reconstructiecommissies in het leven te roepen.

Voor de provincie Noord-Brabant zijn 7 reconstructiegebieden aangewezen: Baronie, Boven-Dommel, Beerze Reusel, De Peel, Maas & Meierij, Meierij en Peel en Maas. Daarnaast zijn door de provincie zelf twee aansluitende gebieden benoemd die niet onder de Reconstructiewet vallen, namelijk Wijde Biesbosch en Brabantse Delta.

De Reconstructiecommissie heeft tot taak om een ontwerp reconstructieplan op te stellen en het vervolgens als advies aan het provinciebestuur aan te bieden. Daarna volgen inspraak en vaststelling door Provinciale Staten en goedkeuring door de ministers van LNV en VROM.

1.2 Waarom een m.e.r.-procedure en startnotitie?

Op grond van de Wet milieubeheer wordt het verplicht om bij besluiten over een reconstructieplan een Milieu Effect Rapport (MER) te overleggen en de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.-procedure) te doorlopen. Doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk nadelige gevolgen voor het milieu.

In het MER komt te staan welke milieueffecten te verwachten zijn als gevolg van het reconstructieproces. Ook geeft het MER aan welke realistische alternatieven er zijn. Provincie en reconstructiecommissie maken het MER en het Reconstructieplan tegelijkertijd in afzonderlijke maar samenhangende procedures. De voorliggende startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. De startnotitie biedt op hoofdlijnen informatie over de aanleiding en het doel van het initiatief, de m.e.r.-procedure en het te nemen besluit. De lezers (betrokkenen, de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs) dienen voldoende informatie te krijgen over het initiatief en de onderwerpen die in het MER onderzocht zullen worden.

Met behulp van de startnotitie zullen richtlijnen worden opgesteld voor de inhoud van het milieueffectrapport. Daarvoor vraagt het bevoegd gezag advies aan de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs.

Het MER voor de reconstructie van de Peel is bedoeld als een MER op zogenaamd 'strategisch niveau' (op het niveau van beleidsplannen, niet van concrete uitvoeringsgerichte maatregelen), passend bij het abstractieniveau van het reconstructieplan. De milieueffecten van afzonderlijke m.e.r.-plichtige maatregelen in het reconstructieplan moeten later worden bepaald. Dit laatste gebeurt waar nodig in de latere planuitwerkingen per deelgebied door middel van MERen op locatie- en inrichtingsniveau.

1.3 Inspraak

De startnotitie is bedoeld om eenieder de gelegenheid te bieden opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport (MER). Daarbij gaat het om de volgende vragen:

- Is u op hoofdlijnen duidelijk geworden wat de reconstructie voor het landelijk gebied kan betekenen?
- Bent u van mening dat alle relevante te onderzoeken (milieu)aspecten beschreven staan in de startnotitie?

De (inspraak)reacties worden meegenomen bij het formuleren van de richtlijnen. Deze richtlijnen bevatten inhoudelijke eisen waaraan het op te stellen MER moet voldoen. Schriftelijke reacties kunnen binnen een termijn van 5 weken na ter inzage legging worden ingediend bij het bevoegd gezag (zie volgende paragraaf). Waar en wanneer de startnotitie kan worden ingezien wordt bekend gemaakt door middel van advertenties in lokale en regionale bladen.

1.4 Initiatiefnemer en bevoegd gezag

Bevoegd gezag

Provinciale Staten van de provincie Noord-Brabant, gedelegeerd aan het College van Gedeputeerde Staten

t.a.v. de afdeling Milieu, bureau MBP, mevr. ir. J.T.S. Bauwens

Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch.

tel: 073-6812678 e-mail: jbauwens@brabant.nl

De **initiatiefnemer** van de reconstructie De Peel is:

College van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant,

Projectunit Revitalisering Landelijk gebied,

dhr. drs. J.H.A.M. van der Wijst (m.e.r.-coördinator)

Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch.

tel: 073-6808763 e-mail: jvdwijst@brabant.nl

1.5 Opbouw van deze startnotitie

Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van de huidige situatie en problemen in het reconstructiegebied De Peel. Dit gebeurt voor alle onderwerpen die in de reconstructie en het MER aan de orde zullen komen. Hoofdstuk 3 geeft een uiteenzetting van de doelen van de reconstructie. Hoofdstuk 4 geeft aan op welke wijze in het

reconstructieproces alternatieven voor het reconstructieplan en het MER ontwikkeld zullen worden. In hoofdstuk 5 kunt u lezen op welke manier deze alternatieven in het MER beoordeeld zullen worden op sociaal-economische en milieueffecten. Hoofdstuk 6 tenslotte bevat een beschrijving van de procedure en geeft aan hoe u kunt inspreken.

In bijlage 1 staat aangegeven welke informatie gebruikt is bij het opstellen van deze startnotitie. Bijlage 2 bevat een verklarende woordenlijst. Bijlage 3 geeft een overzicht van vigerend beleid en kaderstellende besluiten. In bijlage 4 is het voorlopig beoordelingskader opgenomen en tot slot wordt in bijlage 5 ter beeldvorming een aantal themakaarten van het gebied gepresenteerd.

2 Gebiedsbeschrijving en probleemanalyse

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de huidige situatie en problemen in het reconstructiegebied De Peel voor alle onderwerpen die in de reconstructie en het MER aan de orde zullen komen. Ook zijn in dit hoofdstuk de te verwachten ontwikkelingen beschreven, nog zonder rekening te houden met reconstructie. Dit zijn de zogenaamde autonome ontwikkelingen.

De beschrijving en de verdere detaillering van de huidige situatie en autonome ontwikkeling in het MER vormt het referentiekader voor de effectbepaling. Zo kan het effect van te treffen maatregelen en ingrepen vastgesteld worden. Op deze wijze is zichtbaar te maken of de maatregelen voldoende bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen.

2.1 Gebiedsafbakening en karakteristiek

2.1.1 Gebiedsafbakening

Het Reconstructiegebied De Peel beslaat het landelijke gebied in het zuidoosten van de Provincie Noord-Brabant. Het gebied omvat de volgende gemeenten: Gemert-Bakel, Deurne, Asten, Someren, Helmond, Nuenen c.a., Mierlo en Laarbeek (kaart 1). Het gebied grenst in het oosten en zuiden aan de Provincie Limburg. Daarnaast grenst het reconstructiegebied aan de reconstructiegebieden Peel en Maas, De Meierij en Boven-Dommel.

Op afbeelding 1.1 is de ligging van reconstructiegebied De Peel ten opzichte van de andere reconstructiegebieden weergegeven.

2.1.2 Karakteristiek

Het reconstructiegebied De Peel heeft 229.180 inwoners verdeeld over acht gemeenten. Helmond is verreweg de grootste gemeente met circa 80.000 inwoners; Mierlo de kleinste met circa 10.000 inwoners. Qua oppervlakte zijn de gemeenten Deurne en Gemert-Bakel de grootste gemeenten en Mierlo en Nuenen c.a. de kleinste. Wanneer gekeken wordt naar de bevolkingsdichtheid, dan is deze het hoogst in Helmond (1493 inw/km²), Mierlo en Nuenen kennen een dichtheid van respectievelijk 570 en 720 inw/km². De overige gemeenten hebben een dichtheid tussen de 225 en 389 inw/km². Ter vergelijking: de bevolkingsdichtheid in Nederland bedraagt gemiddeld 465 inwoners per vierkante kilometer en Noord-Brabant 474 inwoners per vierkante kilometer.

Reconstructiegebied De Peel bestaat uit circa 56.650 hectare; hiervan behoort ongeveer 9.300 hectare (16%) tot de woonkern en 47.000 (84%) tot het buitengebied. Nagenoeg alle gemeenten kennen een behoorlijk groot buitengebied ten opzichte van de omvang van de woonkern, behalve Helmond. Deze kern heeft een oppervlak buitengebied dat nagenoeg gelijk is aan de omvang van de woonkern.

Vrijwel in het hele gebied hebben grootschalige landinrichtingsprojecten plaatsgevonden waarbij veel van de natuurlijke variatie is verdwenen. Hierdoor heeft het gebied een grootschalige ruimtelijke structuur: grote aaneengesloten open landbouwgebieden, veelal Peelontginningen met veel gespecialiseerde moderne veehouderijen. Nabij de aanwezige bosgebieden en de beekdalen van de stroomgebieden de Aa en de Dommel is de ruimtelijke structuur kleinschaliger. Dit zelfde geldt ook voor het veenlandschap in het uiterste zuiden en oosten van het gebied.

Verder is het gebied beïnvloed door de toenemende bebouwing, zowel bij de steden als de vele (kerk)dorpen in het landelijk gebied. Zeer karakteristiek voor dit gebied is de aanwezigheid van breuken die van wezenlijk belang zijn voor onder meer de waterhuishouding maar ook voor het voorkomen van natuurwaarden of agrarisch grondgebruik. De zogenaamde Peelrandbreuk deelt het gebied in een hoger gelegen gebied ook wel De Peelhorst genoemd en een lager gelegen gebied, de Centrale Slenk.

2.2 Huidige situatie en ontwikkelingen sociaal-economische vitaliteit

Een belangrijk doel van de reconstructie is het scheppen en benutten van kansen voor een duurzame economische ontwikkeling voor met name landbouw, recreatie en toerisme en het woon-, werk- en leefklimaat. Deze paragraaf 'sociaal-economische vitaliteit' gaat over de huidige situatie en ontwikkelingen van de sociaal-economische gebruiksfuncties van het reconstructiegebied.

2.2.1 Landbouw

Huidige situatie

In bijlage 5 is een kaart opgenomen met de huidige situatie van de landbouw in het reconstructiegebied (kaart 2).

De landbouw is in De Peel met een aandeel van 54% in het totale grondgebruik de grootste grondgebruiker. De veehouderij is de grootste sector. Van de in totaal 2.518 bedrijven zijn er 1.747 veehouderijen. Hierbinnen zijn de varkenshouderij (536 bedrijven) en de melkveehouderij (479 bedrijven) de grootste sectoren. Deze sectoren leveren ook de grootste bijdrage aan de totale productieomvang in De Peel. De gemiddelde omvang van de veehouderijbedrijven ligt in De Peel boven het gemiddelde voor Noord-Brabant en Nederland. De melkveehouderijbedrijven zijn echter wat betreft oppervlakte relatief klein. Dit resulteert in een hoge veedichtheid per hectare. Er is sprake van een aanzienlijk mestoverschot voor met name varkens- en pluimveemest op zowel bedrijfs- als gebiedsniveau.

Ook de glastuinbouw is een belangrijke sector in De Peel. De bedrijven zijn relatief groot en liggen redelijk geconcentreerd in met name de gemeenten Asten, Someren en Deurne.

Het aandeel biologische bedrijven en bedrijven met verbrede landbouw is in De Peel relatief laag. Alleen rondom het stedelijk gebied van Helmond zijn deze vormen van landbouw sterk vertegenwoordigd.

Autonome ontwikkeling

Het aantal bedrijven in De Peel zal onder invloed van het krachtenveld waarin de landbouw zich bevindt de komende jaren verder afnemen. Dit krachtenveld wordt bepaald door de volgende factoren: beschikbaarheid van productiefactoren (arbeid, grond, kapitaal, kennis, agrobiologie en agribusiness), internationale ontwikkelingen, eisen en wensen vanuit de maatschappij en beleid. Deze factoren bepalen te samen met het ondernemerschap van de agrarisch ondernemer het perspectief voor de landbouw. De verwachting is dat in de periode tot 2005 circa 30% van de bedrijven zullen stoppen. Vooral bij de gespecialiseerde varkens- en legpluimveebedrijven is de afname aanzienlijk, hetgeen niet wil zeggen dat het aantal dieren ook evenredig afneemt. Van de resterende bedrijven in 2005 heeft bijna 10% een slecht perspectief. Uit de voorziene dynamiek in de intensieve veehouderij is een forse reductie in dieren aantallen af te leiden, hetgeen met name voor de varkensstapel geldt. Door de realisatie van niet-agrarische claims op landbouwgrond zal het areaal cultuurgrond in de periode tot en met 2005 in De Peel met ongeveer 3% afnemen. De verwachting is dat er een verschuiving van bouwland naar grasland zal plaatsvinden.

Als de lijn wordt doorgetrokken naar 2015 is de verwachting dat het aantal vee- en akkerbouwbedrijven nog verder zal afnemen tot minder dan de helft van het huidige aantal bedrijven. De bedrijven die overblijven zullen veelal grote moderne bedrijven zijn. Ook de glastuinbouw bestaat uit grote moderne bedrijven.

Door het mestbeleid zal op korte termijn een herschikking op de mestmarkt plaatsvinden. Niet alleen de maximale afzetruimte vermindert, ook het aandeel van afzet van onbewerkte drijfmest zal moeilijk overeind blijven, vanwege de geringe werkzaamheid van mineralen en de verliezen naar het milieu. Gezien deze ontwikkelingen mag worden verwacht dat de dierlijke mest in toenemende mate bewerkt zal gaan worden.

Bij de autonome ontwikkeling is er geen voornemen om iets te doen aan de veterinaire veiligheid.

De landbouw in De Peel zal te maken krijgen met de gevolgen van een groot aantal doelstellingen op het gebied van waterbeheer, water- en bodemkwaliteit, natuur, landschap en leefomgeving. Zaken als regionale waterberging, aanpassing van de grondwaterpeilen, verbetering van de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit, verbetering van de natuurkwaliteit door vermindering van de ammoniakemissie, vermindering van het aantal stankgehinderden en realisatie en behoud van natuur, landschap en cultuurhistorie stellen randvoorwaarden aan de manier waarop de landbouw zich kan ontwikkelen. Door het relatief intensieve karakter van de landbouw (veel grote (intensieve) veehouderijbedrijven die gemiddeld relatief weinig grond tot hun beschikking hebben) wordt de ruimtedruk op het gebied alleen maar vergroot. De melkveehouderij in kwetsbare gebieden zal moeten gaan extensiveren, voor de glastuinbouw dient een vestigingslocatie gerealiseerd te worden en met name voor de intensieve veehouderij dient er voldoende landbouwontwikkelingsgebied te komen zodat bedrijven met toekomst zich duurzaam kunnen ontwikkelen.

Daarnaast zullen aanvullende technische maatregelen en maatregelen op inrichtingsniveau noodzakelijk zijn om de milieukwaliteit te verbeteren. Mestbewerking is belangrijk om tot volumereductie en betere afzetmogelijkheden (door constanter en werkzamer product) voor dierlijke mest te komen.

Belangrijk uitgangspunt voor de landbouw is dat continuerende bedrijven die door willen gaan, een duurzaam ontwikkelingsperspectief kan worden geboden. Voor bedrijven die als gevolg van reconstructie in de knel komen te zitten kan dat bijvoorbeeld in de vorm van een alternatieve locatie of duidelijke afspraken over de ontwikkelingsmogelijkheden op de huidige locatie.

2.2.2 Recreatie en toerisme

Huidige situatie

In bijlage 5 is een kaart opgenomen met de huidige situatie van recreatie en toerisme in het reconstructiegebied (kaart 3).

De twee natuurgebieden, Groote en Deurnse Peel, met hun heidegebieden, kleine stukjes veenmoeras en de vennen herinneren aan het historische Peelland, dat nog steeds de grootste trekker van het gebied vormt. De voormalige veenkolonie Helcnaveen is een interessante cultuurhistorische bezienswaardigheid. De toeristische voorzieningen in dit gebied zijn echter beperkt ontwikkeld in tegenstelling tot de sterk ontwikkelde Limburgse Peel, met grootschalige verblijfsaccommodaties en de nieuwe dagattractie Toverland. Voor dagrecreatie zijn dus vooral de natuurgebieden trekkers. Ook natuurgebieden als De Stippelberg, de Stiphoutse Bossen en de Lieropse Heide (onderdeel van de Strabrechtse Heide) bieden diverse mogelijkheden voor recreatief medegebruik.

Er zijn twee informatiecentra in De Peel. Het betreft het Natuurhistorisch Museum De Peel in Asten waar informatie wordt gegeven over de nabijgelegen natuurgebieden De Groote Peel en de Strabrechtse Heide. In Deurne bevindt zich Natuur- en Milieu Educatiecentrum "De Ossenbeemd". Het bezoekerscentrum voor de Groote Peel (Mijl op Zeven) ligt net buiten de provincie, ten zuiden van de Groote Peel.

In De Peel is het fietsknooppuntensysteem in 2000 uitgevoerd. Het systeem sluit naadloos aan op het fietsknooppuntensysteem in de Kempen en Nederlands en Belgisch Limburg. Op dit moment bestaan naast het knooppuntensysteem ook nog de bewegwijzerde rondrijroutes. Nog niet duidelijk is of deze bewegwijzerde rondrijroutes in de toekomst blijven bestaan. De fietsroutes zorgen voor activiteit in de aan de route gelegen dorpen.

Naast de regionale fietsroutes en het knooppuntensysteem loopt een gedeelte van de Landelijke Fietsroute 13: de Schelde-Rheinroute door De Peel.

De Peel beschikt nog niet over een sluitend netwerk aan ATB-, wandel-, en ruiterroutes. Uitbreiding van het bestaande netwerk is in ontwikkeling.

In De Peel zijn niet alle onderscheiden typen verblijfsaccommodaties aanwezig. De minicampings, groepsaccommodaties, de hotels en pensions komen het meeste voor en vormen samen ruim driekwart van het aanbod.

De meeste kampeerterreinen, al dan niet met bungalows, zijn behoorlijk omvangrijk. In totaal gaat het om ruim 4800 kampeerplaatsen en zo'n 250 zomerhuisjes. Bijna driekwart van het aantal standplaatsen bestaat uit vaste standplaatsen voor stacaravans. De helft van deze bedrijven is behoorlijk fors van omvang: Recreatiepark Oostappen, 't Wolfsven, De Rooye Asch, Recreatiecentrum Someren en De Peel.

De andere bedrijven nemen wat slaapplekken betreft een marginale positie in. Bij de pensions gaat het vaak om enkele slaapplekken per pension, vaak ingenomen door mensen die (tijdelijk) in het gebied werken. Overigens zijn ook de hotels gemiddeld gezien niet zo groot. Een aantal is duidelijk wat groter, waarvan één omvangrijk hotel. Dit hotel omvat bijna de helft van het totaal aantal hotelbedden in De Peel. De

bedrijfsgrootte van de groepsaccommodaties varieert sterk. In totaal zijn er ruim 1700 bedden. Het kleinste bedrijf heeft 14 bedden, het grootste bedrijf telt er zo'n 240. Ten zuidoosten van Nuenen is het dagrecreatief object "Gulbergen" in ontwikkeling.

De totale toeristische bestedingen in De Peel zijn voor 1999 op circa € 57 miljoen geraamd. Dit levert ruim 800 arbeidsplaatsen op.

Autonome ontwikkeling

Er is een trend tot algehele kwaliteitsverbetering van verblijfsrecreatie. Mensen willen ruimere bungalows en meer ruimte om de bungalow heen, dus dit betekent dat er meer oppervlakte nodig is om in deze behoefte te voorzien. De verblijfsrecreatie heeft vaker een bedrijfsnatuurplan. Hierin is aandacht voor meer natuur om de verblijfsobjecten heen en voor het scheiden van afvalstromen.

De recreant en toerist heeft meer interesse in het landschap. Hij of zij wil het platteland op, zodat het platteland meer opengelegd wordt door middel van netwerkstructuren voor wandelen, fietsen en paardrijden.

De interesse voor het platteland uit zich ook in de behoefte aan landschapscampings (midden in de natuur en niet te veel mensen bij elkaar) en de behoefte aan hoogwaardige kleinschalige accommodatie, zoals een overnachting in een voormalig oude boerderij. Bij de recreant en toerist komt meer interesse voor cultuurhistorie. De kleine dorpen worden aantrekkelijk in relatie tot het landschap. Er is ook meer interesse voor de streek, hetgeen leidt tot meer agrotourisme en dagattracties.

Door de vergrijzing neemt het aantal korte vakanties toe. Door het groter aantal korte vakanties neemt het aantal recreatiebewegingen toe.

Voor De Peel geldt specifiek dat;

- in het gebied tussen Helmond en Deurne mogelijkheden liggen voor vestiging van nieuwe intensieve vormen van recreatie;
- in de oude bebouwingslinten, door de aanwezigheid van veel cultuurhistorische en landschappelijke waarden, mogelijkheden liggen voor het versterken van recreatieve activiteiten (Groene Peelvallei);
- bestaande dagrecreatieve voorzieningen worden uitgebreid en nieuwe recreatieve activiteiten gewenst zijn;
- routestructuren worden versterkt en agrotourisme verder wordt ontwikkeld.

2.2.3 Wonen, werken, leefbaarheid en verkeer en vervoer

Wonen

Huidige situatie

De woningdichtheid ligt in de meeste gemeenten in het reconstructiegebied De Peel lager dan het gemiddelde van de provincie Noord-Brabant. Helmond, Mierlo en Nuenen c.a. zijn de meest verstedelijkte gemeenten in de regio, met name Helmond. Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren zijn de meer landelijke gemeenten. De gemiddelde koopwoning is in De Peel hoger dan in de rest van Nederland. Voor veel mensen is het aantrekkelijk om in het buitengebied te gaan wonen. De trend is dat dit steeds meer gedaan wordt door mensen uit de stad, die geen binding hebben met het platteland.

Autonome ontwikkeling

Verwacht mag worden dat er een nog grotere instroom van 'nieuwe' bewoners op het platteland zal zijn, bijvoorbeeld in vrijkomende bedrijfswoningen.

Werken

Huidige situatie

De beroepsbevolking in het reconstructiegebied De Peel bestaat uit circa 107.500 mensen. Hiervan is zo'n 38% vrouw en 62% man. Gemiddeld genomen vormt de beroepsbevolking circa 47% van de totale bevolking. De gemeenten Gemert-Bakel, Helmond en Mierlo kennen het grootste aandeel beroepsbevolking (circa 47,5%); Someren het laagste (45,4%).

Reconstructiegebied De Peel bood in 2000 circa 86.000 banen. De meeste werkgelegenheid bevindt zich in de gemeenten Deurne (zo'n 12.000 banen) en in Helmond (34.000 banen). Mierlo biedt de minste werkgelegenheid, circa 2.500 banen. De belangrijkste sectoren voor de werkgelegenheid zijn de industrie en handel/reparatie. Het aandeel van de agrarische sector bedraagt gemiddeld zo'n 9% in het gebied. Landelijk ligt dit percentage op 5%. Wordt gekeken naar de regio exclusief Helmond dan ligt dit percentage op circa 15%. De agrarische gemeenten in De Peel zijn Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Laarbeek en Someren. Vanuit de andere sectoren zijn diverse bedrijven met een relatie met de primaire productie op de land- en tuinbouwbedrijven, de zogenoemde agribusiness. In de regio (exclusief Helmond) is sprake van een ondervertegenwoordiging van de dienstverlenende de sectoren (zakelijk, financieel e.d.).

Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking van het reconstructiegebied De Peel (exclusief Helmond) ligt lager dan in Nederland.

Het aanbod van bedrijventerreinen is in meer of mindere mate in alle gemeenten aanwezig. In de regio is nog zo'n 122 hectare uitgeefbaar waarvan 45 hectare terstond.

Autonome ontwikkeling

Er zullen steeds minder mensen actief zijn in de landbouw. Een deel zal niet meer actief zijn op de arbeidsmarkt en een ander deel vindt elders een baan, afhankelijk van de werkgelegenheid. Een deel zal beginnen met een ander bedrijf.

Leefbaarheid

Huidige situatie

Een belangrijk aspect van de leefbaarheid van de landelijke gebieden is de beschikbaarheid en bereikbaarheid van maatschappelijke voorzieningen, zoals werk, scholen, gezondheidszorg, sportaccommodaties, openbaar vervoer en openbare diensten. Het voorzieningenniveau is vooral in de landelijke gebieden niet overal even goed. De oorzaak van het afgenomen voorzieningenniveau ligt in de toegenomen mobiliteit (door autogebruik) en de individualisering van plattelandbewoners. Bovendien kunnen de voorzieningen niet meer worden gehandhaafd bij een kleine afzetmarkt. Dit heeft geleid tot een schaalvergroting in het ruimtelijk gedrag van individuen.

De leefbaarheid wordt naast voorzieningen ook bepaald door de mate van sociale samenhang in dorpen en kernen. Daarom is het behoud en verder ontwikkelen van een eigen identiteit van belang. Het wordt steeds meer gewaardeerd wanneer een regio een eigen identiteit heeft. Ook het kunnen recreëren in de directe woonomgeving is eveneens een welzijnsfactor.

Autonome ontwikkeling

Op het vlak van de leefbaarheid van het platteland is een aantal tendensen te signaleren. Dat is op de eerste plaats een sterke vergrijzing en ontgroening, waardoor de samenstelling van de bevolking verandert. Jongeren trekken weg; door maatschappelijke ontwikkelingen en door het feit dat het woningaanbod in kleine dorpen klein en duur is. Tegelijkertijd vestigen zich mensen van buiten in de dorpen. Doordat nieuwkomers zich soms minder betrokken voelen bij het dorp wordt de sociale samenhang, die van oudsher hecht is, kleiner. Dat heeft uiteenlopende gevolgen, bijvoorbeeld voor de mantelzorg, die op het platteland in De Peel sterk ontwikkeld is. Door de groeiende zorgbehoefte als gevolg van de vergrijzing en door de verminderde sociale cohesie zal de mantelzorg onder druk komen te staan.

Op de tweede plaats vergen voorzieningen een steeds groter draagvlak. In de dorpen in De Peel zijn vele voorbeelden te vinden van een verschraving van het voorzieningenniveau. Om een voorziening te kunnen laten bestaan is vanuit economisch oogpunt bekeken een zekere omzet nodig. Mede door het proces van schaalvergroting en reorganisatie komt de lat voor instandhouding steeds hoger te liggen. Daarbij is sprake van een sluipend proces: de ene na de andere voorziening sluit haar deuren en mensen raken steeds meer aangewezen op voorzieningen elders. Dat is vooral een probleem voor mensen die niet (altijd) over een auto beschikken, zoals ouderen en vrouwen in de thuissituatie.

Op de derde plaats komt het verenigingsleven onder druk te staan. Alle dorpen uit De Peel hebben een sterk ontwikkeld verenigingsleven. De inzet van vrijwilligers is er groot. Het verenigingsleven wordt gezien als een belangrijke kwaliteit van de dorpen. Toch

wordt het ook hier moeilijk om vrijwilligers te vinden. Dat komt voor een deel doordat steeds meer mensen betaald werk hebben en jongeren voor andere organisaties kiezen dan de ouderen.

Verkeer en vervoer

Huidige situatie

Over het algemeen is de fysieke infrastructuur en de bereikbaarheid van Noord-Brabant goed; dit geldt ook voor het reconstructiegebied De Peel. Wel treedt er met name rondom Eindhoven (A2) congestie op; daarnaast loopt ook de A67 regelmatig vast. Verwacht mag worden dat dit ook zijn weerslag heeft op de bereikbaarheid van De Peel. Het regionale en het lokale wegennet zitten ook tegen de grenzen van hun capaciteit aan. Door congestieproblemen op de rijkswegen, treedt sluipverkeer op deze wegen op.

Autonome ontwikkeling

Er lopen regionale onderzoeken naar mogelijkheden voor de oostelijke ontsluiting van Eindhoven in relatie met het Verkeersplan van de Regioraad. Hiervoor is een startnotitie-milieueffectrapportage opgesteld. Wat betreft openbaar vervoer is het streven gericht op een optimaal streekvervoer. Hiervoor wordt een lange termijnvisie ontwikkeld met participatie van de inwoners van Brabant. Verder wordt er gewerkt aan een duurzaam veilig wegsysteem.

2.3 Huidige situatie en ontwikkelingen omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit is het samenhangende systeem van water-, milieu-, natuur- en landschapskwaliteit. De gebruiksfuncties van wonen, werken (waaronder landbouw) en recreëren stellen elk hun - soms tegenstrijdige - eisen aan de omgevingskwaliteit. Omgekeerd hebben de gebruiksfuncties invloed op de omgevingskwaliteit. In de volgende paragrafen worden de omgevingskwaliteiten beschreven.

2.3.1 Water en bodem

Huidige situatie

In bijlage 5 zijn kaarten opgenomen met de huidige situatie van water en bodem in het reconstructiegebied (kaart 4a, 4b en 4c).

In de historische situatie bepaalde het water- en bodemsysteem de ontwikkelingen op het gebied van wonen en landbouw. Door toenemende technische ontwikkelingen zijn gebieden in gebruik genomen voor doeleinden die vanuit het onderliggende natuurlijke systeem tot dan toe niet mogelijk waren geweest. Men heeft zich vaak onvoldoende gerealiseerd dat ingrepen in het water- en bodemsysteem soms vergaande gevolgen kunnen hebben, waardoor andere vormen van grondgebruik en de draagkracht van het watersysteem problemen ondervinden. Inmiddels heeft een kentering in het denken plaatsgevonden. De samenhang “der dingen” staat centraal, men beseft dat het water- en bodemsysteem geen statisch gegeven is, maar zelfs betrekkelijk dynamisch kan reageren. Een zelfde besef is in de afgelopen jaren ook gegroeid ten aanzien van de gevolgen van

klimatologische ontwikkelingen voor watersystemen op wereld- en lokale schaal, bijvoorbeeld in de vorm van extra verdroging, wateroverlast en overstromingsgevaar.

Het reconstructiegebied ligt nagenoeg geheel binnen het stroomgebied van de Aa. Daarnaast liggen twee kleine delen in het stroomgebied van de Boven-Dommel en de Beneden-Dommel. De omvang van de stroomgebieden beperkt zich niet tot het reconstructiegebied van De Peel, ook in de omliggende reconstructiegebieden bevinden zich delen van het stroomgebied van de eerder genoemde beken/waterlopen. De wateroverlast in agrarisch en stedelijk gebied is in het verleden op grote schaal bestreden door het aanleggen van intensieve ont- en afwateringssystemen en beeknormalisatie. Hierdoor wordt het water in een korte tijd afgevoerd en neemt in natte tijden de kans op wateroverlast en overstromingen toe en ontstaan watertekorten en verdroging in droge tijden.

In een infiltratiegebied wordt de overtollige neerslag niet afgevoerd naar het oppervlaktewater, maar voedt de overtollige neerslag het diepere grondwater. Infiltratiegebieden bevinden zich vaak ter plaatse van dekzandruggen. De belangrijkste infiltratiegebieden liggen ten zuidwesten van Deurne, ten zuidoosten van Helmond, ten noorden van Milheeze en langs de zuidwestelijke grens van het reconstructiegebied. In het reconstructiegebied bevinden de kwelgebieden zich onder andere langs de Aa, de Astense Aa, de Goorloop, de Vleutloop, de Deurnse peel, de Groote Peel, de Kaweische loop, ten noordwesten van Nuenen en ten zuiden en oosten en zuiden van Gemert.

In een kwelgebied stroomt het grondwater, dat ter plaatse van een infiltratiegebied het diepere grondwater gevoed heeft, vanuit de dieper pakketten omhoog. Het opstijgende grondwater kan tot aan het maaiveld reiken, in diepe greppels uittreden of alleen de beken, waterlopen of kanalen bereiken. De wijze waarop het grondwater het oppervlak bereikt kan per seizoen verschillen.

In het reconstructiegebied komen langs De Peelrandbreuk kwelverschijnselen voor. Op onverwachte, vaak hoog gelegen plaatsen komen drassige en moerige gronden voor die vaak kenmerkend zijn voor de lagere natte delen van beekdalen. Dit verschijnsel wordt wijst genoemd. Ter plaatse is De Peelrandbreuk slecht “waterdoorlatend”, waardoor het grondwater niet verder kan stromen en daarom wordt afgebogen naar het oppervlak. Dit verschijnsel is uniek in Nederland en heeft grote geohydrologische waarde. Teneinde het kwelwater af te voeren is de “ondoortalende” Peelrandbreuk op veel plaatsen doorbroken. Hierdoor gaan de hierboven beschreven kenmerkende eigenschappen verloren.

Tot nu toe is de grond- en oppervlaktewaterstand meestal afgestemd op de functies wonen en landbouw. Hierdoor treedt verdroging in natuurgebieden op. In De Peel bevinden zich 25 verdroogde natuurgebieden. Grondwateronttrekkingen hebben eveneens een verdrogend effect. Om verdroging van landbouw en natuur tegen te gaan vindt in het stroomgebied van de Aa grootschalige aanvoer van water van ‘buiten’ plaats.

Dit betreft ongeveer 30 miljoen m³ op jaarbasis. Het water is afkomstig uit de Maas en wordt aangevoerd vanuit Panheel/Maasbracht en vanuit Luik via de Zuid-Willemsvaart. De verdeling van het van "buiten" aangevoerde water vindt globaal plaats via het kanaal van Deurne, de Zuid-Willemsvaart, de Aa, het Eindhovens kanaal, het Peelkanaal en het Wilhelminakanaal. Het water wordt door middel van circa 30 inlaatpunten verder verspreid door het reconstructiegebied.

De wateraanvoer vindt met name in droge perioden plaats. De aanvoer van water in de zomer is niet groot genoeg om in droge perioden in de behoeften te voorzien. Hierdoor ontstaan bij zowel landbouw als natuur watertekorten.

Mede door voornoemde beeknormalisaties wordt niet alleen het water te snel afgevoerd, ook zijn zo de kenmerkende ecologische en landschappelijke eigenschappen van veel beken verloren gegaan. In De Peel betreft dit onder andere de Snelle Loop, de Esperenloop, de Peelsche loop, de Astense Aa en de Aa. Deze beken dienen hersteld te worden.

De relatief droge en van oorsprong schrale zandgronden zijn in het gebied in het algemeen gevoelig voor de uitspoeling van nitraat. De lager gelegen landbouwgronden zijn -vanwege hun hogere grondwaterstand- gevoelig voor de uitspoeling van fosfaat. Veel van de gronden in het reconstructiegebied zijn gevoelig voor uitspoeling van bestrijdingsmiddelen. Ter plaatse van zeer kwetsbare grondwaterwinningen is dit een belangrijk aandachtspunt.

Als gevolg van het overmatig gebruik van meststoffen (fosfaat en nitraat) en zware metalen in veevoer is de stoffenkringloop binnen het ecosysteem ernstig verstoord. In het gehele reconstructiegebied overschrijden de concentraties nitraat in het grond- en oppervlaktewater het maximaal toelaatbaar risico (MTR). Dit geldt eveneens voor de concentraties fosfaat in het oppervlaktewater. In de landbouwgebieden zijn veevoer en kunstmest nog steeds aanvoerposten van zware metalen.

In toenemende mate worden bestrijdingsmiddelen in het grondwater aangetroffen. Door uitspoeling van deze schadelijke stoffen wordt de multifunctionaliteit van bodem en water aangetast. Dit heeft op korte en lange termijn gevolgen voor alle grondgebruiksvormen. Met name de natuur en de drinkwatervoorziening zullen het meest ageren.

Voor het verbeteren van de waterkwaliteit is een brongerichte aanpak het meest effectief. In het buitengebied bevinden zich in totaal ruim 3000 ongezuiverde lozingen.

Autonome ontwikkeling

Omdat met behulp van de bestaande overstromingsgebieden nog niet alle wateroverlast voorkomen kan worden, wordt voorzien in aanvullende maatregelen als het langer vasthouden en infiltreren van het water, meer bergingsgebieden en het vertragen van de afvoer via het oppervlaktewatersysteem. Door de temperatuurstijging zal de regenval grotere extremen vertonen, waardoor de piekafvoeren groter worden. Door

verdergaande verstedelijking neemt het verhard oppervlakte toe. Water dat hierop valt levert ook een bijdrage aan een hogere piekafvoer. Bij het treffen van genoemde maatregelen in bestaande en nieuwe situaties moet daar dus al zoveel als mogelijk en zinvol is rekening mee worden gehouden.

De hoeveelheid onttrokken grondwater voor industrieel gebruik en drinkwaterbereiding daalt. Dit is niet voldoende om het negatieve effect van grondwaterwinningen op de grondwaterstand en kwel op te heffen. Daarnaast wordt in de toekomst een toename in de vraag naar grondwater verwacht door economische- en bevolkingsgroei.

Er zijn en worden projecten opgestart om de verdroging te bestrijden. Meestal gaat het dan om interne maatregelen. Om de grondwaterstand te verhogen zijn echter ook externe maatregelen nodig. Voor een belangrijk deel in samenhang met de maatregelen in het kader van vasthouden en bergen van water tegen wateroverlast. Dit wordt bemoeilijkt doordat die maatregelen buiten het natuurgebied tot gevolg hebben dat het landgebruik deels moet worden afgestemd op een afnemende ontwateringsdiepte. De verdrogingsdoelstelling dat 40% van de verdroogde gebieden in 2010 hersteld moeten zijn, wordt niet gehaald omdat onder andere de grondverwerving stagneert. Droogte ter plaatse van landbouwgebieden wordt onder andere opgelost door waterconserveringsprojecten.

De maatregelen die genomen worden om beken te herstellen zijn vaak kleinschalig en hebben een beperkt effect. Teneinde de beek te laten meanderen dient grond aangekocht te worden. In veel gevallen is dit problematisch. Om een beekstelsel goed te herstellen, dat betekent voldoende stromend en schoon water en ruimte voor morfologische processen, dient een groter deel van het stroomgebied in ogenschouw te worden genomen. Herstel op deze schaal komt niet van de grond.

Het maximaal toelaatbaar risico voor nitraat in het grondwater wordt op een aantal plaatsen niet gehaald. Door de nog steeds toenemende fosfaatverzuivering komt het moment dat fosfaat 'doorslaat' naar het grondwater steeds dichterbij. Dit proces wordt versneld door vernattingsmaatregelen.

Noord-Brabant blijft achter bij de rest van Nederland inzake de reductie van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Dit komt vooral door de verschuiving naar intensieve teelten in met name de zandgebieden. In deze teelten worden zwaardere bestrijdingsmiddelen gebruikt dan in de oorspronkelijke teelten. De maximaal toelaatbare concentraties bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater worden nog steeds overschreden.

Behalve in het oppervlaktewater worden bestrijdingsmiddelen in toenemende mate in het grondwater aangetroffen. Daarnaast dringen de bestrijdingsmiddelen door naar het diepere grondwater. Hierdoor worden de drinkwatervoorraden bedreigd. Echter het gewasbeschermingsbeleid wordt steeds strenger en het zal dus steeds schoner worden. Het maximaal toelaatbare risico voor fosfaat in het oppervlaktewater wordt op grote schaal overschreden. De ecologische normen die nodig zijn om de natte natuurdoeltypen in stand te houden worden vrijwel nergens gehaald. Ook voor waterberging in natuurgebieden is de waterkwaliteit te slecht, omdat het maximaal toelaatbaar risico voor stikstof op diverse plaatsen wordt overschreden.

Door vernattingsmaatregelen, nitraatuitspoeling en verzuring nemen de concentraties zware metalen in het grond- en oppervlaktewater verder toe.

Ook de industrie, riooloverstorten en ongezuiverde lozingen zorgen voor vervuiling van het water. Echter doordat de ongezuiverde lozingen aangesloten worden op een IBA (Individuele Behandeling Afvalwater) of het riool vermindert de negatieve invloed van ongezuiverde lozingen op de waterkwaliteit sterk. Daarnaast wordt het effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties steeds schoner en neemt het aantal riooloverstorten verder af.

2.3.2 Stank, ammoniak, stilte en duisternis

Stank

Huidige situatie

In bijlage 5 is een kaart opgenomen met de huidige situatie van stank in het reconstructiegebied (kaart 5a).

Een inschatting van de toekomstige omvang van de veehouderij in Noord-Brabant (aantal bedrijven, aantal stuks vee) en dus ook de stankoverlast van die bedrijven is momenteel erg lastig.

In De Peel heerst in het algemeen een sterke overlap tussen stankcirkels en woonkernen. Dit beeld lijkt iets minder klemmend rond Helmond en het gebied ten noordwesten daarvan.

Problemen met stank en beperking van ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijbedrijven doen zich naar verwachting voor ten opzichte van zowel woonkernen als verspreide woonbebouwing (met name in het westelijke deel van De Peel, het oude cultuurlandschap). Overigens is het natuurlijk zo dat voor wat betreft geuroverlast het aantal gehinderden in de kernen in absolute aantallen waarschijnlijk toch hoger zal zijn dan de hinder bij individuele woningen in het buitengebied. De grootste 'winst' op het gebied van reductie van het aantal stankgehinderden zal toch behaald kunnen worden door verplaatsing van bedrijven rond de kernen. In vergelijking met andere reconstructiegebieden is de 'overlast' in de kernen echter relatief beperkt. De resultaten van het Telefonisch Leefbaarheids Onderzoek Gemert-Bakel zijn daarvan een duidelijke illustratie met als uitkomst dat circa 28% van de inwoners stankgehinderd is, waarvan 13% ernstig gehinderd. Gegevens van het CBS laten zien dat de geuroverlast in Brabant groter is dan het landelijk gemiddelde, waarbij de (intensieve) veehouderij als belangrijkste bron wordt ervaren (geur uit stallen, opslag, mesttoediening, mestbewerking), gevolgd door de industrie. Ruim 16% van alle Nederlanders zegt regelmatig gehinderd te worden door stank. Dit percentage ligt in Noord-Brabant enigszins hoger dan het landelijk gemiddelde: 17% (CBS 1999).

Autonome ontwikkeling

Op basis van autonome ontwikkelingen zal het aantal veehouderijbedrijven in De Peel afnemen. Het LEI komt in een in 2000 uitgevoerde studie tot een forse afname van het aantal veehouderijbedrijven in De Peel. Het is van belang om de ontwikkelingsruimte die daardoor wordt gecreëerd voor andere bedrijven te benutten voor het oplossen van knelpunten binnen De Peel.

Op grond van de gegevens uit het Bestand Veehouderijbedrijven kan worden afgeleid dat nog 26% reductie van mestvarkeneenheden (mve) kan plaatsvinden door omschakeling

naar emissiearme stallen. Dit betekent dat er in theorie nog een redelijke reductie van de stankemissie kan worden bereikt door het nemen van technische maatregelen. In de praktijk wordt deze 'winst' vaak tenietgedaan door het 'opvullen' van de stankcirkel door het houden van meer dieren.

De geuroverlast richting kernen kan met een hoger percentage afnemen als bij de bedrijfsontwikkeling (bijvoorbeeld de ontwikkeling naar een emissiearme stal) sterk rekening wordt gehouden met de locatie ten opzichte van de kernen. Dit betekent dat niet altijd op de locatie van de bestaande stal gebouwd zou moeten worden, maar door nieuwe stallen zo ver mogelijk van geurgevoelige objecten te ontwikkelen, mogelijk zelf op een nieuw bouwblok verder van de kern.

Naar verwachting zullen ondanks de technische maatregelen (de ontwikkeling van emissiearme stallen) nog forse knelpunten blijven bestaan ten opzichte van woonkernen en verspreide woonbebouwing, dit laatste met name in het westelijke deel van De Peel. Het risico van normopvulling bij het toepassen van emissiearme stallen en daarmee het laten voortduren van knelsituaties blijft een belangrijk aandachtspunt.

Ammoniak

Huidige situatie

In bijlage 5 is een kaart opgenomen met de huidige situatie van ammoniak in het reconstructiegebied (kaart 5b).

De ammoniakemissie in De Peel bedraagt in totaliteit 4,7 kton (situatie 1999). De Peel levert vergeleken met andere reconstructiegebieden een relatief grotere bijdrage aan de ammoniakemissies. Binnen De Peel zorgt de varkenssector (vleesvarkens en zeugen) voor de grootste ammoniakemissie. Bijna 75% van de totale ammoniakemissie in De Peel komt vrij vanuit stallen.

De ammoniakemissie in De Peel is plaatselijk zeer hoog. Dit is met name het geval in een ring rond de plaatsen Gemert, Bakel, Durne, Liessel, Neerkant, Asten en Someren. Ook rond Mierlo is een concentratie van ammoniakemissie te vinden.

De stikstofdepositie is dermate hoog dat op nagenoeg alle natuurgebieden de maximale hoeveelheid stikstof die deze gebieden zonder schade kunnen verdragen (de kritische depositiewaarde) wordt overschreden (kaart 5c). Momenteel hebben nagenoeg alle natuurgebieden een overschrijding van deze kritische depositiewaarde.

Autonome ontwikkeling

In De Peel kan met name in de intensieve veehouderij nog een forse reductie in de ammoniakemissie gerealiseerd worden indien alle stallen emissiearm zouden worden uitgevoerd. In de praktijk zal er bij de bouw van emissiearme stallen ook vaak bedrijfsontwikkeling plaatsvinden, waardoor de emissiewinst op één locatie teniet wordt gedaan door het opvullen van de vergunde emissie met meer dieren. Dit is voornamelijk alleen mogelijk door overname van dierrechten en van andere locaties. Dit leidt dan uiteindelijk tot afname van dieren en emissie.

Het Rijk verwacht dat landelijk gezien door invoering van de AMvB Huisvesting, MINAS en door de opkoopregelingen de realisatie van het landelijke emissieplafond van 128 kton gerealiseerd kan worden. In Europees verband is een resultaatsverplichting voor deze 128 kton afgesproken voor Nederland. Voor Brabant is met een emissie van 18 kton ammoniak gerekend, dit komt overeen met de afspraken in het pakt van Brakkenstein en het Nationaal Milieubeleidsplan 4 (NMP4). De verdeling van de emissies is daarbij gebaseerd op de huidige verdeling van vee over de provincie.

De 18 kton voor Brabant is gebaseerd op de nationale inspanningsverplichting (NMP4) van 100 kton (waarvan 93 kton uit de landbouw). De verwachting is dat met het huidige generieke beleid deze inspanningsverplichting niet wordt gerealiseerd.

Door het RIVM is een studie uitgevoerd naar de effecten van toekomstig ammoniakbeleid. De RIVM-studie ging uit van verdergaande maatregelen dan uiteindelijk wettelijk in het beleid zijn vastgelegd. Uit de studie blijkt dat de emissie in De Peel onder deze aannamen daalt van 6,2 naar 2,7 kton ammoniak in 2010. Dit leidt tot een forse afname van de overschrijding van het kritische stikstofdepositieniveau op de natuurgebieden. Desondanks vindt op bijna alle natuurgebieden nog steeds een overschrijding plaats van het kritische stikstofdepositieniveau.

De RIVM-studie brengt ook het effect van herverdeling van emissies in beeld: bij optimalisatie van de herverdeling van emissies (onder andere door het verplaatsen van bedrijven) kan het areaal beschermde natuur (natuur waarvan de kritische depositiewaarde niet wordt overschreven) in Brabant in 2010 toenemen van 6% naar 18%.

Stilte en Duisternis

Huidige situatie

Verkeer, bedrijfsmatige activiteiten en intensieve recreatie (zoals bijvoorbeeld crossmotoren) zijn de belangrijkste veroorzakers van geluid in het buitengebied. In De Peel liggen 7 stiltegebieden, namelijk, Strabrechtse Heide, De Pan, Stippelberg, Grootte Peel, De Heitrak, Deurnse Peel en de Bult. In de Provinciale Milieuverordening is als uitgangspunt genomen dat in stiltegebieden de natuurlijke geluiden niet mogen worden verstoord door menselijke activiteiten. De stiltegebieden vormen in de praktijk niet of nauwelijks een belemmering voor de agrarische sector. De opvatting is namelijk dat agrarische activiteiten, en dus ook het geluid dat daarmee gepaard gaat, als "gebiedseigen" worden beschouwd.

In het buitengebied zijn assimilatiebelichting in de glastuinbouw, verlichting langs infrastructuur en uitstraling vanuit het stedelijk gebied (onder andere sportvelden) belangrijke bronnen van lichtverstorend. Voor assimilatiebelichting in de glastuinbouw is het verplicht om de gevel af te schermen en een "donker" periode in te stellen.

Autonome ontwikkeling

Door een stijgende welvaart in combinatie met een hoge opleidingsniveau en de beschikbaarheid over meer vrije tijd neemt de behoefte aan recreatievormen die voorzien in het ervaren van rust, stilte en duisternis toe. Daar tegenover staat dat de economische groei zal blijven toenemen en daarmee ook de mogelijke aantasting van stilte en duisternis door een toenemende mobiliteit. Daarnaast zal naar verwachting de behoefte aan assimilatiebelichting in de glastuinbouw toenemen.

2.3.3 Natuur

Huidige situatie

In bijlage 5 zijn kaarten opgenomen met de huidige situatie van natuur in het reconstructiegebied (kaart 6a en 6b).

In het reconstructiegebied De Peel ligt een aantal natuurkerngebieden. Markant in De Peel zijn het Nationaal Park De Groote Peel en de Deurnse Peel. Met deze gebieden heeft De Peel twee grote natuurgebieden. Deze twee gebieden zijn overblijfselen van een enorm hoogveengebied dat ooit 30.000 ha besloeg. De Groote Peel, een restant van het grote hoogveengebied, is tot een bepaalde diepte afgegraven voor de winning van turf, maar vervolgens niet ontwaterd. Hierdoor is een ongerept natuurgebied overgebleven met grote waterplassen, heidevelden en vlakten met Pijpenstrootje en zandruggen. Het vochtige karakter en de rust maken het gebied aantrekkelijk voor dieren. De Groote Peel is een van de vogelrijkste gebieden van West-Europa. In de Deurnse Peel is de landbouw wel in beperkte mate op gang gekomen. Hierdoor is een mozaïek van moeras, bos, heide, akkers en grasland ontstaan. De Deurnse Peel en de Mariapeel groeien aan elkaar en sluiten aan bij de Groote Peel waarmee een uitgestrekt wetland is ontstaan. Andere natuurkerngebieden in het gebied zijn de Strabrechtse en Lieropse Heide, ten oosten van Eindhoven, een gebied met uitgestrekte heidevelden: het vormt het grootste aaneengesloten heidegebied in Noord-Brabant. De Strabrechtse en Lieropse Heide die voor het grootste deel in het reconstructiegebied Boven Dommel ligt, is een zeer afwisselend reservaat met stuifzand, struik- en dopheidevelden en natte stukken met vennen. Een derde natuurkerngebied is het landgoed Stippelberg, aangelegd op de voormalige heide dat bestaat uit bossen en heideterreinen.

Naast deze grote natuurkerngebieden liggen in De Peel vele andere natuurgebieden. Een paar grotere zijn: de Brouwhuissche Heide, het Vresselsche bos en het bos bij Stiphout. Ieder gebied bezit zijn eigen waarde voor de natuur: van kwelverschijnselen tot vochtige en droge heide en graslanden, van droge voedselarme tot natte voedselrijke bossen en moerasbossen, met voor elk een eigen functie voor flora en fauna.

De ruggengraat van het Brabantse natuurbeleid vastgelegd in het Streekplan (2002) wordt gevormd door de Groene Hoofdstructuur (GHS). De Groene Hoofdstructuur bestaat uit de categorieën GHS-natuur, GHS-landbouw en AHS-landschap (waarbij AHS staat voor agrarische hoofdstructuur). Deze categorieën zijn verder opgedeeld. De GHS-natuur bestaat uit natuurparels, de bestaande bos en natuurgebieden en de verbindingzones. Dit is de zogenaamde Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De Peel bevat circa 15.000 ha EHS-gebied. Naar verwachting moet maximaal 3100 ha nog verworven worden. In De Peel dient 179 km verbindingzone te worden gerealiseerd. Een deel van de verbindingzones is (gemiddeld) 10 meter breed, de rest is 25 meter breed.

In Noord-Brabant is 10.000 ha beheersgebied aangewezen. Dit zijn landbouwgebieden waar agrariërs een beheersovereenkomst af kunnen sluiten voor een natuurlijk beheer, waarbij ze een vergoeding ontvangen ter compensatie van hun inkomstenderving. Voor

28% is een beschikking afgegeven. Een gespecificeerd percentage voor De Peel is momenteel niet beschikbaar.

Een nieuw onderdeel in het provinciaal natuurbeleid zijn de regionale natuur- en landschapseenheden (RLNE's). Dit zijn grote eenheden, bestaande uit natuurgebieden, landschappelijk waardevolle gebieden en landbouwgebieden, die door hun omvang goede mogelijkheden bieden voor een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling en daarmee duurzaam herstel en behoud van soorten. Ook hebben RLNE's tot doel landschapswaarden en cultuurhistorische waarden te behouden en te versterken. In De Peel bevinden zich 3 regionale natuur- en landschapseenheden namelijk de Stippelberg, Kempische beken en De Peelvenen.

Ook een nieuw onderdeel zijn de zogenoemde 'robuuste verbindingen'. In het reconstructiegebied De Peel gaat het om de robuuste verbinding tussen de Stippelberg en De Peelvenen.

Het natuurbeleid besteedt extra aandacht aan soorten waarvoor herstel en uitbreiding van natuur- en bosgebieden niet voldoende is. Deze soorten zijn voor hun voortbestaan in veel gevallen (mede) afhankelijk van het agrarisch cultuurlandschap binnen en buiten de ecologische hoofdstructuur. De leefgebieden hebben vaak een wettelijk beschermde status op basis van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de Natuurbeschermingswet. Onder de Habitatrichtlijn vallen de gebieden De Groote Peel, Maria- en Deurnse Peel en de Strabrechtseide en Beuven.

Verder wordt in het provinciale beleid aandacht geschonken aan specifieke soorten. In De Peel gaat het dan onder andere om de Das en diverse vlindersoorten.

De natuur in het reconstructiegebied staat onder grote druk. Landbouw, natuur, stad en infrastructuur komen in elkaars nabijheid voor en zijn sterk met elkaar verweven. Het gebied kent een hoge milieubelasting van water, lucht en bodem en is sterk versnipperd. Een probleem is de voortgaande versnippering en verstoring van het landelijk gebied door uitbreiding van stedelijk gebied en aanleg van infrastructuur. Bestaande wegen die knelpunten vormen zijn onder andere de A67 en de provinciale wegen, zoals de Middenpeelweg, Zuid-Willemsvaart en het Wilhelminakanaal. Verder zijn er nog tal van primaire en secundaire en tertiaire wegen die voor versnippering zorgen. Van grote invloed ook zijn de door de sectorale ingrepen in de waterhuishouding veroorzaakte verdroging en beekdegeneraties.

Autonome ontwikkeling

Het wordt lastig om de EHS gerealiseerd te hebben in 2018, laat staan in 2010. Indien de aankopen hetzelfde tempo blijven volgen als de jaren hiervoor, wordt de doelstelling niet gehaald. Zo is de kans minimaal dat de fysieke condities voor het beschermen en herstellen van (waterafhankelijke) natuurdoeltypen zullen worden gerealiseerd. Hiervoor dient een actiever aankoopbeleid te worden gevoerd. Gezien de snelheid waarmee projecten worden uitgevoerd is de verwachting dat de verbindingzones niet

gerealiseerd zijn in 2018, en ook niet in 2012. De waterschappen liggen op schema met het aanleggen van verbindingzones met een breedte van 10 meter. De gemeenten liggen achter op schema en Rijkswaterstaat ligt op schema. Ook het herstel van verdroging van natuurgebieden vereist groot aandacht.

Rondom de Strabrechtse heide en de Stippelberg worden projectmatig ontsnipperingsmaatregelen uitgevoerd.

De ZLTO wil in de nabije toekomst een steeds actievere rol gaan vervullen als het gaat om agrarisch natuurbeheer in het landelijk gebied. De samenwerking met andere partijen zoals gemeenten en Brabants Landschap zal toenemen. Er komen ook meer middelen beschikbaar. De verwachting is dan ook dat er meer agrariërs aan agrarisch natuurbeheer mee zullen doen.

2.3.4 Landschap en cultuurhistorie

Huidige situatie

In bijlage 5 is een kaart opgenomen met de huidige situatie van landschap en cultuurhistorie in het reconstructiegebied (kaart 7).

De ondergrond van het landschap van De Peel is gevormd onder invloed van bewegingen in de aardkorst (geologie) en verder bewerkt via klimaat en erosie (geomorfologie). In hoofdlijnen bestaat Brabant uit een lager gelegen deel; de Centrale Slenk, begrensd door de twee hoger gelegen plateaus De Peelhorst en het Kempisch Plateau. De Peel ligt voor een deel in de Centrale Slenk en voor een deel op De Peelhorst. Op de grens tussen de hoog- en laaggelegen gebieden zijn door de bewegingen van de aardkorst breuken ontstaan. De breuklijn langs de westkant van De Peelhorst is De Peelrandbreuk.

In de beide laatste IJstijden is over de ondergrond een dikke laag zand afgezet. Deze zandafzetting wordt dekzand genoemd. Daarbij zijn onder wisselende lokale en windomstandigheden de vele oneffenheden in het terrein, zoals dekzandruggen en dekzandvlakten ontstaan. Een van de grote dekzandruggen is de Midden Brabantse Dekzandrug (bij Hoge Mierde, Son, Mariahout en Boerdonk). Deze dekzandrug leidde plaatselijk tot verstoppingen in het beekdal en stroomverleggingen. De beek de Aa buigt onder invloed van deze dekzandrug af naar het noordoosten.

Ten zuiden van de lijn Helmond-Eindhoven lag tijdens het Holocene nog een barrière met een stagnerende werking op de beken. Langs de Aa ontstonden in die tijd uitgestrekte gebieden bedekt met Holocene beekleem doordat deze gebieden overstromden in perioden van grote waterafvoer.

De Aa met zijn zijlopen, zoals de Oude Aa, Astense Aa, Meervensche Loop, Sterkelsche Aa heeft zich ingesneden in de ondergrond. Ze stromen van het Kempisch Plateau naar de lager gelegen Centrale Slenk; eenmaal in de Centrale Slenk verenigen de zijlopen zich tot de Aa die vervolgens in noordwestelijke richting afstroomt.

De Peelhorst is een door bodembeweging opgeworpen gebied: een hooggelegen vlakte die is afgesloten aan de onderzijde met een ondoorlatende leemlaag. Op deze vlakte heeft zich hoogveen ontwikkeld, doordat het water niet kon worden afgevoerd. De Peelhorst is tevens een waterscheiding tussen de Limburgse en de Brabantse beken.

Van oudsher hebben de mensen zich gevestigd op de overgang van hogere, drogere (dekzandruggen) naar lagere, nattere gronden (beekdalen). Rond de nederzettingen lagen de akkers (essen). Op de lagere gronden, in de beekdalen werd het vee geweid. Aan het eind van de middeleeuwen bemesten ze de akkers met heideplaggen, die eerst als ondergrond hadden gediend in de stallen; het potstalsysteem. De heideplaggen werden gestoken op de nabijgelegen heidevelden. Op den duur ontstonden stuifduinen door ontbossing en afplaggen. Deze stuifduinen werden later herbebost om verstuiwingsgevaar tegen te gaan. De oude esdorpen en stadjes, zoals Helmond, Rixtel en Bakel liggen dan ook aan de randen van de beekdalen. Hier zijn ook de meeste cultuurhistorische en archeologische waarden te vinden. Door onder andere de uitvinding van de kunstmest half 19^e eeuw konden de heidegronden (woeste gronden) worden ontgonnen. In De Peel zijn op deze wijze de omgeving van Someren, Asten en Boerdonk in cultuur gebracht. De gebieden hebben vaak een rechthoekig verkavelingspatroon. Vaak ook grijpen de oude essenverkaveling en de nieuwe heideontginning in elkaar.

De aanleg van kanalen heeft de handel in Brabant doen opbloeien. De Zuid-Willemsvaart is in 1822 gegraven en loopt van de Maas bij Maasbracht in Limburg naar Den Bosch, via Weert en Helmond. Het Wilhelminakanaal (ongeveer 1920) loopt van de Zuid-Willemsvaart boven Helmond naar de Maas Bij Raamsdonkveer, via Best, Tilburg en Oosterhout. Het Eindhovenskanaal loopt van de Zuid-Willemsvaart beneden Helmond naar Eindhoven.

Tot het eind van de 19^e eeuw lag in De Peel een uitgestrekt moerassig hoogveengebied. Daarna is men met de ontginning begonnen; eerst werd het gebied ontwaterd door het graven van vaarten en kanalen, zoals de Helenavaart en het Griendtveenkanaal. Het veen werd afgegraven tot de zandondergrond en de turf werd daarna afgevoerd via het kanaal. In 1853 startten de gebroeders van de Griendt de eerste industriële veenderij op Brabants grondgebied: de Maatschappij Helenaveen werd gesticht en het dorp Helenaveen werd gebouwd. Later werden ook andere veenderijen begonnen en werd het Kanaal van Deurne en het Astensch Peelkanaal gegraven. Het Peelkanaal en het Afleidingskanaal werden aangelegd voor militaire inundatie en zijn een onderdeel van De Peel-Raamstelling.

Het reconstructiegebied De Peel wordt dan ook gekenmerkt door de afwisseling tussen grote aaneengesloten bossen en heidevelden, lange en relatief brede beekdalen, kleinschalige, besloten cultuurlandschappen en veel jonge, rationeel verkavelde heideontginningen met een meer open karakter. De oude occupatie-assen op de randen van de beekdalen, wegbepantingen en bossen bepalen de opbouw van het landschap. De

oude ontginningen van het dekzand zijn door ruilverkaveling soms moeilijk te herkennen. Het landschap van de hoogveenontginningen en de jonge ontginningen van het dekzand verschillen visueel weinig van elkaar.

De Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Noord-Brabant bevat een uitgebreide inventarisatie van de belangrijke cultuurhistorische en archeologische waarden in het gebied.

Autonome ontwikkeling

De kwaliteit van het landschap staat onder druk van een sluipende nivellering en vervlakking. Dit betekent dat verschillende landschappen en gebiedsdelen steeds meer op elkaar gaan lijken als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen zoals verstedelijking en schaalvergroting in de landbouw. De aanwezigheid van dynamiek vanuit verschillende grondgebruiksvormen leidt zowel tot nivellering van bestaande waardevolle landschappen als tot mogelijkheden om nieuwe landschappen te creëren. Sommige functies eisen meer ruimte, bijvoorbeeld door de toegenomen welvaart en mobiliteit: verstedelijking, infrastructuur, recreatie, natuur. Maar ook de oude functies, zoals waterbeheer en landbouw, veranderen. Voor de toekomst ligt er een ontwerp-opgave om het landschap zo vorm te geven dat identiteit en variatie versterkt worden, terwijl ontwikkelingsruimte voor de functies geboden wordt.

Het rijk geeft ook extra aandacht en extra geld voor versterking van de 'groenblauwe dooradering'. Deze moet zowel natuur, recreatie, cultuurhistorie als waterbeheer dienen en tegelijk de beeldkwaliteit van het landschap verhogen.

Er komt een groene impuls voor de grote steden door het project groen in en om de stad. In De Peel gaat het dan om Helmond. Er zal een uitbreiding plaatsvinden van het groenbeleid tot in de stad en een intensivering van het recreatiebeleid.

3 Doelen

In dit hoofdstuk zijn de doelen van de reconstructie beschreven. Paragraaf 3.1 geeft de hoofdlijnen van de doelen die het rijk hanteert voor de reconstructie, zoals weergegeven in de Reconstructiewet concentratiegebieden en in het rijkstoetsingskader reconstructieplannen. In paragraaf 3.2 wordt de opgave voor de reconstructiecommissie geschetst, weergegeven in algemene doelen, doelen voor de sociaal-economische vitaliteit en doelen voor de omgevingskwaliteit.

In bijlage 4 zijn zeer concrete doelen geformuleerd als basis voor het beoordelingskader dat dient voor de effectbepaling.

3.1 Doelen vanuit de reconstructiewet en het rijkstoetsingskader

In de artikelen 4 en 5 van de reconstructiewet concentratiegebieden staan de volgende doelen:

“Ter bevordering van een goede ruimtelijke structuur van de concentratiegebieden, in het bijzonder met betrekking tot landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu en infrastructuur, alsmede ter verbetering van een goed woon-, werk- en leefklimaat en van de economische structuur, vindt in deze gebieden een reconstructie plaats op grond van deze wet. De reconstructie omvat de gecoördineerde en geïntegreerde voorbereiding, vaststelling en uitvoering van maatregelen en voorzieningen, waaronder in ieder geval maatregelen en voorzieningen:

- a. ter verbetering van de ruimtelijke structuur ten behoeve van de landbouw, mede teneinde de veterinaire risico's voortvloeiend uit een hoge veedichtheid te verminderen;*
- b. ter verbetering van de kwaliteit van natuur en landschap; en*
- c. ter verbetering van de kwaliteit van milieu en water.”*

Het rijk vraagt aan de provincies om het reconstructieplan aan de hand van het toetsingskader te onderbouwen en te verantwoorden. Alle planvereisten uit de Reconstructiewet en de Rijksuitgangspuntennota (RUN) zijn harde voorwaarden. Het rijk zal daarop dus toetsen. Waar mogelijk moeten doelen in afrekenbare eenheden zijn uitgedrukt. Het rijk zal niet alleen beoordelen op afzonderlijke doelen, maar ook op de mate van integraliteit.

In de praktijk kan het zo zijn dat de doelstelling voor De Peel (deels) gerealiseerd wordt in een andere reconstructieregio (en vice versa). In elk MER zullen deze grensoverschrijdende effecten steeds apart vermeld worden. Tevens zullen de consequenties voor de overkoepelende (Brabant-brede) doelstellingen worden aangegeven.

Onderstaand kader geeft een beknopte samenvatting van het overzicht van rijksdoelen die betrokken zullen worden bij de toetsing van het reconstructieplan. Rode draad bij de

toetsing zal zijn het bijdragen aan het realiseren van de doelen, integraliteit en financieel beslag.

Ruimtelijk en veterinair:

- Aangeven van integrale zonering: landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden, extensiveringsgebieden en varkensvrije zones. Bijlage 2 geeft een verklaring van deze begrippen.
- Afstemming van deze zones met de zones in aangrenzende reconstructiegebieden.
- Rekening houden met de rijksnota's op het gebied van ruimtelijke ordening, water, milieu, cultuurhistorie, landschap en natuur.

Landbouw:

- Aangeven welke landbouw zich waar duurzaam (mede in relatie tot het water- en bodemsysteem) kan ontwikkelen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in landbouwontwikkelingsgebied, verwevingsgebied en extensiveringsgebied.
- Aangeven maatregelen omgevingskwaliteit, bereiken extensivering in kwetsbare gebieden in 2010.
- Aangeven van gebieden en maatregelen in het kader van de extensivering melkveehouderij.
- In stand houden van de bereikte grondgebondenheid op lange termijn zeker stellen.
- Aangeven waar de externe productieomstandigheden voor duurzame landbouw moeten worden aangepast.
- Aangeven waar en op welke wijze vestigingslocaties van intensieve veehouderij zijn te realiseren.
- Invulling beheersfunctie van de landbouw voor het landelijk gebied en andere groene diensten.
- Stimuleren biologische landbouw in relatie tot de landelijke doelstelling 10% van de oppervlakte in 2010.
- Aangeven behoefte aan herinrichting ten behoeve van productieomstandigheden voor de landbouw.

Duurzame verbetering economische structuur:

- Aandacht voor het ontwikkelen van werkgelegenheid in de landbouw en van groene diensten door landbouwbedrijven.
- Ontwikkelen van toeristisch-recreatieve bedrijvigheid.
- Vestiging van nieuwe vormen van bedrijvigheid in agrarische gebouwen.
- Ontwikkelen van alternatieve vormen van energieopwekking, groene stroom.

Recreatie en toerisme:

- Realiseren toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het landschap voor recreatie en toerisme.
- Inzicht in uitbreidingsmogelijkheden en saneringsnoodzaak van bestaande verblijfsrecreatie in groene contourgebieden.
- Bijdragen aan groen en blauw in en om de stad.

Woon-, werk- en leefklimaat:

- Bijdragen aan een goed woon-, werk- en leefklimaat, onder andere sociale cohesie, culturele identiteit, betrokkenheid van burgers bij de ontwikkeling van het landelijk gebied.

Water:

- Watersysteembenadering, water vasthouden en bergen, natuurlijkere afvoer.
- Vervuiling grond- en oppervlaktewater reduceren tot een aanvaardbaar niveau.
- Aangeven gewenst grond- en oppervlaktewaterregime, reductie verdroging.
- Locatiekeuze van functies die van invloed zijn op en afhankelijk zijn van het watersysteem.
- Terugdringen tot nul van ongezuiverde lozingen en riooloverstorten.
- De watertoets is van toepassing op het reconstructieplan.

Milieu:

- Vermindering depositie van ammoniak op de EHS. Prioriteit bij grote natuurkernen.
- Verminderen van het aantal overbelaste stankgevoelige objecten.
- Aangeven op welke wijze en in welke mate in de beïnvloeding van het oppervlaktewater de kwaliteitsdoelstellingen voor N en P.
- Integrale aanpak van de verdrogings-, stikstof- en fosfaatproblematiek rond de natuurkernen (250m-zones).
- Vermindering van de fosfaatproductie gegeven het mestbeleid.

Natuur:

- Realiseren van de totale oppervlakte van de EHS in 2018 en van de gewenste natuurkwaliteit op deze oppervlakte EHS in 2020.
- Realiseren robuuste verbindingen voltooid in 2020.
- EHS en robuuste verbindingen verankeren in ruimtelijk beleid.
- Adequaat beschermen van bedreigde soorten (op basis van rode lijsten) en beschermde soorten (op basis van de Flora- en faunawet); Adequaat beschermen van aangewezen/aangemelde gebieden op basis van Natuurbeschermingswet, Vogel- en Habitatrichtlijn; De Habitattoets is van toepassing op het reconstructieplan.

Landschap, architectuur en cultuurhistorie:

- Uitwerking geven aan een ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie en aan de kwaliteitsimpuls (Groenblauwe dooradering).
- Behouden en ontwikkelen identiteit, verscheidenheid en beleving van het landschap.
- Functionele inrichting ten behoeve van de gebruiksfuncties.
- Stimuleren albraak van oude bedrijfsgebouwen door middel van een ruimte voor ruimte benadering.
- Optimaliseren van functiecombinaties en aangeven van het effect daarvan op de landschapskwaliteit.
- Gebruik maken van de creatieve en integrerende kracht van ontwerpers.
- Cultuurhistorische en architectonische kwaliteiten en cultuurhistorische identiteit zijn richtinggevend voor het reconstructieplan, onder andere Belvederegebieden.
- Respecteer cultuurhistorie en andere landschappelijke waarden en gebruik ze als inspiratiebron voor de verhoging van de landschappelijke kwaliteit van het onbebouwde en bebouwde terrein.

Financiering en ambities:

- Het reconstructieplan moet voorzien zijn van een kostenraming en kostenverdeling over belanghebbenden/verantwoordelijken.

- Doelen in artikel 5 van de reconstructiewet vormen de basis voor de financiële beoordeling van de plannen.
- De rijksmiddelen zijn gekoppeld aan de doelen. In de reconstructieplannen moet daarom staan wanneer welke doelen gerealiseerd kunnen worden.

3.2 Opgave voor de reconstructie van De Peel

3.2.1 Algemene doelen

De reconstructie van De Peel kent twee hoofddoelstellingen die de commissie in onderlinge samenhang wil realiseren:

- Scheppen en benutten van kansen voor een duurzame sociaal-economische ontwikkeling;
- Creëren van een goede omgevingskwaliteit (water, bodem, lucht, natuur, landschap).

Belangrijke algemene randvoorwaarden voor de realisatie van deze doelen zijn:

- Een door het gebied en de provincie gedragen plan;
- Problemen integraal en in onderlinge samenhang aanpakken;
- Integratie van procedures van planvorming en milieueffectrapportage.

Daarnaast zijn voor de verschillende thema's doelen en subdoelen omschreven. Deze doelen passen binnen de hoofddoelstellingen en moeten passen binnen de boven omschreven algemene randvoorwaarden. Met name wordt hierbij bedoeld op de noodzaak de doelen integraal en in onderlinge samenhang te realiseren.

Tijdens de uitvoering van de reconstructie wordt gewerkt met uitvoeringsperioden van vier jaar. In op te stellen uitvoeringsprogramma's zullen, steeds voor een periode van vier jaar, operationele doelen geformuleerd worden. Periodiek zal bekeken worden of de doelen dichterbij gekomen zijn, reeds behaald zijn en/of bijstelling behoeven, bijvoorbeeld op basis van beleidsontwikkelingen.

Financiën, grond en flankerend beleid

Voor de realisatie van de doelen is een voldoende en tijdige beschikbaarheid van geld en grond een essentiële randvoorwaarde. Bij de uitwerking van de doelen zal de vertaling naar de benodigde financiën, en de verdeling daarvan over de betrokken partijen aandacht krijgen. Ook de raming van de benodigde oppervlakte grond, almede de realisatiestrategie (particulier beheer, aankoop, ruilen of onteigening) wordt bij de verdere planvorming en uitvoering nader uitgewerkt. In het kader van het op stellen voorontwerp reconstructieplan zal dit mede in de vorm van alternatieven gebeuren. Naast geld en grond kunnen ook allerlei andere vormen van flankerend beleid de realisatie van doelen dichterbij brengen. De mogelijkheden om met flankerend beleid bij te dragen aan de realisatie van doelen zullen in het voorontwerp reconstructieplan

eveneens aandacht krijgen. De belangrijkste voor- en nadelen van het voorgestelde flankerende beleid zullen daarbij in beeld worden gebracht.

De reconstructiedoelen met resultaatverplichting, zoals deze zijn opgenomen in het door Provincie Noord-Brabant vastgestelde Koepelplan, zijn per thema of aspect cursief weergegeven.

3.2.2 Doelen voor sociaal-economische vitaliteit

Landbouw

Hoofddlijn van het beleid is de realisatie van een meer duurzame landbouw op bedrijfs-, keten- en gebiedsniveau. Voor de glastuinbouw heeft de provincie haar locatie- en groeibeleid in de Nota Glastuinbouw (1999) vastgelegd. Het Rijk heeft in diverse wetten, nota's en correspondentie met het parlement zijn beleid ten aanzien van de omvang van de veestapel vastgelegd. Per 1 januari 2003 moet dit leiden tot een evenwicht op de mestmarkt, wat per saldo krimp van de veestapel betekent. Gezien de grote veedichtheid zal dit zich in Noord-Brabant sterk manifesteren.

Doel is:

- Bieden van ontwikkelingsperspectief voor de land- en tuinbouw;
- Aangeven van heldere randvoorwaarden waarbinnen de land- en tuinbouw zich kan ontwikkelen.

Verder streeft de provincie naar het stimuleren van verbreding van de landbouw en een duurzame productiewijze.

Reconstructiedoelen:

1. Ruimte voor landbouw
 - Sterke bedrijven die als gevolg van de reconstructie in hun ontwikkeling worden belemmerd, krijgen een mogelijkheid tot voortzetting op een andere daartoe geschikte locatie.
 - Bedrijven op goede locaties behouden hun ontwikkelingsmogelijkheden
 - Glastuinbouw gevestigd op duurzame locaties.
2. Duurzame productiewijzen en biologische landbouw
 - Groei biologische landbouw met gemiddeld 40% per jaar. Minimaal evenredige groei biologische landbouw in intensieve sectoren.
 - Stimulering clustering biologische landbouw.
 - Stimuleren duurzame productiewijzen.
3. Verbrede landbouw
 - Maximale toename aantal landbouwbedrijven dat binnen de marktvorwaarden landbouw en zorg combineert of agrotouristische diensten verleent of streekproducten produceert of agrarisch natuurbeheer uitvoert.
4. Ondersteunende voorzieningen
 - Ondersteunende voorzieningen worden toegepast of gewaardeerd conform de Beleidsnotitie Ondersteunende Voorzieningen.
5. Veterinaire veiligheid;
 - Verbeteren veterinaire veiligheid door aanpak in de keten.
 - Realisatie van varkensvrije zones.

Voor vijf specifieke sectoren zijn de doelstellingen nader uitgewerkt:

- Intensieve veehouderij. Doel is tot een vitale sector te komen die op locaties is gesitueerd waar geen ongewenste belasting van kwetsbare functies plaatsvindt en waar bedrijven zich kunnen ontwikkelen. Dit is alleen mogelijk wanneer de sector aanzienlijk inkrimpt (onder invloed van het mestbeleid).
- Grondgebonden veehouderij. Doel is om te komen tot een vitale grondgebonden veehouderij die rekening houdt met de randvoorwaarden van het bodem- en watersysteem en die waar mogelijk een bijdrage levert aan het instandhouden en ontwikkelen van een aantrekkelijke omgeving, waarin rust, ruimte, landschappelijke waarden en natuur te vinden zijn. Het veevoeder wordt overwegend op het bedrijf zelf op een duurzame wijze geteeld. De belangrijkste tak binnen de grondgebonden veehouderij is de rundveehouderij.
- Intensieve teelten. Intensieve teelten zijn teelten die meer dan gemiddelde eisen stellen aan de abiotische omstandigheden (bodemgeschiktheid, watersysteem, klimaat) om tot optimale opbrengsten te komen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de fruitteelt, boomteelt en vollegrondse tuinbouw. Doel is om enerzijds zoveel mogelijk invulling te geven aan het principe van “vrije gewaskeuze” en anderzijds door een gebiedsspecifieke aanpak de schaal en de gevolgen van intensieve teelten af te stemmen op het bodem- en watersysteem en de te beschermen (kwetsbare) functies.

- **Glastuinbouw.** Doel zoals geformuleerd in de Nota Glastuinbouw (1999) is om te komen tot een gezonde sector die op termijn (2010) voor ongeveer 75% van de oppervlakte glas van de glastuinbouwbedrijven is geconcentreerd in vestigingsgebieden, doorgroeigebieden of in gebieden met bijzondere status. Dit wordt bereikt door verplaatsing van solitaire bedrijven uit (in eerste instantie) kwetsbare gebieden, verduurzaming op de minder kwetsbare locaties, en projectmatige duurzame concentratie in hiervoor optimale gebieden. De totstandkoming van een gezamenlijke projectvestigingslocatie in zuidoost Brabant is hierbij noodzakelijk.
- **Akkerbouw.** Doel is het verduurzamen van de akkerbouw door het verminderen van de mineralenverliezen en het verminderen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Gewaskeuze en teeltmaatregelen worden beter afgestemd op de kwetsbaarheid van het bodem- en watersysteem. Voor zover de akkerbouw zich ontwikkelt richting intensievere teelten gelden de beschreven doelen voor intensieve teelten. Duurzame akkerbouw kan evenals de grondgebonden veehouderij een belangrijke bijdrage leveren aan het instandhouden en ontwikkelen van een aantrekkelijke omgeving.

Recreatie en toerisme

De provincie wil actief bijdragen aan bevordering van het toeristisch-recreatieve bezoek aan geheel Brabant en daarmee ten minste behoud van werkgelegenheid op het platteland realiseren. De bevordering van agrotourisme (vertaald in diverse recreatiemilieus) vormt een onderdeel van het Beleidskader. Van belang is dat de diversiteit tussen de verschillende regio's wordt vergroot, het toeristisch-recreatief product kwalitatief wordt verbeterd, en de recreatieve druk op kwetsbare natuurgebieden zo veel mogelijk wordt verminderd.

Reconstructiedoelen:

- *Uitwerken van een regionaal ontwikkelingsplan voor toerisme en recreatie conform het Beleidskader Toerisme en Recreatie.*
- *Scheppen van ruimtelijke randvoorwaarden voor de verwezenlijking van de ontwikkelingsvisie.*
- *Kwalitatieve verbetering van bestaand toeristisch recreatief product.*
- *Aanbrengen van meer verscheidenheid in het regionaal toeristisch-recreatief product.*
- *Bijdragen aan de professionalisering van de toeristisch-recreatieve sector.*

Wonen, werken, leefbaarheid en verkeer en vervoer

Algemeen sociaal-economisch beleid

Door autonome ontwikkelingen in de landbouw (met name de nu relatief snelle schaalvergroting naar minder maar grotere bedrijven) is naar verwachting over 10 jaar ongeveer de helft van de Brabantse boeren gestopt. Dit heeft grote sociaal-economische gevolgen voor het landelijk gebied. In het Uitvoeringskader Economisch Beleid formuleert de provincie jaarlijks haar sociaal-economisch beleid.

Reconstructiedoel:

- *Creëren of aanwijzen van een overlegorgaan dat lokale initiatieven ter verbetering van de sociaal-economische structuur initieert, stimuleert en begeleidt.*
- *Verbetering van de sociaal-economische structuur op het platteland door het opvangen van sociale aspecten van veranderingen binnen de landbouwsector, in het bijzonder de krimp in de intensieve veehouderijsector.*
- *Het stimuleren van sociaal-economische mogelijkheden op het platteland.*
- *Het behoud en versterking van de leefbaarheid op het platteland.*

Verkeer, vervoer en infrastructuur

Op het gebied van verkeer zijn twee beleidslijnen relevant:

- *Convenant Duurzaam Veilig. In het kader hiervan hebben Provinciale Staten begin 2001 het 'Beleidskader Verkeersveiligheid' en de nota 'De categorisering van het wegennet in Noord-Brabant - Een opstap naar een duurzaam-veilig wegsysteem' vastgesteld.*
- *Sociaal en toeristisch recreatief verkeer. Beleid op het gebied van Sociaal en Toeristisch-recreatief verkeer, waaronder recreatief fietsverkeer, levert een belangrijke bijdrage aan de realisatie van provinciale beleidsdoelen op het gebied van natuur en milieu, landschap, toerisme en recreatie. Toerisme en recreatie worden een belangrijke economische drager van het landelijk gebied. Voorzieningen op het gebied van recreatie en toerisme genereren mobiliteit.*

Reconstructiedoel:

- *Mobiliteitseffecten veroorzaakt door maatregelen in het kader van de reconstructie hebben geen negatieve gevolgen voor de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Daarentegen faciliteren de maatregelen wel de gewenste utilitaire en recreatieve fietsmobiliteit.*
- *Optimalisering van het recreatieve netwerk van fietspaden, waar mogelijk gebundeld met het utilitaire fietsverkeer.*
- *Implementatie van de principes van het convenant Duurzaam Veilig op het gemeentelijke wegennet.*

3.2.3 Doelen voor omgevingskwaliteit

Water- en bodem

In het Provinciale Waterhuishoudingsplan en het Provinciaal Milieubeleidsplan formuleert de provincie de hoofddoelstelling voor het water- en bodembeleid, mede gebaseerd op de EU-kaderrichtlijn Water. De provincie streeft naar het bereiken en in stand houden van een water- en bodemsysteem dat een gezond leefmilieu biedt aan mens, dier en plant. Daarbij krijgen zowel economische als ecologische ontwikkelingen kansen. Economie en ecologie zijn met elkaar in evenwicht, waarbij een veilige en bewoonbare provincie als randvoorwaarde geldt. De drie ruimtelijke hoofdfuncties 'natuur', 'landbouw' en 'wonen en werken' staan hierin centraal. De 'openbare watervoorziening' is daarnaast de vierde hoofdfunctie in het waterbeleid.

Hoofdgedachte van Rijk en provincie voor de concretisering van het water- en bodembeleid is de watersysteembenadering (onder andere verwoord in de 4e Nota Waterhuishouding, de notitie Waterbeleid 21st eeuw (WB21) en het Provinciale Waterhuishoudingsplan).

Op het gebied van het water- en bodemsysteem zijn verschillende beleidssporen van toepassing.

In het kader van de reconstructie zijn deze beleidssporen gebundeld in vijf hoofdthema's:

1. Het geven van ruimte aan de grote rivieren om overstroming te voorkomen;
 - *Uitwerken van de begrenzing van potentiële zoekgebieden voor rivierverschuiving (retentie) en deze gebieden vrijwaren van kapitaalintensieve ontwikkelingen.*
2. Het geven van ruimte aan regionale wateren om wateroverlast te voorkomen;
 - *Het uitwerken en realiseren van waterbergingscapaciteit om wateroverlast te voorkomen volgens de nog vast te stellen landelijke systematiek voor regionale watersystemen.*
3. Het bepalen en realiseren van de gewenste grondwatersituatie voor landbouw en natuur;
 - *Uitvoeren van maatregelen die leiden tot realisatie van een afgewogen gewenst grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR);*
 - *Nemen van maatregelen die leiden tot realisatie van de sectorale waterdoelen in de hydrologisch kwetsbare delen van de EHS.*
 - *Nemen van maatregelen die leiden tot optimalisatie vochtvoorziening van landbouwgronden.*
 - *Nemen van maatregelen die leiden tot optimalisatie van de waterhuishouding van overige bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden.*
 - *Aangeven hoeveelheden duurzaam winbaar water.*
4. Het verbeteren van de kwaliteit van bodem, grond- en oppervlaktewater;
 - *Nemen van maatregelen die leiden tot de bodem-, grondwater- en waterkwaliteit die voldoet aan de normen.*
 - *Saneren van alle ongezuiverde lozingen op het oppervlaktewater en riooloverstorten.*
 - *Nemen van maatregelen die leiden tot de waterkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden (25 jaarszone) conform de normen.*
 - *Nemen van maatregelen die leiden tot de verbeterde grondwaterkwaliteit in de 100 jaarzone van zeer kwetsbare winningen.*
5. Het realiseren van de inrichting van beken met een natuurdoelstelling.
 - *Herstel van de ecologische en landschappelijke kwaliteit van beken.*

Voor het bodembeheer krijgen binnen de reconstructie drie thema's aandacht:

1. Duurzaam bodembeheer en bodemsanering. In de integrale zonering stemt de commissie het grondgebruik zo goed mogelijk af op de bodemkwaliteit. Dat betekent: zo min mogelijk teelten met hoge risico's op verlies van mineralen en bestrijdingsmiddelen op kwetsbare gronden, en niet grondgebonden functies juist zo veel mogelijk op relatief al belaste bodems.
 - *Behoud van relatief schone bodems.*

- *Behoud van aardkundige, archeologische en cultuurhistorische waarden.*
 - *Verhogen van de kwaliteit en de gebruikswaarde van de bodem.*
 - *Bijdragen aan de inpassing van voormalige stortplaatsen.*
2. Ontgrondingen en grondstoffengebruik. De Provincie Noord-Brabant streeft een duurzaam grondstoffen- en ruimtegebruik na. De behoefte aan ophoogzand dient daarom zoveel mogelijk met zeezand ingevuld te worden. Ontgrondingen moeten noodzakelijk zijn voor de te realiseren eindbestemming en niet conflicteren met overige gebiedswaarden. Daarmee wil zij diepe en ondiepe ontgrondingen (voor respectievelijk recreatieplassen en kavelverbeteringen) zo veel mogelijk beperken.
- *Vraag en aanbod van de bij de Reconstructie omgaande grondstoffen zijn in balans.*
 - *In principe geen diepe en ondiepe ontgrondingen op land, tenzij de winning volledig is gekoppeld aan de realisering van een maatschappelijk gewenste functie.*
3. Afvalstoffen.
- *Tijdens de planuitvoering zorgt de commissie ervoor dat asbestvervuilingen worden gesaneerd.*
 - *Vrijkomende afvalstoffen worden hoogwaardig be- of verwerkt dan wel hergebruikt.*

Milieu

De thema's ammoniak en stank spelen een cruciale rol in de reconstructie. Enerzijds zijn het belangrijke onderwerpen bij het verbeteren van de natuurkwaliteit (ammoniak, tevens gerelateerd aan de negatieve gevolgen voor de kwaliteit van water en bodem) en de leefbaarheid (stank). Anderzijds stellen zij de randvoorwaarden voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij. Ook geluid (stiltegebieden) en licht vallen onder het thema milieu.

Binnen de reconstructie krijgen drie thema's aandacht:

1. Ammoniakbeleid. Het ammoniakbeleid is van grote invloed op de integrale zonering. Sinds 8 mei 2002 is een nieuwe wet voor ammoniak van kracht.
 - *Via integrale zonering moeten enerzijds de milieudoelstellingen worden gerealiseerd en anderzijds de mogelijkheden worden geschapen voor bedrijfsontwikkeling in de (intensieve) veehouderij.*
 - *Voor ammoniak gaat het om vermindering van de depositie op natuur d.m.v. buffering en emissiereductie. Dat betekent aanwijzen van duurzame (project)locaties alleen op gunstige plaatsen ten opzichte van natuur en deze ruimte alleen beschikbaar te stellen voor verplaatsing. Met aanvullenden technische maatregelen kan dan het Regionale emissieplafond worden gerealiseerd.*
 - *De totale ammoniakemissie in balans brengen met het emissieplafond van het reconstructiegebied.*
2. Agrarisch stankbeleid. Het agrarisch stankbeleid is van grote invloed op de integrale zonering. Het Rijk heeft voor stank nieuw beleid ontwikkeld. Via integrale zonering moeten enerzijds de milieudoelstellingen worden

geréaliseerd en anderzijds de mogelijkheden worden geschapen voor bedrijfsontwikkeling in de (intensieve) veehouderij.

- *Voor het stankbeleid is het de bedoeling dat er in 2010 geen ernstig stankgehinderden meer zijn.*
 - *Verder mag in 2003 het percentage stankgehinderden maximaal 12% van de bevolking zijn. Hiervoor is meer nodig dan de huidige regelgeving. Nodig is dat bestaande knelpunten worden gesaneerd en dat duurzame (project)locaties op gunstige plekken worden gesitueerd.*
3. Stiltegebieden en licht. De bestaande stiltegebieden blijven gehandhaafd. De provincie streeft ernaar de geluidsbelasting in die gebieden verder terug te dringen. De provincie streeft ernaar donkere gebieden te behouden en de uitstraling van wegen en gebouwen te verminderen (in combinatie met landschapsontwikkeling).
- *Respecteren van stiltegebieden.*
 - *Behoud en herstel van donkere gebieden.*

Natuur

De provincie geeft herstel en ontwikkeling van natuur hoge prioriteit. Aan de ene kant vindt dat plaats door het verbeteren van de kwaliteit van water-, bodem-, lucht- en de omgevingskwaliteit. Door verzuring, vermesting, verdroging of verstoring is immers veel natuur aangetast.

Aan de andere kant zet de provincie sterk in op specifieke, ruimtelijke, beheers- en inrichtingsmaatregelen om zowel de oppervlakte natuur als de kwaliteit ervan te vergroten.

Binnen de reconstructie krijgen de volgende onderdelen de aandacht:

- Zoneren voor natuur;
 - *Beschermen (en versterken) van natuur- en landschapswaarden in de GHS en in de AHS-landschap.*
- Ecologische Hoofdstructuur;
 - *Realisatie van de EHS in 2010.*
 - *Beschermen van de EHS tegen ongewenste invloeden.*
 - *Realisatie van de randvoorwaarden voor de realisatie van de natuurdoelen.*
 - *Realisatie doelen beheersgebied.*
- Ecologische Verbindingszones;
 - *Realiseren van de ecologische verbindingzones in 2010.*
 - *Bij de inrichting van EVZ's stimuleren van meervoudig grondgebruik.*
 - *Vermindering van de versnippering in de EHS.*
 - *Versterking van de werking van de EVZ door de groenblauwe dooradering te benutten.*
- Regionale Natuur- en Landschapseenheden;
 - *Uitwerken (en realisatie) van de begrenzing van de RNLE.*
- Robuuste Ecologische Verbindingen;
- Soortenbescherming;

- *Reconstructieplannen passen binnen de kaders van en leveren een bijdrage aan de uitvoering van het soortenbeschermingsbeleid, maar ook binnen de wettelijke kaders voor soortbescherming (dat wil zeggen de Flora- en Faunawet).*
- Agrarisch Natuurbeheer;
 - *Optimale inzet agrarisch natuurbeheer in GHS, RNLE'n en landschapszones.*
 - *Agrarisch natuurbeheer draagt optimaal bij aan behoud en versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden.*
 - *Agrarisch natuurbeheer draagt bij aan soortenbescherming.*
 - *Maximale afsluiting van beheersovereenkomsten binnen beheersgebieden.*
 - *Versterken en vergroten van het aantal activiteiten van samenwerkingsverbanden van agrariërs voor agrarisch natuur- en milieubeheer*
- Nationale Parken.
 - *Bereiken bestuurlijke overeenstemming over afstemming Nationale Parkenbeleid en reconstructie.*
- Beekherstel;
 - *Herstel van de ecologische en landschappelijke kwaliteit van de in het Waterhuishoudingsplan aangegeven beken.*

Landschap en cultuurhistorie

Behoud, herstel en ontwikkeling van het Brabantse landschap — en daarmee van een aantrekkelijke leefomgeving — is een belangrijk doel voor de reconstructie. Enerzijds gaat het om behoud, herstel en ontwikkeling van de bestaande kwaliteiten, anderzijds is het van belang om bij nieuwe ontwikkelingen in Brabant ook nieuwe landschapskwaliteiten te ontwikkelen.

Overeenkomstig bestaande beleidsthema's is landschap en cultuurhistorie uitgewerkt in de volgende subthema's:

- Ontwikkeling, herstel en behoud van landschap en cultuurhistorie;
 - *Behouden van bestaande cultuurhistorische (inclusief archeologische), architectonische en aardkundige waarden.*
 - *Groene en architectonische inpassing van bedrijven die in het kader van de reconstructie nieuw worden gebouwd, worden uitgebreid of worden verplaatst*
 - *Bereiken van een optimale ruimtelijke kwaliteit.*
- Bosuitbreiding;
 - *In relevante regio's mede realiseren van de boslocaties bij de stadsregio's.*
 - *In de relevante regio's bijdragen aan de realisatie van nieuwe landgoederen.*
- Landschapsecologische zones;
 - *Behouden en versterken van de groene en open gebieden tussen stedelijke regio's.*
- Groen in en om de stad.
 - *Het convenant Groen in en om de Stad (GIOS) en hieruit voortvloeiende Provinciale stadsconvenanten verankeren in de integrale planvorming.*
 - *Afstemming van landelijk en stedelijk gebied.*

4 Visie en alternatieven

Om een goed reconstructieplan/MER te kunnen maken is het belangrijk om vooraf te bepalen welke ontwikkeling in het reconstructiegebied op langere termijn wenselijk is. Deze “visie” geeft op hoofdlijnen een beeld van de meest gewenste ontwikkeling van het reconstructiegebied in de komende 15 tot 20 jaar. De visie is beschreven als streefbeeld (“het ideaalplaatje”, zoals we daar nu in 2002 tegenaan kijken) en is gedurende het afgelopen jaar tot stand gekomen in nauwe wisselwerking met de streek en de reconstructiecommissies. In paragraaf 4.1. wordt samengevat beschreven hoe het streefbeeld voor het reconstructiegebied De Peel er uit ziet.

In een Milieueffectrapport is het gebruikelijk meerdere planalternatieven uit te werken, waaronder in ieder geval ook het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA). De alternatieven zullen het karakter hebben van realistische uitvoeringsalternatieven voor een periode van ongeveer 12 jaar. De essentie van het werken met alternatieven is om inzicht te krijgen in de mogelijke oplossingsrichtingen en de (milieu)effecten die daarmee gepaard gaan. De alternatieven worden beoordeeld op de effecten voor de sociaal-economische vitaliteit en het milieu (omgevingskwaliteit). In paragraaf 4.2 is beschreven hoe op dit moment aangekeken wordt tegen de te hanteren alternatieven. Uiteraard zullen deze nog verder uitgewerkt worden.

In het MER zal de invulling van de alternatieven verder gestalte krijgen. Elk alternatief dient natuurlijk reëel en realistisch te zijn binnen de gestelde (wettelijke) doelen en randvoorwaarden. Hierbij wordt rekening gehouden met zaken waarover in de streek en in reconstructiecommissies al duidelijke overeenstemming heerst.

4.1 Streefbeeld

4.1.1 Wat is het streefbeeld?

Het streefbeeld is een integrale visie op de ruimtelijke en functionele inrichting van het reconstructiegebied op de lange termijn. Het bestaat uit een beeldende, wervende kaart en een toelichtende tekst. Het streefbeeld is een eindontwerp: het verbeeldt hoe het reconstructiegebied er in 2015 uit zou moeten zien. Het streefbeeld is een weergave van de gewenste toekomstige identiteit van het landschap, geeft ontwikkelingsmogelijkheden aan, formuleert conceptuele ruimtelijke oplossingen (ontwerpprincipes), bevat globale richtlijnen voor de vormgeving, zorgt voor eenheid en samenhang in het landschap en is inspirerend en stimulerend.

4.1.2 Plaats van het streefbeeld in het planvormingsproces

De reconstructiecommissie heeft met behulp van onder andere workshops en thematische werkgroepen, verschillende onderwerpen uitgewerkt, ontwikkelingsrichtingen bepaald en soms al keuzes gemaakt. Daarnaast is een grote

hoeveelheid informatie verzameld en besproken. Deze gegevens hebben gediend als bouwstenen voor het maken van het streefbeeld.

Met het ontwikkelen van het streefbeeld is een integratieslag gemaakt, gebaseerd op een kwalitatieve basis (lagenbenadering). Het streefbeeld bepaalt de koers van de revitalisering op basis waarvan instrumenten en maatregelen worden bepaald. Het vormt de kapstok voor de integrale zonering en de te nemen maatregelen. Het streefbeeld vormt tevens de basis voor de uitwerking van de alternatieven.

Het streefbeeld is van groot belang voor de planvorming. Het is een handzame manier om op hoofdlijnen de gedachten te bepalen voor de complexe en uitgebreide opdracht zoals omschreven in het koepelplan. Opgemerkt wordt dat daarbij slechts beperkt rekening is gehouden met de beschikbare instrumenten en financiële middelen. Het streefbeeld is stapsgewijs tot stand gekomen via ontwerpen - discussiëren - ontwerpen. Sectorale wensen zijn afgewogen en geïntegreerd. Het streefbeeld is vooral bedoeld om duidelijk te maken hoe de reconstructiecommissie als streekvertegenwoordiger idealiter met het gebied wil omgaan. Bij de ontwikkeling van het streefbeeld is dan ook groot belang gehecht aan het laten spreken van beelden.

Opgemerkt wordt dat het streefbeeld accenten aangeeft, bijvoorbeeld gebieden voor intensieve (grondgebonden) veehouderij en boomteelt. Dit wil zeggen dat de commissie van mening is dat bepaalde ontwikkelingen in deze gebieden worden voorgestaan en waar mogelijk gestimuleerd moeten worden (hoge prioriteit inzet beleidsinstrumenten). Het wil echter nadrukkelijk niet zeggen dat in de overige gebieden bepaalde ontwikkelingen niet meer kunnen. In deze gebieden zullen de ontwikkelingen -zoals gebruikelijk- moeten worden getoetst aan de algemene randvoorwaarden en de specifieke doelstellingen die voor deze gebieden zijn opgesteld.

In afbeelding 4.1 wordt het streefbeeld van De Peel weergegeven.

Streefbeeld de Peel
afbeelding 4.1

oktober 2002

	intensieve veehoudersij		bos		stad/dorp		landgoedlocatie
	glasuinbouw		natuur				ecoduct
	gemengde landbouw		intensieve recreatie				"poort tot recreatie"
	grondgebonden veehoudersij		stedelijke regio				waterrecreatie
	water		belangrijke weg				recreatieve & economische ontwikkeling
	beekherstel		spoorlijn				zorginstelling
	waterberging		kanaal				algemene economische ontwikkeling
			laan/singel				recreatieve kwaliteit/kwantiteit
							leefbaarheid

4.1.3 Streefbeeld De Peel

De Peel kent in 2015 plekken waar de intensieve veehouderij en de glastuinbouw zich duurzaam ontwikkeld hebben. Er is invulling gegeven aan de perspectiefgebieden voor de intensieve veehouderij ten noorden van Mariahout en Elsendorp, ten oosten van De Rips en Deurne en ten westen van Someren-Heide. Er zijn glastuinbouwbedrijven uit de EHS en de GHS verhuisd naar het perspectiefgebied voor de glastuinbouw nabij Deurne. De perspectiefgebieden voor de intensieve veehouderij en de glastuinbouw liggen binnen het natuurraamwerk en zijn een tegenhanger van dat raamwerk. De bedrijven in de perspectiefgebieden zijn architectonisch en landschappelijk zodanig ingepast dat ze recht doen aan de kwaliteit van het landschap.

In het overgangsgebied tussen de natuur en de verstedelijking heeft landbouw ook een prominente plaats. Hier is echter een sterke verweving met andere functies en is door de aanwezigheid van natuur, landschappelijke, aardkundige en cultuurhistorische waarden sprake van een verwevingsgebied. In dit gebied zijn goed ingepaste duurzame locaties voor de intensieve veehouderij te vinden.

De natuur speelt een belangrijke rol in het gebied. Door de realisatie van (robuuste) verbindingen tussen de natuurgebieden is er een natuurlijk raamwerk ontstaan van moeras, bos, heide, water, grasland en akkers. Het natuurlijk raamwerk wordt gevormd door de gebieden De Sijp-De Krim, Stippelberg, De Bult, Deurnse Peel, Groote Peel, Strabrechtse heide, Vaarlebos, Papenvoortseide, Geeneindscheide, Vresselsche bos en de natuur nabij de vele beekdalen in het gebied. Binnen het natuurlijk raamwerk zijn natuur en water belangrijke en richtinggevende functies. Het overige gebruik door bijvoorbeeld de landbouw en de recreatie is extensief vanwege de kwetsbare natuurwaarden.

In het totale reconstructiegebied is, gekoppeld aan landschappelijke, aardkundige, en cultuurhistorische waarden, een grote variatie aan recreatieve voorzieningen aanwezig. Met name de stedelijke regio, het gebied tussen Helmond en Eindhoven en de Groene Peelvallei het gebied tussen Helmond en Deurne zijn gebieden die rijk voorzien zijn van wandel- en fietspaden en aanverwante recreatieve voorzieningen zoals informatieborden, picknicksets, etc.. In het gebied de Groene Peelvallei zijn nieuwe intensieve vormen van recreatie ontwikkeld. In de stedelijke regio is Gulbergen uitgebouwd tot een dagattractie voor de stedelijke regio. Rondom de natuurkerngebieden is het karakter van het recreatieve raamwerk veel kleinschaliger.

Er is door de bewoners in de kernen en de toerist meer interesse in de streek, hetgeen er toe heeft geleid dat er meer agrotourisme aanwezig is, zoals verkoop van streekproducten en agrarische dagattracties.

Wateroverlast en droogteschade zijn sterk gereduceerd. Het water in de deelstroomgebieden wordt zo veel als mogelijk bij de bron vastgehouden waardoor

tussen Gemert en Beek en Donk het water regelmatig buiten haar oevers mag treden en meanderen binnen een daarvoor ingericht gebied.

4.1.4 Thematische uitwerking

Landbouw

De ontwikkeling in het noordoosten van het Reconstructiegebied gaat voor het grootste deel in de richting van gemengde vormen van landbouw. Hier zijn mogelijkheden voor grondgebonden veehouderij en vollegrondstuinbouw. Tevens is invulling gegeven aan het perspectiefgebied intensieve veehouderij (Vossenbergh). In het buitengebied tussen Helmond en Eindhoven zijn kansen benut inzake verbrede landbouwvormen.

De jonge grootschalige ontginningen grenzen voor het grootste deel aan de grote natuurgebieden (Strabrechtse heide, Peelvenen, Stippelberg). In deze grensgebieden is de landbouw afgestemd op de eisen van de natuur. Hier zijn mogelijkheden voor bijvoorbeeld de grondgebonden rundveehouderij. Op iets grotere afstand van deze natuurgebieden is er perspectief voor intensieve veehouderij en een projectvestigingslocatie voor de glastuinbouw.

In de omgeving van Asten en Someren vinden gemengde vormen van landbouw en glastuinbouw plaats.

In de oude bebouwingslinten komen gemengde landbouwvormen voor.

Ten noordoosten van het gebied heeft de intensieve veehouderij zich verder ontwikkeld (Rips). De grondgebonden rundveehouderij heeft zich in het gebied ook verder ontwikkeld. Hier komen dus zowel intensieve als extensieve bedrijven voor.

In het gebied ten noorden van Elsendorp heeft de intensieve veehouderij zich ontwikkeld op bestaande en op nieuwe bouwblokken. Er zijn kansen benut door samenwerking met de aanwezige glastuinbouwbedrijven.

Stroom afwaarts van de Aa ontstaat er een gebied waarbij de Aa regelmatig buiten haar oevers kan treden en meanderen binnen de daarvoor aangewezen gebieden. De aanwezige rundveehouderijbedrijven hebben waterberging gecombineerd met extensivering. Ten zuidoosten van Beek en Donk zijn de glastuinbouwbedrijven doorgegroeid tot duurzame bedrijven.

Recreatie en toerisme

In het gebied tussen Helmond en Deurne liggen mogelijkheden voor vestiging van nieuwe intensieve vormen van recreatie.

Oude bebouwingslinten bieden door de aanwezigheid van veel cultuurhistorische en landschappelijke waarden mogelijkheden voor het versterken van recreatieve activiteiten.

Er is een verdubbeling van de werkgelegenheid in recreatie en toeristische sector.

Bestaande recreatiebedrijven hebben de ruimte gekregen zich kwalitatief te verbeteren en hun product te vernieuwen. Bestaande dagrecreatieve voorzieningen zijn uitgebreid (onder andere Gulbergen) en nieuwe recreatieve activiteiten zijn ontwikkeld.

Routestructuren zijn versterkt en agrotourisme heeft zich verder ontwikkeld. De

regionale bevolking heeft voldoende uitloopegebied. Natuur en landschap zijn belangrijke peilers in het toeristisch-recreatieve product. Goede zonering, de aanleg van poorten en horeca in het buitengebied zorgen voor een meer optimaal medegebruik van deze gebieden. Op sommige trajecten van de kanalen kan watersport beoefend worden (toervaart en passantenplaatsen).

Wonen, werken en leefbaarheid

Op dit moment verdwijnen op het platteland veel arbeidsplaatsen als economie. Deels is deze teruggang opgevangen door de sector recreatie en toerisme. Er zijn echter meer nieuwe economische dragers.

In de Groene Peelvallei kan toerisme en recreatie zich verder ontwikkelen. Aan brede zorg en de paardensector wordt meer ruimte gegeven. Specifiek in de zone Deurne--Helmond ten noorden van de spoorlijn. Voor de zorgcentra specifiek in het gebied tussen Bakel-Milheeze en De Stippelberg.

Naar verwachting zal de terugval op sociaal-economisch gebied vooral de kwetsbare kleine kernen treffen. In het bijzonder die kernen die nu grotendeels afhankelijk zijn van de agrarische sector en vooralsnog geen ruimte hebben voor alternatieve bronnen. Er zijn oplossingen op het gebied van bedrijvigheid via inbreiding, verruiming kleinschalige industrieterreinen en positieve regelgeving in de lintbebouwing. Er is een positievere instelling bij de verruiming van de hergebruikmogelijkheden van de Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB).

Daarnaast kan er een dubbel positieve werking uitgaan van de nieuwe en de versterkte natuurgebieden. Er is in De Peelspiegel (de zone rondom de Grootte Peel en Deurnse Peel) meer ruimte voor zelfstandig economische dragers die zowel een "buffer" als een "poort" naar de natuurgebieden vormen.

De waterwegen (kanalen) zorgen voor een economische verbinding als recreatief uitbreidingsgebied voor De Peel. Daarnaast is er een nieuwe keten industrie die naast een lift voor het (producerende) platteland, een brug moet slaan met industrie uit de stedelijke gebieden.

Water en bodem

De kwaliteit van water en bodem voldoet aan de geldende normen. De belangrijkste milieuproblemen zijn opgelost. Er is een optimaal peilbeheer en inrichting van de waterlopen waardoor er minder verdroging optreedt en de waterkwaliteit is sterk verbeterd. Er vinden geen ongezuiverde lozingen meer plaats.

Vuilstorten die een belangrijke beperking van andere functies veroorzaken (b.v. landbouw- of natuurontwikkeling) zijn gesaneerd. Er heeft sanering van asbest in het buitengebied plaatsgevonden.

Het grondwater in de waterwingebieden en daarmee het gewonnen drinkwater is en blijft van goede kwaliteit.

Stank en ammoniak

In het kader van de ammoniakemissie zijn er geen intensieve veehouderijbedrijven in de randzones (binnen 250 m) van natuurgebieden en in het invloedsgebied van de Habitatrictlijn.

In het kader van het terugbrengen van het aantal stankgeïmpideerden zijn er geen intensieve veehouderijbedrijven in de directe omgeving rondom gebieden met prinaat wonen en/of recreatie.

Natuur

Er is een optimaal watersysteem voor de gewenste kwaliteit van de natuur. Er heeft actieve grondverwerving plaatsgevonden zodat de EHS is gerealiseerd. De realisatie van landschapselementen, ecologische verbindingzones, waterbergingsgebieden en bufferstroken langs waterlopen heeft geïntegreerd plaatsgevonden. Agrariërs, gelegen binnen de RNLE en de beheersgebieden van de EHS, doen aan agrarisch natuurbeheer.

Landschap en cultuurhistorie

Er heeft versterking van het landschap plaatsgevonden door onderhoud en aanleg van robuuste laanstructuren in de jonge ontginningen. In een groot deel van het agrarisch gebied in De Peel zijn nieuwe landschapselementen aangelegd ten behoeve van een groen blauwe dooradering.

Ontwikkeling van landbouwbedrijven gaat gepaard met een robuuste inpassing in het landschap (architectuur, erfbeplanting etc.). Beeldkwaliteitsplannen stimuleren deze inpassing.

Op veel plekken zijn de lagen van de verschillende tijdsperioden uit het verleden nog duidelijk zichtbaar in het landschap. In 2015 is de afleesbaarheid van deze historische gelaagdheid verder versterkt en is het culturele erfgoed duidelijk herkenbaar. Het heeft als inspiratiebron voor diverse ruimtelijke ontwikkelingen gedien.

4.2 Alternatieven

4.2.1 Voorwaarden waaraan alternatieven moeten voldoen

In het algemeen geldt dat alternatieven in een Milieueffectrapport realistisch, herkenbaar en onderling voldoende onderscheidend dienen te zijn. Elk alternatief dient aan te geven op welke wijze het antwoord geeft op de (belangrijkste) kernvragen en variatie-elementen uit de integrale planvorming en doelstellingen zoals beschreven in hoofdstuk 3. Om een heldere effectbepaling te kunnen uitvoeren dient duidelijk te zijn welk pakket maatregelen ingezet wordt en welke fysieke ruimtelijke condities geschapen worden.

Elk alternatief dient te voldoen aan de eisen van de Reconstructiewet. Dit betekent ondermeer dat elk alternatief een uitgewerkte integrale zonering (landbouwonwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden) en varkensvrije zones dient te bevatten.

Deze zonering (op schaal 1:35.000) zal in het ontwerp-reconstructieplan worden opgenomen. Een belangrijke opgave is het zoeken naar een optimale integrale zonering van functies en waarden, waarbij oplossingen voor de ene functie geen onoplosbare knelpunten voor andere functies mogen opleveren. Belangrijke potentiële vernieuwingsmogelijkheden en kernkeuzes, zoals bijvoorbeeld de mogelijkheden voor grootschalige en/of industrieel opgezette nieuwe vormen van intensieve veehouderij of het realiseren van waterbergingsgebieden, zullen in het te doorlopen traject worden afgewogen.

Het reconstructieplan is een globaal plan. Dit betekent dat het MER vooral dienst zal doen als hulpmiddel bij besluitvorming over kernkwesties en ruimtelijke zonering. Gedetailleerde invulling zal plaats vinden via uitwerkingsplannen en bestemmingsplanwijzigingen. De alternatieven dienen aan te sluiten bij het beoogde abstractieniveau.

4.2.2 Van streefbeeld naar alternatieven

Het streefbeeld geeft aan hoe de gewenste toekomst er uit ziet. Met het op te stellen Reconstructieplan/MER wordt de weg uitgestippeld hoe dit streefbeeld gerealiseerd kan worden. Er zijn verschillende wegen die leiden naar het beoogd eindresultaat. Ook het antwoord op de vraag hoe ver we komen in de eerste jaren, en welke onderdelen als eerste aangepakt worden zal daarbij helder moeten worden. Natuurlijk bepalen de financiële middelen in sterke mate het traject.

Het Reconstructieplan en bijbehorend uitvoeringsprogramma wordt elke 4 jaar tegen het licht gehouden en zo nodig bijgesteld. In de praktijk zullen niet alle ambities in de eerste 4-jaar gehaald kunnen worden. Veel ambities uit het streefbeeld zijn als het ware gefaseerd en zullen later in het traject worden uitgevoerd. Wel is het van belang dat er bij de uitvoering een balans gevonden wordt tussen de verschillende belangen op het Brabantse platteland.

4.2.3 Afleiding van de alternatieven op hoofdlijnen

In theorie is een groot aantal variatiemogelijkheden denkbaar. Bij het formuleren van de alternatieven is op hoofdlijnen nagegaan welke variatiemogelijkheden en -vrijheden cruciaal en het meest bepalend zijn voor het keuzeproces. In deze startnotitie wordt een voorzet gepresenteerd voor te hanteren alternatieven die passen binnen de bandbreedte van de visie en het streefbeeld. Meest onderscheidende variatiefactor daarbij is het ambitieniveau dat met het reconstructieplan gerealiseerd kan worden in 12 jaar tijd. Getracht wordt stapsgewijs toe te werken naar een drietal helder afgebakende en realistische alternatieven (naast het nulalternatief dat dienst doet als referentiekader). Het gaat hierbij vooral om verschillende niveaus van ambitie waarop een plan uitgewerkt kan worden. In overleg met de streek zal dit proces verder ingevuld worden. Hiernaast bestaat de mogelijkheid om echte dilemma's die de streek onderzocht wil hebben (bijvoorbeeld spreiding of concentratie van bepaalde functies) apart mee te nemen (tweede dimensie in de alternatiefontwikkeling). Van deze dilemma's (gewenste variatieaspecten) zal bezien worden of ze toegedeeld kunnen worden naar de ambitieniveaus dan wel apart als variant (subalternatief) in beschouwing worden genomen. Te denken valt aan verschillen in belangen en thematische accenten of maatregelenpakketten. Zo zal in elk geval de locatiekeuze voor de projectvestiging glastuinbouw in Deurne met enkele locatievarianten in beschouwing worden genomen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de belangrijkste onderscheidende aspecten voor de drie alternatieven. De tabel geeft een indicatie van het relatieve ambitieniveau per alternatief. Alternatief 3 kent het hoogste ambitieniveau en komt het dichtst en snelst in de buurt van het streefbeeld. Alternatief 2 en 1 kennen respectievelijk een middelhoog en vrij hoog ambitieniveau.

Tabel 4.1: Onderscheidende factoren voor de alternatieven

	Niveau van ambitie (en van benodigde middelen)		
	Middel hoog ambitieniveau, maatregelen en doelen met hoge prioriteit en kansen	Vrij hoog ambitieniveau	Hoog ambitieniveau
Onderscheidende Factoren	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
Mate van ingrijpen	Alleen prioritaire gebieden en kansen	Bereiken belangrijkste doelen	Hoog doelbereik
Mate van functiecombinaties/meervoudig grondgebruik	Weinig verandering in de huidige functiecombinaties	Vrij veel extra functie- combinaties	Veel extra functie- combinaties
Recreatie, wonen, werken en leefklimaat (sociaal-economische vitaliteit)	Middelhoog ambitieniveau	Vrij hoog ambitieniveau	Hoog ambitieniveau
Bodem, Water en Lucht, (omgevingskwaliteit)	Middelhoog ambitieniveau	Vrij hoog ambitieniveau	Hoog ambitieniveau
Natuur en Landschap (omgevingskwaliteit)	Middelhoog ambitieniveau	Vrij hoog ambitieniveau	Hoog ambitieniveau
Sturing en scheppen voorwaarden locaties intensieve veehouderij	Weinig sturing	Vrij veel sturing	Veel sturing

Het 'oplopende ambitieniveau' heeft primair betrekking op de mate van ingrijpendheid van maatregelen in enerzijds de sociaal-economische vitaliteit en anderzijds het rendement die dat oplevert voor de omgevingskwaliteit. Uit het schema blijkt ook dat naarmate het ambitieniveau hoger is, de mate van ingrijpen in het gebied groter is (onderscheidende factor 'mate van ingrijpen'). Bovendien is er dan een grotere noodzaak tot het bedenken en uitvoeren van functiecombinaties op dezelfde hectare grond. Bijvoorbeeld combinaties tussen waterberging, natuur, landbouw en/of recreatie. Dit is uitgedrukt in de onderscheidende factor 'mate van functiecombinaties/meervoudig grondgebruik'. Bij ieder van de alternatieven dient zo veel mogelijk inzicht te worden gegeven in de realiseringsstrategie en prioritering. Bij het ontwikkelen van de alternatieven zal een systeembenadering als uitgangspunt gehanteerd worden. Een systeembenadering gaat uit van de samenhang tussen bodem, grond-, en oppervlaktewater in historisch perspectief en beschrijft de relaties met natuur en landschap.

Op basis hiervan kan een (duurzaam) raamwerk worden gedefinieerd waarin de natuur(kernen), de EHS, de landschappelijke en cultuurhistorische waarden, alsmede de waterbelangen een plaats kunnen krijgen. Dit raamwerk vormt de basis waarbinnen een lange termijnproces op gang kan komen waarin per gebied de accenten op landbouw (inclusief werkgelegenheid) of natuur (inclusief waterwinning) verder worden ontwikkeld en versterkt.

De drie alternatieven hebben een werknaam meegekregen, als metafoor voor het karakter en het ambitieniveau:

- Alternatief 1: *'Onderhouden'*. Dit komt overeen met bijvoorbeeld het vervangen van de rotte kozijnen in een huis, waarbij meteen de raamindeling iets veranderd wordt. Of met het plaatsen van een nieuwe keuken en nieuwe badkamer, met een iets andere indeling, maar in dezelfde ruimte.
- Alternatief 2: *'Renoveren'*. In dit alternatief kan de bestemming van de kamers in het huis incidenteel wijzigen, bijvoorbeeld de keuken of de badkamer op een andere plek in het huis. Het uiterlijk en de vorm van het huis zullen slechts plaatselijk wijzigen.
- Alternatief 3: *'Verbouwen'*. De indeling, vorm en het uiterlijk van het huis zullen meer wijzigen dan bij alternatief 2.

Bij al deze alternatieven is het natuurlijk mogelijk om karakteristieke delen, eigenschappen en structuren van het huis te behouden, te versterken en aan te vullen. Of om een nieuwe moderne aanbouw te plegen die juist goed harmonieert met het bestaande (bijvoorbeeld goed ontworpen en ingepaste duurzame (project)locaties voor intensieve veehouderij, een natuurlijk ingerichte waterbergingslocatie, of nieuw vormgegeven beekdalen).

Belangrijke vragen bij de beoordeling van de alternatieven in het Reconstructieplan/MER zullen dan zijn in welke mate zij de gebruiksmogelijkheden, de vormgeving en het woongenot van het huis verbeteren of verslechteren ten opzichte van de huidige situatie maar ook ten opzichte van de mate waarin tegemoet te komen is aan toekomstige wooneisen (lees visie en doelstellingen), mede in relatie tot de kosten. Overigens kunnen er ook opbrengsten zijn in de zin van lagere stookkosten (betere isolatie, zuiniger ketel), hogere verhuurprijs, efficiënter werken in de werkkamer van het huis. Vertaald naar de reconstructie gaat het dan bijvoorbeeld om voordelen in de zin van duurzame kansen voor de landbouw en recreatie, minder kans op ongecontroleerde overstromingen, een betere natuurkwaliteit, ruimtelijke- en landschapskwaliteit en leefbaarheid.

4.2.4 Korte beschrijving van de onderscheiden alternatieven

Het nulalternatief

Het nulalternatief bevat de huidige situatie en autonome ontwikkeling (zoals beschreven in hoofdstuk 2) ofwel het gaat uit van de ontwikkeling van het gebied zonder de aanwezigheid van reconstructie. Dit alternatief zal dienst doen als referentiekader voor het beschrijven en het beoordelen van de effecten van de verschillende alternatieven. Zodoende wordt duidelijk welke voor- en nadelen elk alternatief heeft ten opzichte van de situatie waarin de reconstructie achterwege blijft. Het is wenselijk, mede gezien de snelle ontwikkelingen in de economie, een zo actueel mogelijk beeld van de huidige situatie en autonome ontwikkeling te beschrijven. Per aspect zal in het MER worden aangegeven welke peildatum hierbij is gehanteerd. Dit is mede afhankelijk van de beschikbaarheid van gegevens. Gedurende de MER-fase zullen, om misverstanden te voorkomen, geen nieuwe aanpassingen/bijstellingen van het referentiekader worden doorgevoerd. Alle ontwikkelingen die al opgestart zijn onder het regime van de reconstructie (bijvoorbeeld ruimte-voor-ruimte locaties) zullen beschouwd worden als onderdeel van het initiatief in alle 3 de alternatieven. Het contrast tussen huidige

situatie/autonome ontwikkeling en initiatief wordt daarmee gemaximaliseerd en helder gehouden.

Alternatief 1: "Onderhouden"

Alternatief 1 gaat uit van de autonome ontwikkeling, aangevuld met het bijsturen van de meest basale zaken, zoals sobere realisatie van ecologische verbindingszones (en geen robuuste verbindingen), niet meer dan minimaal noodzakelijke maatregelen bij drinkwaterwinningen en maatregelen voor wateren van het Hoogste Ecologische Niveau. In dit alternatief gebeurt weinig extra aan het sturen van en scheppen van ruimtelijke voorwaarden voor de intensieve veehouderij. Alternatief 1 kenmerkt zich in het stellen van prioriteiten naar plaats en tijd.

Natuurparels en prioritaire natuurgebieden worden verder ingevuld volgens de aangegeven ecologische hoofdstructuur en worden geleidelijk gerealiseerd. Kansen worden aangegrepen op plekken waar ze zich voordoen. In de prioritaire gebieden wordt gestreefd naar een verbetering van de voor het gebied typerende natuurdoeltypen. In prioritaire gebieden worden de belangrijkste doelstellingen gehaald op het gebied van herstel van natuurlijke beeksystemen, waterkwaliteit, verdroging, vermessing en verzuring. Waterretentiegebieden worden van geval tot geval begrensd en ingericht.

Zoneringen (bijvoorbeeld de ammoniakzonering en veterinaire zones) worden ruimtelijk vastgelegd en de aan de zonering gebonden consequenties worden doorgevoerd. De vastgelegde ontwikkelingen in het provinciaal natuurbeleid en waterbeleid ten aanzien van bijvoorbeeld Ecologische hoofdstructuur, natuurontwikkelingsgebieden, ecologische verbindingszones en waterretentiegebieden gaan door. De intensieve veehouderij verdwijnt meer en meer uit deze gebieden en krijgt beperkingen opgelegd in de zones rondom deze gebieden.

Het landschap en de recreatieve aantrekkelijkheid zullen geleidelijk veranderen op basis van vooral autonome ontwikkelingen.

Een deel van de veehouderijbedrijven zal een andere locatie zoeken als de omgeving verdere groei uitsluit. Hervestiging zal plaatsvinden op duurzame (project)locaties en het aandeel landbouwontwikkelingsgebied zal relatief groot zijn. De te verwachten (opgelegde) dierwelzijnsbevorderende maatregelen en milieumaatregelen worden doorgevoerd. De voorgenomen ontwikkelingen van de ammoniakwetgeving worden eveneens gevolgd. De intensieve veehouderij kan niet meer op elke plek zonder meer voortgezet worden. Het uitplaatsen van bedrijven gebeurt in dit alternatief met geringe specifieke ruimtelijke sturingsmaatregelen. Verplaatsingen en grondverwerving vinden plaats op vrijwillige basis. Er is aandacht voor activiteiten en projecten die nieuwe economische dragers en verbrede landbouw genereren die gericht zijn op het behoud van de leefbaarheid in de kleine kernen.

Alternatief 2: "Renoveren"

Alternatief 2 heeft al een beduidend hoger ambitieniveau, zowel voor de sociaal-economische vitaliteit als voor de omgevingskwaliteit. Het gaat bijvoorbeeld om een ruimere invulling van de ecologische verbindingzones en maatregelen in meer belangrijke stroomgebieden en drinkwaterwingebieden, meer reservering van ruimte voor waterberging. Daarnaast bijvoorbeeld om het scheppen van goede ruimtelijke voorwaarden voor de intensieve veehouderij. Omdat het ambitieniveau hoger ligt dan in alternatief 1 is er meer sturing nodig om dit te bereiken.

De EHS-doelstelling wordt gerealiseerd. De intensieve veehouderij verdwijnt uit de EHS en wordt beperkt in de zone rondom deze gebieden. Gewenste natuurdoeltypen worden gerealiseerd, waarvoor extra beschermingsgebieden noodzakelijk zijn. Parels en prioritaire gebieden van de Ecologische hoofdstructuur worden versneld ontwikkeld. Natuurlijke beeksystemen worden heringericht. De intensieve veehouderij krijgt beperkingen opgelegd in de zones rondom deze gebieden. Hier wordt sterk aangestuurd op verplaatsing en zonering. Dit alternatief richt zich op herstel en ontwikkeling van de natuurwaarden van de belangrijkste deelstroomgebieden. In de natuurgebieden worden uiteindelijk alle kwalitatieve doelstellingen gehaald op het gebied van waterkwaliteit, verdroging, vermessing en verzuring. Waterretentiegebieden worden begrensd en ingericht. Waar mogelijk wordt dit gekoppeld met beekherstel.

De intensieve veehouderij zal zich meer ontwikkelen op duurzame (project)locaties. De vrijkomende ruimte is te benutten voor verweving van rundveehouderij met natuur en landschappelijk waardevolle structuren. Burgerwoningen en nieuwe bedrijfsactiviteiten worden zorgvuldig ingepast en dragen bij aan het herstel van ruimtelijke structuren en patronen. In de verwevings- en extensiveringsgebieden zal het meervoudig grondgebruik toenemen met grotere kansen voor verbreding van landbouwbedrijven. De toenemende ruimtelijke- en landschapskwaliteit biedt extra kansen voor met name recreatie en toerisme. Er is ruime aandacht voor activiteiten en projecten die nieuwe economische dragers en verbrede landbouw genereren, gericht op behoud en versterking van de leefbaarheid in de kleine kernen.

Alternatief 3: "Verbouwen"

Alternatief 3 heeft een nog hoger ambitieniveau voor met name de omgevingskwaliteit. Dit betekent bijvoorbeeld het beschermen van nog meer stroomgebieden, beschermingszones rond natte natuurgebieden en in intrekgebieden van drinkwaterwinningen. Dit alternatief geeft een volwaardige invulling aan de Robuuste Verbindingszones. In dit alternatief vindt de sterkste sturing plaats op het scheppen van ruimtelijke voorwaarden voor de intensieve veehouderij, bijvoorbeeld ook met projectvestigingslocaties (meerdere bedrijven bij elkaar op één locatie).

De hele EHS-doelstelling wordt gerealiseerd alsmede de ontwikkeling van robuuste verbindingzones. De intensieve veehouderij verdwijnt uit deze gebieden. Parels en prioritaire gebieden van de Ecologische hoofdstructuur worden versneld gerealiseerd en

extra beschermd. Dit alternatief sluit nauw aan bij de watersysteembenadering. Kansrijke gebieden met kwaliteiten en natuurwaarden die aansluiten bij de watersysteemgebieden en patronen worden hiervoor ruimschoots benut. Herstel van natuurlijke beeksystemen is gericht op alle wateren van het Hoogste Ecologische Niveau en met Specifiek Ecologische Doelstelling. In de natuurgebieden worden uiteindelijk alle kwalitatieve doelstellingen gehaald op het gebied van waterkwaliteit, verdroging, vermessing en verzuring. Waterretentiegebieden worden gekoppeld met beekherstel, begrensd en ingericht op de meest natuurlijke locaties.

De intensieve veehouderij ontwikkelt zich op duurzame (project)locaties in een relatief bescheiden oppervlakte landbouwontwikkelingsgebieden. Vrijkomende ruimte wordt benut voor verweving van extensieve rundveehouderij met natuur en landschappelijke elementen en structuren. In het relatief grote aandeel verwevings- en extensiveringsgebied zal het meervoudig grondgebruik nog verder toenemen. Dit biedt samen met de toenemende landschapskwaliteit ruime kansen voor verbreding van landbouwbedrijven, wonen en recreatie en toerisme. Activiteiten en projecten die nieuwe economische dragers en verbrede landbouw genereren worden in ruime mate gestimuleerd. Dit om de leefbaarheid in kleine kernen te versterken.

Meest Milieuvriendelijke Alternatief

De Wet Milieubeheer schrijft voor dat in een Milieueffectrapport het alternatief wordt beschreven dat de best bestaande mogelijkheden om het milieu te beschermen toepast of combineert. Dit wordt het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) genoemd. In het Milieueffectrapport wordt onderzocht welke (realistische) alternatieven en varianten (of onderdelen daarvan) de minst schadelijke milieugevolgen hebben en/of de beste verbeteringen inhouden voor milieu, natuur en landschap. In het MMA moet het realiseren van de natuur- en milieudoelstellingen voorop staan, tenzij op voorhand kan worden aangetoond dat het realiseren van deze doelstellingen in het onderhavige plangebied in de planperiode niet realistisch is. Dat betekent in ieder geval dat bij het MMA niet op voorhand wordt uitgegaan van het realiseren van getalsmatige doelen voor de landbouw.

Bij het uitwerken van het MMA wordt vooral gekeken naar het optimaliseren van de ruimtelijke inrichting, waarbij alle realistische en haalbare effectbeperkende en compenserende maatregelen gestructureerd in beschouwing worden genomen. Daarnaast valt te denken aan het uitvoeren van vergevorderde technische maatregelen om emissies verder te beperken dan is voorgeschreven op grond van (inter)nationaal beleid, het beschrijven van mogelijkheden om milieuvriendelijke vormen van landbouw en recreatie te bevorderen, aanvullende mogelijkheden om nieuwe natuurgebieden te creëren en (extra) middelen om verontreiniging van bodem, grondwater en luchtverontreiniging tegen te gaan.

Dit maatregelenpakket (voor zover reëel en haalbaar) wordt gecombineerd tot het MMA; het alternatief met de minste nadelige milieugevolgen en de meeste

verbeteringen voor milieu, natuur en landschap. Het MMA zal worden ontwikkeld na het opstellen van de eerste (globale) effectbeschrijving en de (eerste) onderlinge vergelijking van de inrichtingsalternatieven. Het alternatief zal in het verdere traject steeds worden geoptimaliseerd.

Het ligt in de verwachting dat het alternatief met het zogenoemde hoogste ambitieniveau ook het meest ambitieus is in het realiseren van natuur- of milieudoelstellingen. Zeker is dit echter niet. Het MER zal hier uiteindelijk uitsluitsel over moeten geven. Om deze reden wordt niet op voorhand een MMA aangewezen. Wellicht kunnen terugvalopties worden benoemd (en ook op hun milieueffecten worden beoordeeld) op onderdelen waarvan de maatschappelijke en/of economische haalbaarheid onzeker is en die niet vanuit het bevoegd gezag beïnvloed of aangestuurd kunnen worden. Draagvlak in een reconstructiecommissie of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een MMA.

5 Indicatie van te onderzoeken gevolgen

In het MER moeten de milieueffecten van de reconstructiealternatieven, inclusief bijbehorend maatregelenpakket, voorzieningen en zoneringen wettelijk verplicht beschreven worden. Uiteraard zal hierbij zowel ingegaan worden op de positieve als ook de negatieve milieueffecten. In dit hoofdstuk staat op hoofdlijnen beschreven hoe alle effecten worden onderzocht via effectbepalingen.

Reikwijdte

De effectbeschrijving zal zich niet beperken tot alleen de milieuaspecten. De reikwijdte van een Reconstructieplan/MER-studie als deze, vraagt om een meer integrale en strategische afweging van effecten. Het reconstructieproces heeft immers betrekking op een integrale ontwikkeling gericht op sociaal-economische vitaliteit en omgevingskwaliteit (ruimtelijke kwaliteit in combinatie met natuur- en milieukwaliteit). Om deze reden zullen ook effecten op de sociaal-economische aspecten als landbouw, recreatie en toerisme, wonen, werken, leefbaarheid en verkeersveiligheid in de effectbeoordeling worden meegenomen.

De doelstelling van het reconstructieproces is gericht op het bereiken van een verbeterde milieusituatie en structuur van het landelijke gebied. Per (milieu)sector zijn verschillende beleidsdoelen geformuleerd. In de effectbeschrijving dient inzichtelijk te worden of en in welke mate deze beleidsdoelen gehaald worden en of de beoogde milieuvoordelen ook daadwerkelijk optreden en in welke mate. Sommige beleidsdoelen worden in de alternatiefontwikkeling concreet gemaakt. Op basis van de milieueffecten kan vastgesteld worden of de beleidsdoelen op de juiste wijze zijn vertaald en welke neveneffecten optreden in een of meerdere andere (milieu)componenten.

Schaalniveau

Bij de beschrijving zal een schaalniveau gehanteerd worden dat relevant is voor het abstractieniveau waarop de verschillende alternatieven worden uitgewerkt.

De alternatieven worden interactief ontwikkeld in nauw overleg met de reconstructiecommissie. Het proces van planvorming en alternatiefontwikkeling loopt deels parallel aan de (eerste) effectbeschrijvingen en -bepalingen. Dit biedt de mogelijkheid om mitigerende en compenserende maatregelen op te nemen in de verdere uitwerking van de alternatieven. Dit iteratieve proces biedt de garantie dat inzicht ontstaat in het samenhangende geheel van maatregelen/voorzieningen in het reconstructieplan. De dan vastgestelde alternatieven -voldoende uitgewerkt voor het abstractieniveau waarop kernkeuzes gemaakt moeten worden- worden gebruikt als basis voor de effectbepaling.

Indeling beoordelingskader

Elk (milieu)aspect is verder onderverdeeld in deelaspecten (zie bijlage 4). Per deelaspect worden concrete criteria geformuleerd op basis waarvan de effecten worden beschreven en beoordeeld. Doelstelling hiervan is het MER toe te spitsen op die effecten die

essentieel zijn voor de besluitvorming. Indien uit inspraak op deze startnotitie blijkt dat er nog aanvullende belangrijke effecten over het hoofd zijn gezien (passend binnen het abstractieniveau van deze studie) zullen deze eveneens in het MER worden meegenomen.

Bij het bepalen van relevante effecten spelen verder de volgende karakteristieken een rol:

- De omvang en ernst van het te verwachten effect;
- De duur van het effect (permanente en tijdelijke effecten);
- De (on)omkeerbaarheid van een effect.

De effecten die het gevolg zijn van het reconstructieproces hebben te maken met de volgende milieuaspecten en deelaspecten:

Sociaal-economische vitaliteit

Landbouw: perspectief intensieve veehouderij vanuit milieu (stank, ammoniak) en ruimtelijke ordening, perspectief melkveehouderij, vergroten van veterinaire veiligheid, verbreding, biologische landbouw, duurzame productie, verbeteren ruimtelijke structuur, toegevoegde waarde van de landbouw.

Recreatie en toerisme: ontwikkelen toeristisch recreatieve voorzieningen, verbeteren ruimtelijke structuur, vergroten recreatieve belevingswaarde van het landelijk gebied.

Sociaal-economische structuur, Leefbaarheid en Verkeer en vervoer: diversificatie economische dragers, leefbaarheidsverbetering, fietsroutes en verkeersveiligheid.

Omgevingskwaliteit

Water en bodem: Ruimte voor de Rivier, regionale waterberging, grondwaterstand (GGOR), grondwaterkwaliteit, oppervlaktewaterkwaliteit, saneren ongezuiverde lozingen, beekherstel en bodemkwaliteit.

Stank en ammoniak: stank, ammoniak, geluid en licht.

Natuur: realisatie EHS, bescherming en buffering Vogelrichtlijn- en

Habitatrichtlijngebieden, en Natuurbeschermingswetgebieden, soortenbeleid, beheersovereenkomsten, bosaanleg, verstoring.

Landschap en cultuurhistorie: cultuurhistorische, archeologische en aardkundige waarden, landschap.

Een voorlopig overzicht van het beoordelingskader inclusief beoordelingscriteria is opgenomen in bijlage 4.

De effecten zullen deels kwantitatief en deels kwalitatief bepaald worden. Als referentiesituatie geldt de huidige situatie inclusief autonome ontwikkeling. De criteriascores beogen een zo nauwkeurig mogelijke benadering te geven van de verwachte werkelijkheid, gericht op het kunnen maken van essentiële keuzen.

Watertoets

De Watertoets vormt tegenwoordig (sinds februari 2001) een standaardonderdeel van besluitvormingsprocessen over alle ruimtelijke plannen en besluiten met waterhuishoudkundige effecten. De Watertoets is ontwikkeld in het kader van de wateroverlast- en veiligheidsproblematiek (Commissie Waterbeheer 21^e eeuw) en dient te waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en evenwichtig worden meegenomen bij elk ruimtelijk relevant plan en besluiten van Rijks-, provinciale en gemeentelijke overheden. Daarbij geldt de plicht de (regionale) waterbeheerders formeel te betrekken bij de te maken afwegingen, ontwerpen en uitwerkingen en het formele besluit over goedkeuring.

Bij m.e.r.-plichtige initiatieven (zoals de vaststelling van een reconstructieplan) wordt het aspect water (in al zijn geledingen) uiteraard meegenomen in de alternatiefontwikkeling en effectbepaling (zie bijlage 4). Hiermee wordt tevens voldaan aan de inhoudelijke eisen die vanuit de watertoets geformuleerd kunnen worden.

De regionale waterbeheerders zullen steeds formeel worden geïnformeerd en worden betrokken bij de (verdere) planvorming, uitwerking en effectbepaling. De betrokkenheid is verder (ook in het traject tot nu toe) ingevuld via regelmatige informatieverstrekking/afstemming en via participatie van de waterbeheerders in de regionale reconstructiecommissies. Op deze manier wordt voldaan aan alle eisen van de watertoets.

Habitat-toets

In het kader van de Europese Habitatrichtlijn dienen lidstaten speciale Habitatrichtlijngebieden in te stellen ter bescherming van habitats en soorten die voor de Europese Unie van belang zijn in stand te houden. Naast het aanwijzen van deze gebieden, dienen maatregelen genomen te worden om de kwaliteit van de leefgebieden van beschermde soorten niet te laten verslechteren en te zorgen dat er geen verstoring plaatsvindt, tenzij er dwingende redenen van groot openbaar belang aanwezig zijn. Optredende natuurschade dient in dat geval altijd gecompenseerd te worden zodanig dat de algehele samenhang van het Europees Ecologisch Netwerk (Natura 2000) in tact blijft. Dit betekent dat naast het treffen van instandhoudingsmaatregelen er ten aanzien van nieuwe planonderdelen of functiewijzigingen in en in de nabijheid van Habitatrichtlijngebieden getoetst moet worden of het plan significante gevolgen kan hebben. Indien er significante effecten te verwachten zijn dan zal er binnen het MER een zogenaamde 'passende beoordeling' plaats vinden (conform artikel 6 van de Habitatrichtlijn).

6 Procedure

In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens ingegaan op de opbouw van de procedure voor het Ontwerp-Reconstructieplan/MER en op de wijze waarop u kunt inspreken op deze startnotitie.

6.1 Ontwerp-Reconstructieplan/MER-procedure

De milieueffectrapportage (m.e.r.) is erop gericht bij het beslissen over activiteiten zoveel mogelijk duidelijkheid te geven over de mogelijke milieugevolgen van verschillende planalternatieven. De te volgen procedure is wettelijk vastgelegd. Uitgangspunt is daarbij integratie van de m.e.r.-procedure met de moederprocedure, hier dus de reconstructieplanprocedure. Er zijn verschillende hoofdfasen te onderscheiden: de voorfase, de m.e.r.-fase, de fase van inspraak en advies en de besluitvorming. Ook een evaluatie achteraf behoort tot de procedure. Tabel 6.1 geeft een overzicht van de hele procedure om te komen van startnotitie m.e.r. tot vastgesteld reconstructieplan.

Tabel 6.1: Overzicht van de procedure om te komen van startnotitie m.e.r. tot een vastgesteld reconstructieplan

MER fases	Reconstructiecommissie (RC)	Gedeputeerde Staten (GS)	Anderen
Opstellen startnotitie	Bespreken concept-startnotitie		
Startnotitie-fase		Vaststellen startnotitie	
		Publicatie startnotitie	
			Inspraak (+ weken na publicatie)
			Informatie-avond
			Advies-Richtlijnen Commissie m.e.r. (9 weken na publicatie)
Richtlijnen		Vaststellen richtlijnen (binnen 4 weken + eventueel 8 weken na publicatie startnotitie)	
m.e.r. fase			
Opstellen MER		Bespreken concept Ontwerp-Reconstructieplan/MER	
	Indienen Ontwerp-Reconstructieplan/MER bij GS		
Aanvaarding MER		Aanvaarding Ontwerp-Reconstructieplan/MER	
Inspraak en advies			

MER fases	Reconstruatiecommissie (RC)	Gedeputeerde Staten (GS)	Anderen
Inspraak MER		GS maakt Ontwerp-Reconstruatieplan/MER bekend	
Advisering over het MER			Inspraak MER + Ontwerp-Reconstruatieplan (4 weken)
Toetsing van het MER			Toetsing Ontwerp-Reconstruatieplan/MER aan richtlijnen (advies) (5 weken)
Opstellen ontwerpplan	(Opstellen concept ontwerpplan – opdracht moet te zijner tijd nog verstrekt worden)	Provinciaal Bestuur stelt ontwerpplan op en vast (geeft vermoedelijk opdracht aan RC om advies over ontwerpplan uit te brengen)	
			Indienen bedenkingen (4 weken)
Vaststellen plan		Provinciaal Bestuur stelt plan vast (8 weken)	Goedkeuring door ministers (4 weken)

6.1.1 Startnotitie

Plannen voor activiteiten die m.e.r.-plichtig zijn, moeten door de initiatiefnemer bij het bevoegd gezag (in dit geval Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant) aangemeld worden. De aanmelding gebeurt met deze 'startnotitie'. Hierin staan de voorgenomen activiteiten beschreven: het doel, mogelijke alternatieven en de effecten en gevolgen voor het milieu. Verder staan in een overzicht de eerder genomen besluiten van overheidsorganen die betrekking hebben op de voorgenomen activiteiten. Het Bevoegd Gezag maakt het voornemen openbaar door publicatie van de startnotitie in de Staatscourant en in de dagbladen in de streek. Hiermee is de m.e.r.-procedure formeel van start gegaan.

Gedurende minimaal een maand kan iedereen die dat wil inspreken op de inhoud van het op te stellen MER. Het is niet de bedoeling dat de inspraak gebruikt wordt om bezwaren aan te dragen. De inspraak moet zich richten op de beschreven alternatieven, milieueffecten en op de doorwerking van reeds genomen en voorgenomen besluiten.

6.1.2 Advies-richtlijnen en richtlijnen

Voor het opstellen van de richtlijnen vragen de Gedeputeerde Staten advies aan de wettelijk adviseurs en aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (de Commissie m.e.r.). Binnen 9 weken na de bekendmaking brengt de Commissie m.e.r. advies uit. De Commissie m.e.r. betreft in haar advies de inspraakreacties en de adviezen van de wettelijk adviseur. Ook komt de Commissie m.e.r. op locatiebezoek om nader te worden geïnformeerd over de doelen, knelpunten en (alternatieve) oplossingen in het reconstructiegebied.

Het bevoegd gezag (de provincie Noord-Brabant) stelt binnen 4 weken na de officiële bekendmaking van de Commissie m.e.r. de richtlijnen vast (deze termijn kan met maximaal 8 weken verlengd worden). Bij de vaststelling wordt rekening gehouden met de inspraakreacties en adviezen.

Toetsing van het MER vindt plaats aan de hand van de gegeven richtlijnen. De richtlijnen moeten duidelijk maken hoe het MER toegespitst moet worden op de besluitvorming die later zal plaatsvinden. In de richtlijnen staat tevens beschreven welke alternatieven en welke milieugevolgen onderzocht moeten worden.

6.1.3 De m.e.r.-fase

Met de vastgestelde richtlijnen door GS kan de Reconstructiecommissie aan de slag gaan met het opstellen van het Ontwerp-Reconstructieplan/MER. De provincie heeft gevraagd het Milieueffectrapport in het Ontwerp-Reconstructieplan te integreren. Op die wijze worden van meerdere planalternatieven de milieueffecten in beeld gebracht, zodat onderbouwde keuzes tussen de planalternatieven te maken zijn. Dit moet op activiteitsniveau gebeuren. Volgens de reconstructiewet moet het reconstructieplan in elk geval bevatten (art. 11):

- een aanduiding van de meest gewenste ontwikkeling van het gebied ten aanzien van de aspecten ruimtelijke structuur, landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu en infrastructuur, woon-, werk- en leefklimaat en economische structuur;
- een aanduiding van de maatregelen en voorzieningen ten aanzien van de meest gewenste ontwikkeling;
- een beschrijving van de te verwachten gevolgen van de maatregelen en voorzieningen voor de toestand van de aspecten ruimtelijke structuur, landbouw, natuur, bos, landschap, recreatie, water, milieu en infrastructuur, woon-, werk- en leefklimaat en economische structuur.

Met de m.e.r.-plichtige activiteiten worden aldus de maatregelen en voorzieningen in het kader van de gewenste ontwikkeling bedoeld. Daarvan moeten de milieueffecten worden bepaald. Bij een MER gaat het over een rapportage van milieueffecten, het gaat om gevolgen voor mensen (volks)gezondheid, natuur, landschap, cultuurhistorische monumenten, goederen, water, bodem en lucht en de onderlinge relaties. Naast de milieugevolgen worden ook de economische en sociale gevolgen beschreven. Voordat het Ontwerp-Reconstructieplan/MER gepubliceerd wordt geeft GS een oordeel over de aanvaardbaarheid van het MER-deel van het Ontwerp-Reconstructieplan/MER. GS onderzoekt daarvoor of het aan alle eisen/richtlijnen voldoet. Als dit voldoende is, kan het in openbaarheid worden gebracht.

6.1.4 Inspraak en advies

De inspraak begint na de bekendmaking van het Ontwerp-Reconstructieplan/MER: elke belanghebbende kan in een aangegeven periode van minimaal een maand gebruik maken van het recht op meedenken. De wettelijk adviseurs geven het provinciaal bestuur raad

over het MER. De resultaten van de inspraak en advisering doet het provinciaal bestuur toekomen aan de Commissie m.e.r. die dit bij de toetsing van het MER moet betrekken.

De Commissie m.e.r. beoordeelt het MER op volledigheid en juistheid aan de wet, de uitvoeringsvoorschriften en de richtlijnen. Ook de resultaten van de inspraak en advisering worden bij de beoordeling betrokken. Dit toetsingsadvies wordt uiterlijk 5 weken na het verstrijken van de inspraaktermijn aangeboden aan het bevoegd gezag. Het advies betreft de kwaliteit en de inhoud van het MER en alle verzamelde informatie met betrekking tot mogelijke milieugevolgen. Of de voorgenomen activiteiten zelf wel of niet aanvaardbaar zijn is ter beoordeling van het bevoegd gezag.

6.1.5 Besluitvorming en opstellen (ontwerp)plan

In het Ontwerp-Reconstructieplan/MER staan meerdere alternatieven, het ontwerpplan bevat meestal geen alternatieven meer. Er moet dus bepaald worden welk alternatief of welke combinatie van alternatievelementen uit het Ontwerp-Reconstructieplan/MER in het ontwerpplan zullen worden uitgewerkt. De provincie geeft aan welk alternatief of alternatieven uitgewerkt moeten worden in het ontwerpplan. Het ontwerpplan wordt 4 weken ter inzage gelegd en in dezelfde periode kunnen bedenkingen (bezwaren) worden ingediend. Uiteindelijk stelt het provinciaal bestuur het reconstructieplan binnen 8 weken na de bezwarentermijn vast. Het reconstructieplan heeft dan nog goedkeuring van de ministers van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu.

6.2 Hoe kunt u inspreken?

Zoals u uit het bovenstaande hebt kunnen opmaken zijn er 2 momenten in de m.e.r.-procedure waarop u uw stem kunt laten horen:

1. Tijdens de ter visie legging van de startnotitie. Gedurende minimaal een maand kan iedereen die dat wil inspreken op de inhoud van het op te stellen Milieu Effect Rapport. Het is niet de bedoeling dat de inspraak gebruikt wordt om bezwaren aan te dragen. De inspraak moet zich richten op de beschreven alternatieven, milieueffecten en gevolgen en op de doorwerking van voorgenomen en reeds genomen besluiten. De startnotitie ligt onder andere ter inzage bij gemeentehuizen en het waterschapkantoor in uw gebied. Uw reacties kunnen schriftelijk ingeleverd worden bij de provincie Noord-Brabant.
2. Bij het gereedkomen van het Ontwerp-Reconstructieplan/MER worden door GS hoorzittingen en inspraakrondes georganiseerd. Aldaar kunt u reageren op de juistheid en volledigheid van het Ontwerp-Reconstructieplan/MER, de planalternatieven en de beschreven milieueffecten.

Communicatie met belanghebbenden kan op de volgende manieren plaatsvinden:

- Via vertegenwoordigers van de verschillende geledingen in de Reconstructiecommissie kunt u aandacht vragen voor uw belangen;
- Naar aanleiding van berichtgeving in onder andere nieuwsbrieven, persberichten, voorlichting en andere communicatieactiviteiten die de Reconstructiecommissie

ontwikkeld kunt u reageren. Uw reactie kunt u doorgeven aan het secretariaat van de Reconstructiecommissie.

Bijlage 1 Literatuur

Arcadis, 2002. Sociaal-economische verkenningennotitie reconstructiegebied De Peel

Dienst Landelijk Gebied, 2001. Verkenningennotitie De Peel landschap en cultuurhistorie

Dienst Landelijk Gebied, 2001. Verkenningennotitie natuur De Peel

Dienst Landelijk Gebied, 2001. Verkenningennotitie toerisme en recreatie De Peel

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2002. Structuurschema Groene Ruimte 2, deel 1, beleidsvoornemen van het kabinet

Ministeries van OCW, LNV, VROM en V en W, 1999. Nota Belvedere. Beleidsnota over de relatie cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting

PON, 2001. Reconstructie en Leefbaarheid in Gemert-Bakel

Provincie Noord-Brabant, 2001. Reconstructie aan zet. Koepelplan reconstructie concentratiegebieden

Provincie Noord-Brabant, 2001. Verkenningennotitie agrarisch stankbeleid reconstructiegebied De Peel

Provincie Noord-Brabant, 2001. Verkenningennotitie ammoniak De Peel

Provincie Noord-Brabant, 2001. De Peel Verkenningennotitie Landbouw

Provincie Noord-Brabant, 2001. De Peel Verkenningennotitie Stille en Duisternis

Provincie Noord-Brabant, 2001. Verkenning water en bodem De Peel

Provincie Noord-Brabant, 2002. Brabant in Balans. Streekplan Noord-brabant 2002

Provincie Noord-Brabant, 2002. Natuur- en Landschapsoffensief Brabant, beleidsnota natuur en landschap in Noord-Brabant 2002-2012

Provincie Noord-Brabant, 2000. Provinciaal Milieubeleidsplan

Provincie Noord-Brabant, 1999. Beleidsnota Glastuinbouw

Provincie Noord-Brabant, 2000. Beleidsnota Ondersteunende Voorzieningen

Provincie Noord-Brabant, 1998. Waterhuishoudingsplan 2 "Samen werken aan water"

Provincie Noord-Brabant, 1999. Brabant Contrastrijk. Ruimtelijke visie op de toekomst van Brabant

Provincie Noord-Brabant, 2001. Ontspannend Brabant, Beleidskader Toerisme en Recreatie

Reconstructiewet concentratiegebieden, Wet van 31 januari 2002, houdende regels inzake de reconstructie van de concentratiegebieden

Bijlage 2 Verklaring begrippen en afkortingen

Alternatief	Eén van de mogelijke (sets) oplossingen in het kader van de milieueffectrapportage.
Archeologie	Wetenschap van oude historie op grond van bodenvondsten en opgravingen.
Autonome ontwikkeling	Ontwikkelingen, die optreden zonder dat één van de alternatieven wordt uitgevoerd.
Bevoegd gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.-procedure organiseert.
Commissie m.e.r.	Onafhankelijke commissie die het bevoegd gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het MER en de kwaliteit van het MER.
Compenserende maatregel	Maatregel waarbij in ruil voor het aanbrengen van milieuschade op de ene plaats vervangende waarden elders worden gecreëerd.
Depositie	Neerslag van stikstofverbindingen uit de lucht die met zuurstof atomen geoxideerd worden tot het sterke zuur HNO_3 en aldus leiden tot verzuring.
Emissie	Het in de lucht brengen van stikstofverbindingen (meestal ammoniakgas)
Ecologische hoofdstructuur (EHS)	Uitbouwen samenhangend netwerk van de belangrijkste natuurgebieden.
Geomorfologie	Wetenschap die de natuurlijke vorm van het landschap bestudeert, zoals die ontstaan is door geologische processen en eventueel beïnvloed is door menselijk handelen.
Gradiënt	Verloop in de ruimte, bijvoorbeeld van nat naar droog, van hoog naar laag of van voedselrijk naar voedselarm.
Groen-blauwe dooradering	Groen-blauwe dooradering is een vlechtwerk van landschapselementen (watergangen met oevers, moerasjes en poelen, brede bermen, kleine bosperceeltjes en paden) in het agrarisch cultuurlandschap
Gve	Grootvee eenheid (gve) is een maat voor de fosfaatbelasting van de veestapel van een bedrijf.

Hydrologie	De leer van het voorkomen, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van het water in al zijn verschijningsvormen op en beneden het aardoppervlak.
Ingreep-effectrelatie	Relatie tussen een bepaalde dosis van een ingreep en het daaruit volgende effect. Op grond van ingreep-effectrelaties kunnen binnen bepaalde marges voorspellingen worden gedaan over het effect van nieuwe ingrepen.
Initiatiefnemer	Diegene(n) die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.
Landschap	De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna alsmede de wisselwerking met de mens. Hoe en landschap er uit ziet wordt dus bepaald door 3 factoren: de ondergrond (de vorm van het landschap, de waterstromen en de bodemsoorten), de biotiek (bomen, planten, struiken) die op de ondergrond thuishoren en de manier waarop de grond is ingedeeld en ontgonnen door de mens (cultuurhistorie).
Lagenbenadering	Dit is een methode om te komen tot ruimtelijke ontwikkelingen die meer in relatie staat met de onderste lagen. Water, bodem, landschap en hiermee verweven natuur- en cultuurhistorische waarden zijn hierbij structurerend voor het ruimtegebruik. Het grote belang van deze onderste laag hangt samen met de lange reproductietijd en de daarmee samenhangende onvervangbaarheid en de mate van uniciteit van deze waarden en systemen. Ook de tweede laag, de infrastructuur is steeds meer sturend voor de occupatie. Tot slot spelen ook de bestaande occupatiepatronen een belangrijke rol bij de planning, locatiekeuze en vormgeving van nieuwe ontwikkelingen.
Meest milieuvriendelijk Alternatief (MMA) m.e.r.	Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast. Milieueffectrapportage (de procedure).
MER	Milieueffectrapport.
Mitigerende maatregel	Maatregel om de nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu te voorkomen of te beperken.

Natuurontwikkeling	Het scheppen van zodanige omstandigheden dat natuurlijke ecosystemen zich kunnen ontwikkelen.
Natuurparels	Natuurparels bestaan uit bos- en natuurgebieden, reservaatgebieden en natuurontwikkelingsgebieden zoals aangewezen in het kader van de EHS.
NMP 3, NMP 4	Nationaal Milieu Beleidsplan.
Nulalternatief	Bij dit alternatief wordt uitgegaan van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling. Dit alternatief dient als referentiekader voor de effectbeschrijvingen van alle alternatieven.
Omgevingskwaliteit	Omgevingskwaliteit is het samenhangende systeem van water, milieu-, natuur- en landschapskwaliteit.
Permanente effecten	Effecten van de ingreep, die optreden zolang de voorgenomen alternatief aanwezig is.
Projectlocatie	Een bestaand bedrijf met intensieve veehouderij dat op een plek ligt met ook in de toekomst goede ontwikkelingsmogelijkheden, bijvoorbeeld op voldoende afstand van kwetsbare gebieden en woningen. Indien een dergelijke projectlocatie vrijkomt door bedrijfsbeëindiging kan deze projectlocatie overgenomen worden door een bedrijf dat zich niet verder kan ontwikkelen op de huidige ongunstige locatie.
Projectvestigingslocatie	Als projectlocatie, maar geschikt te maken voor het gebundeld vestigen van meerdere individuele bedrijven op één locatie. Deze bundeling kan naast voordelen voor de omgevingskwaliteit ook financiële voordelen voor de bedrijven met zich meebrengen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van gezamenlijke voorzieningen.
Reconstructie	Hiervoor zijn in Noord-Brabant 7 reconstructiegebieden aangewezen.
Referentie	Vergelijking(smaatstaf).
Regionale natuur- en landschaps-eenheden (RNLE's)	Dit zijn grote eenheden, bestaande uit natuurgebieden en landschappelijk waardevolle gebieden, die door hun omvang goede mogelijkheden bieden voor een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling en daarmee duurzaam herstel en behoud van

	soorten. Ook hebben ze tot doel landschapswaarden en cultuurhistorische waarden te behouden en te versterken.
Retentie van water	Het tijdelijke opslaan van water in speciaal daarvoor ingerichte gebieden.
Revitalisering	Hierbij gaat het in Noord-Brabant om in totaal 9 gebieden (inclusief de Wijde Biesbosch en de Brabantse Delta).
Robuuste Verbindingszone (RVZ)	Robuust lijnvormig natuurelement dat twee natuurskermen verbindt.
Stiltegebied	Op basis van de Provinciale Milieuverordening zijn stiltegebieden aangewezen. Doelstelling in deze gebieden is ten minste het niet laten toenemen van de geluidsbelasting a.g.v. de reconstructie.
Studiegebied	Gebied waar relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.
Tijdelijke effecten	Het begrip wordt in dit verband gebruikt voor effecten die optreden bij de aanleg van de voorgenomen activiteit.
Variant	Alle verdere onderverdelingen op de alternatieven worden aangeduid als varianten.
Verbreiding	Nevenactiviteiten op het agrarisch bedrijf om het inkomen te verhogen.
Verbindingszone	Zone, die deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur en dienst doet als migratieroute voor organismen tussen kerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden. Aanleg van verbindingzones heeft als doel barrières tussen deze gebieden op te heffen.
Vermesting	De belasting van natuurgebieden, grond- en oppervlaktewater met de meststoffen nitraat, stikstof en fosfaat.
Versnippering	Proces in het landschap waarbij eerder aaneengesloten natuurgebieden worden verkleind en de onderlinge afstand tussen deze gebieden wordt vergroot (als gevolg van intensieve landbouw, aanleg van infrastructurele werken enz.).
Waterkwaliteit	De chemische en biologische kwaliteit van water.

Zonering:

Landbouwontwikkelingsgebied

In een landbouwontwikkelingsgebied ligt het primaat bij de landbouw. Een landbouwontwikkelingsgebied voorziet geheel of gedeeltelijk in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij, of zal daar in het kader van de reconstructie in voorzien.

Verwevingsgebied

Een verwevingsgebied is gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur. In een verwevingsgebied is hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

Extensiveringsgebied

In een extensiveringsgebied ligt het primaat bij wonen (kernrandgebieden) of natuur. In een extensiveringsgebied is uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk, of zal in het kader van de reconstructie onmogelijk gemaakt worden. De ligging van extensiveringsgebieden sluit aan bij de kwetsbare bos- en natuurgebieden en kernrandgebieden.

Varkensvrije zones

Varkensvrije zones hebben tot doel de veterinaire kwetsbaarheid (varkensziekten) te beperken. Deze zone is tenminste 1000 meter breed en moet zoveel mogelijk aansluiten bij natuur, infrastructuur, waterlopen en stedelijk gebied.

Bijlage 3 Overzicht vigerend beleid en kaderstellende besluiten

Rijksbeleid

- Reconstructiewet Concentratiegebieden
- Wet Ammoniak en Veehouderij
- Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra
- Structuurschema Groene Ruimte 2
- Natuurbeleidsplan
- Natuur voor mensen, mensen voor natuur
- Vierde Nota Waterhuishouding
- Nationaal Milieubeleidsplan 4
- Wet Milieubeheer
- Besluit Milieueffectrapportage
- Structuurschema Verkeer en Vervoer
- Herstructureringswet
- Welzijnswet
- Meststoffenwet, Mineralen Aangifte Systeem (MINAS)
- Lozingenbesluit voor huishoudelijk afvalwater (Wet Verontreiniging Oppervlaktewater)
- Lozingenbesluit voor open teelt en veehouderij (Wet Verontreiniging Oppervlaktewater)
- Natuurbeschermingswet
- Flora- en Faunawet
- Vogel- en Habitatrichtlijn
- Natuurschoonwet
- Monumentenwet
- Regeling Beëindiging Veehouderijtakken
- Kaderregeling Reconstructieprojecten
- Stimuleringsregeling Gebiedsgericht Beleid
- Programma Beheer
- Nota Belvedere
- Nota Voedsel en Groen
- Architectuurnota
- Fiscale Stelselherziening
- Stankwet landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden
- Zicht op gezonde teelt
- Bestrijdingsmiddelenwet

Rijksbeleid in ontwikkeling

- Stankwetgeving
- AMvB Huisvesting
- Waterbeleid 21e eeuw
- Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening
- Integrale aanpak mestbeleid
- Nota Grondbeleid

- Wijziging Natuurbeschermingswet

Provinciaal beleid

- Reconstructie aan zet. Koepelplan reconstructie concentratiegebieden, 2001
- Brabant in Balans. Streekplan Noord-Brabant 2002
- Natuur- en Landschapsoffensief Brabant, beleidsnota natuur en landschap in Noord-Brabant 2002-2012
- Provinciaal Milieubeleidsplan, 2000
- Beleidsnota Glastuinbouw, 1999
- Beleidsnota Ondersteunende Voorzieningen, 2000
- Waterhuishoudingsplan 2 "Samen werken aan water", 1998
- Brabant Contrastrijk. Ruimtelijke visie op de toekomst van Brabant, 1999
- Ontspannend Brabant, Beleidskader Toerisme en Recreatie, 2001
- Natuurgebiedsplan; streekbeelden en subsidies voor natuur en landschap – ontwerpplan, 2001
- Beleidsnota ophoogzand "Bouwen op (Zee)zand", 1999
- Beleidsnota landbouwkundige verbeteringen "De bodem in zicht", 2001
- Beleidsplan Bescherming van grondwater voor de drinkwatervoorziening, 2002 (concept)

Waterschap - genomen relevante besluiten

- Waterbeheersplannen
- Watervisies
- Plannen verdrogingsbestrijding
- Plannen voor ecologische verbindingzones

Waterschap – te nemen relevante besluiten

- Stroomgebiedvisies

Gemeenten - genomen relevante besluiten

- Bestemmingsplannen
- Structuur- en toekomstvisies
- Landschapsbeleidsplannen

Gemeenten - te nemen relevante besluiten

- Beeldkwaliteitsplannen
- Bestemmingsplanwijzigingen t.g.v. reconstructieplan

Reconstructiewet Concentratiegebieden

De Reconstructiewet Concentratiegebieden biedt het wettelijk kader voor de planvorming en uitvoering van de reconstructieplannen. De Reconstructiewet is sinds 1 april 2002 in werking. De concentratiegebieden zijn de zandgebieden met een relatief intensieve landbouw in Noord-Limburg, Noord-Brabant, Oost Overijssel en in Gelderland in "de Gelderse Vallei en Utrecht Oost" (met het oostelijk deel van Utrecht), "de Veluwe" en de "Achterhoek en Liemers".

De reconstructiewet moet een impuls geven aan de kwaliteit van het landelijk gebied in de concentratiegebieden. De wet beoogt tot een integrale en samenhangende aanpak van de problemen in de concentratiegebieden te komen en kent daarom een meervoudige doelstelling. Globaal zijn deze doelstellingen als volgt: een duurzame landbouw, sterkere natuur, bos en landschap; verbetering van de recreatieve mogelijkheden, de waterhuishouding en de waterkwaliteit; verlaging van de milieubelasting; verbetering van het woon- en werkklimaat en de economische structuur. De reconstructie zal ook moeten bijdragen aan een verlaging van de veterinaire risico's door het realiseren van varkensvrije zones.

Centraal bij de reconstructie staat het bereiken van een nieuw evenwicht tussen de verschillende functies in het landelijk gebied. Daarbij wordt naast een duurzaam economisch en ecologisch perspectief voor de landbouw de verbetering van de kwaliteit van bos, natuur, landschap, water en milieu in onderling verband nagestreefd.

De provincies krijgen bij de uitvoering van het wetsvoorstel een centrale rol. Zij worden bijgestaan door reconstructiecommissies.

De Reconstructiewet heeft raakvlakken met vooral de volgende wetten:

De Wet op de Ruimtelijke Ordening

Eenmaal vastgestelde reconstructieplannen kunnen, voorzover ruimtelijk relevant, rechtstreeks doorwerken in streek- en bestemmingsplannen.

De Landinrichtingswet

In de Reconstructiewet Concentratiegebieden is een aantal procedures opgenomen die afwijken van de huidige landinrichtingsprocedures en die vooral een snelle aanpak van de planvorming en uitvoering beogen te bevorderen. Al lopende inrichtingsprojecten zullen zoveel mogelijk op basis van de reconstructiewet worden voortgezet.

De Milieuwetgeving

Op het gebied van ammoniak, stank en nitraat is belangrijke wet- en regelgeving van kracht en in voorbereiding die direct of indirect van groot belang is voor de reconstructie.

Het stankbeleid (wet begin 2002 door de Eerste Kamer aangehouden):

Over het toekomstig stankbeleid heeft nog geen definitieve besluitvorming plaatsgevonden. Wel liggen er voorstellen om het toekomstig stankbeleid te koppelen aan de zonering in het kader van de reconstructie. In bepaalde zones zouden dan minder stringente regels kunnen gaan gelden dan daarbuiten. De nog vast te stellen stankwetgeving zal richtinggevend zijn.

Het ammoniakbeleid (wet en regelgeving eind 2001 aan Eerste Kamer aangeboden):

- AmvB huisvesting -- landelijk gaat er een AmvB huisvesting werken die voorschriften bevat met betrekking tot de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen van veehouderijen. Voor een bepaald jaartal (afhankelijk van het type bedrijf) dient de ammoniakemissie per dierplaats tot een bepaald maximum te worden teruggebracht. Deze maximale emissiewaarde is afgeleid van huisvestingssystemen die de grootst mogelijke bescherming bieden tegen de nadelige gevolgen voor het milieu en die redelijkerwijs gevegd kunnen worden.
- Wet Ammoniak en Veehouderij -- rond kwetsbare bos- en natuurgebieden komt een zone van 250m) met:
 - een oprichtingsverbod voor nieuwe veehouderijen
 - een emissieplafond voor bestaande veehouderijen (huidig aantal dieren * emissiefactor uit eerder genoemde AmvB huisvesting); voor grondgebonden bedrijven gelden afwijkende regels die doorgroei tot volwaardige gezinsbedrijven mogelijk moet houden.

Kwetsbare bos- en natuurgebieden zijn: onder de huidige Interimwet Ammoniak en Veehouderij als voor verzuring gevoelig aangemerkt (en dus voor 1 mei 1988 aangelegd of begrensd) en maken deel uit van de door de provincie begrensde ecologische hoofdstructuur.

- International Pollution Prevention Control (IPPC). Dit is een Europese richtlijn. Bij oprichting en/of uitbreiding boven een bepaalde omvang moet worden getoetst of de voorgenomen activiteit een 'belangrijke verontreiniging' of 'belangrijke toename van verontreiniging' veroorzaakt.

Het nitraatbeleid vloeit voort uit de Europese Nitraatrichtlijn. De concentratie van nitraat in het grondwater mag de norm van 50 mg/l niet overschrijden. Het mestbeleid, alsmede de daarbij behorende aanwijzing van droge zandgronden door de minister van LNV, heeft mede tot doel te voldoen aan de Europese Nitraatrichtlijn.

Herstructurering melkveehouderij

De Commissie Herstructurering Melkveehouderij (Commissie Koopmans) was ingesteld om te adviseren over stimulerende maatregelen gericht op structurele extensivering en bevordering van de grondgebondenheid van de intensieve melkveehouderij. Het accent ligt daarbij op de concentratiegebieden in Oost- en Zuid-Nederland, met name de droge zandgronden.

Op basis van het uitgebrachte advies heeft het kabinet besloten in bepaalde kwetsbare gebieden grondgebonden melkveehouderij na te streven. De kwetsbare gebieden worden aangewezen op basis van gevoeligheid voor nitraatuitspoeling, fosfaatdoorslag, ammoniakemissie in een zone rond voor verzuring gevoelige delen van de EHS en gebieden waar vernatting wordt nagestreefd. De aanwijzing van de gebieden maakt onderdeel uit van het reconstructieproces. Binnen de aangewezen gebieden wordt met een flinke financiële injectie (€159 mln. binnen de reconstructiegebieden) grondgebondenheid op gebiedsniveau nagestreefd. In 2010 wil men, via een integrale aanpak, een grondgebondenheid hebben bereikt en behouden. Hiermee worden gebiedsspecifieke milieukwaliteiten gerealiseerd en kan de melkveehouderij tevens bijdragen aan "groene diensten".

Genomen besluiten

Hieronder wordt kort ingegaan op de voor de reconstructie in Noord-Brabant belangrijkste genomen besluiten.

Rijkstoetsingskader Reconstructieplannen (juli 2002)

In artikel 17 van de Reconstructiewet Concentratiegebieden (Reconstructiewet) is bepaald dat reconstructieplannen de goedkeuring behoeven van de ministers van LNV en VROM, in overeenstemming met de ministers die het mede aangaat. Hiertoe is het rijkskader opgesteld. Het rijkskader heeft geen formele juridische status. Het biedt inzicht in de manier waarop het Rijk de reconstructieplannen zal beoordelen.

Het Rijk toetst op de doorwerking van de Rijksuitgangspuntennota (RÜN) en vigerend beleid. Rode draad in de toetsing is:

- bijdrage aan het realiseren van doelen ten opzichte van de nulsituatie (de situatie voorafgaand aan de reconstructie);
- integraliteit (onderbouwing keuzes en integrale afweging);
- financieel beslag.

Reconstructiewet Concentratiegebieden

Hierin is wettelijk vastgelegd waar het reconstructieplan aan moet voldoen. De Reconstructiewet is sinds 1 april 2002 in werking.

Rijksuitgangspunten (RÜN)

De rijksuitgangspunten voor het opstellen van het reconstructieplan zijn opgenomen als bijlage bij de Reconstructiewet. Deze uitgangspunten zijn verdeeld in de volgende vier rubrieken:

- Ruimtelijk en veterinair;
- Milieu;
- Water;
- Natuur en landschap.

Provinciale Uitgangspunten Nota (PUN)

De rijksuitgangspunten zijn per provincie vertaald in provinciale uitgangspunten. De provincie Noord-Brabant heeft in 1999 een Provinciale Uitgangspunten Nota (PUN) opgesteld.

De Provinciale Uitgangspunten Nota (PUN) vormt samen met andere beleidsplannen de input voor het Koepelplan.

Revitalisering Landelijk Gebied; Reconstructie aan zet; Koepelplan Reconstructie Concentratiegebieden

Het Koepelplan is het directe resultaat van afspraken uit de PUN. Het plan heeft twee primaire functies:

1. *Richtinggevend kader voor de Reconstructiecommissies.* Het koepelplan bevat sturende en/of bindende opdrachten voor de commissies. De opdrachten hebben betrekking op verschillende beleidsterreinen. Het koepelplan is daarmee het kader waaraan de provincie de reconstructieplannen toetst. Het koepelplan moet inspireren tot een adequate invulling van het beleid voor het landelijk gebied.
2. *Integrerend kader voor het provinciale beleid voor het landelijk gebied.* Het koepelplan presenteert het provinciale en rijksbeleid dat gericht is op het landelijk gebied zo veel mogelijk in onderlinge

samenhang. Het gaat daarbij om beleidsthema's variërend van water, natuur, milieu en ruimtelijke ordening tot sociaal-economische vitaliteit, landbouw en recreatie.

Het Koepelplan ondersteunt de gebiedscommissies door helder op een rij te zetten wat er in de reconstructieplannen aan de orde zal/moet komen. Het Koepelplan geeft aan wat de provincie van de reconstructiecommissies verwacht; welke doelen ze met de reconstructie wil realiseren.

In het Koepelplan kiest de provincie voor een drievoudige werkwijze:

1. integrale zonering;
2. pakket van maatregelen;
3. flankerend beleid.

De integrale zonering heeft als uiteindelijk doel dat alle functies in het buitengebied zich duurzaam kunnen handhaven en ontwikkelen. Hiervoor wordt het buitengebied in drie zones verdeeld:

extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden.

Extensiveringsgebieden zijn gebieden waar grote waarden op het vlak van water en bodem, natuur, bos, landschap, cultuurhistorie en grondgebonden landbouw naast elkaar en verweven voorkomen of waar die waarden kunnen worden ontwikkeld. Doel is om deze waarden te behouden, te ontwikkelen en te versterken. Uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij is hier niet mogelijk.

Verwevingsgebieden kennen een sterke vermenging van landbouw met waarden op het gebied van water, bodem, natuur, bos, landschap en cultuurhistorie. In deze zone komen waarden voor die ook in extensiveringsgebieden voorkomen. Maar vaak hebben die waarden in verwevingsgebieden een lagere kwaliteit, komen zij voor in een geringere omvang, of komen zij meer naast elkaar dan wel gelijktijdig met andere kwaliteiten voor. Plaatselijk is er duidelijk ontwikkelingsperspectief voor bepaalde vormen van landbouw. Vestiging van en omschakeling naar intensieve veehouderij is niet mogelijk; uitbreiding van intensieve veehouderij is alleen mogelijk op locaties die qua milieu en landschap voldoende uitbreidingsruimte hebben om mee te kunnen groeien met de markt.

In een landbouwontwikkelingsgebied ligt het primaat bij de landbouw. Landbouwontwikkelingsgebieden zijn bedoeld om perspectief te bieden aan met name grootschalige, intensieve en gebouwgebonden landbouvvormen. Er zijn vijf accenten mogelijk: akkerbouw en tuinbouw, boomteelt, glastuinbouw, rundvee en intensieve veehouderij.

Gebiedsafbakening: De reconstructie is gericht op duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied. Maatregelen en activiteiten in de bebouwde kom vallen in principe buiten de Reconstructie, met uitzondering van de activiteiten die betrekking hebben op leefbaarheidsaspecten.

Bijlage 4 Voorlopig beoordelingskader

Opbouw

- Het overzicht is ingedeeld in een deel A: Sociaal economische vitaliteit) en deel B: Omgevingskwaliteit.
- Op dit moment zijn 92 criteria onderscheiden.
- Deel A. Sociaal economische vitaliteit is onderverdeeld in de aspecten:
 - A1 Landbouw (14 criteria)
 - A2 Recreatie en Toerisme (5 criteria)
 - A3 Sociaal-economische structuur, leefbaarheid en Verkeer en vervoer (10 criteria)
- Deel B. Omgevingskwaliteit is onderverdeeld in de aspecten:
 - B1 Water en Bodem (30 criteria)
 - B2 Stank en Ammoniak (5 criteria)
 - B3 Natuur (19 criteria)
 - B4 Landschap en Cultuurhistorie (9 criteria)

Verantwoording

1. Het overzicht is gebaseerd op de doelen/aandachtspunten voor de reconstructie in het algemeen en de aanpak van reconstructie en m.e.r in Noord-Brabant in het bijzonder.
2. Het overzicht is afgestemd met het Rijkskader Reconstructieplannen dd. juli 2002.
3. Het overzicht is zoveel mogelijk aansluitend gemaakt op het Koepelplan en het doelrealisatieschema ten behoeve van de programmering en monitoring. Dit doelrealisatieschema is vooral gemaakt met het oog op het in de toekomst meten van de resultaten van gebiedsgerichte maatregel. In de toekomst kan monitoring en evaluatie plaatsvinden op basis van gemeten gegevens over de werkelijk behaalde resultaten.

Kwalitatief versus kwantitatief meten

Waar in de kolom 'bepaling' de term 'kwalitatief' staat betekent dit dat de beoordeling van het effect niet in te berekenen of te meten eenheden (kwantitatief) is uit te drukken maar dat een beschrijvende (kwalitatieve) indicatie van het effect gegeven zal worden.

Voor zover mogelijk is getracht doelen zoveel mogelijk te vertalen in kwantitatieve criteria. Een aantal doelen is geabstraheerd of wordt kwalitatief beoordeeld omdat het uitwerkingsniveau een kwantitatieve beoordeling niet toelaat danwel de beschikbare gegevens of effectbepalingsmodellen ontbreken.

Beoordelingskader Milieueffectrapportage

A. Sociaal economische vitaliteit

A1. Landbouw

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Veterinaire kwetsbaarheid	Realisatie van varkensvrije zones	Gerealiseerd aantal verplaatste of beëindigende varkenshouderijen	A1-1 Het aantal verplaatste/gesloten bedrijfslocaties in de vvz in percentage van het totaal aantal locaties in de vvz	Kwantitatief
	Verbeteren veterinaire veiligheid door ketenbenadering	Gerealiseerde samenwerkingsverbanden en transportregulatieplannen	A1-2 Het aantal bedrijven of diereenheden dat "veterinair veilig(er)" is door gerealiseerde samenwerkingsverbanden en transportregulatieplannen	Kwantitatief/ Kwalitatief
Economische basis landbouw	Versterken en verbreden economische basis landbouw	Combineren van landbouwfuncties met zorgfuncties	A1-3 Het aantal gerealiseerde zorgplaatsen	Kwantitatief
		Ontwikkelen nieuwe (neven)activiteiten op agrarische bedrijven	A1-4 Het aantal voor publiek opengestelde agrarische bedrijven	Kwantitatief
			A1-5 Het aantal bedrijven met agrotouristische diensten	Kwantitatief
Toegevoegde waarde van de landbouw	Groei van de markt voor streekproducten	Groei aantal bedrijven met productie, verwerking en afzet van streekproducten	A1-6 Het aantal bedrijven met productie, verwerking en afzet van streekproducten	Kwantitatief
	Groei van het agrarisch natuurbeheer	Groei van het agrarisch natuurbeheer	A1-7 Het aantal hectaren met agrarisch natuurbeheer	Kwantitatief
Biologische landbouw	Groei tot 10% van het totaal aantal bedrijven	Gerealiseerd areaal met biologische landbouw	A1-8 Het percentage biologische bedrijven	Kwantitatief

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Duurzame productie	Groei van het aantal bedrijven met een duurzame productiewijze	Het nemen van maatregelen op meer gesloten en schoon te produceren	A1-9 Het percentage bedrijven dat maatregelen heeft getroffen om duurzamer te produceren	Kwalitatief
	Verminderen van het mestoverschot	Het nemen van maatregelen om het mestoverschot terug te dringen (waaronder mest be- en verwerking)	A1-10 De mate waarin het mestoverschot is teruggedrongen	Kwantitatief
	Extensivering van de melkveehouderij (Cie Koopmans)		A1-11 De mate waarin melkveehouderijbedrijven kunnen extensiveren	Kwalitatief
Verbeteren ruimtelijke structuur	Verbeteren van de ruimtelijke structuur voor grondgebonden bedrijven		A1-12 Het percentage grondgebonden bedrijven dat ruimtelijk wordt toegedeeld in landbouwontwikkelingsgebieden	Kwantitatief
	Concentratie en zoneren van intensieve teelten (glastuinbouw, boomteelt, vollegrondstuinbouw)		A1-13 Het percentage intensieve bedrijven dat toegedeeld wordt in (specifieke) landbouwontwikkelingsgebieden	Kwantitatief
	Verbeteren van de waterhuishouding		A1-14 De mate waarin waterhuishouding aansluit bij de bedrijfsdoelstelling	Kwalitatief

A2 Recreatie en Toerisme

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Ontwikkelen toeristisch recreatieve voorzieningen	Kwalitatieve verbetering van het toeristisch-recreatief product	Gerealiseerde kwaliteitsverbetering Verblijfsvoorzieningen	A2-1 Kwaliteit verblijfsvoorzieningen	Kwalitatief
	Gerealiseerde nieuwe voorzieningen die bijdragen aan kwalitatieve verbetering en verscheidenheid		A2-2 Aantal gerealiseerde gewenste toeristisch-recreatieve voorzieningen	Kwantitatief
Verbeteren ruimtelijke structuur	Gerealiseerd aantal verplaatste recreatiebedrijven naar kansrijke plekken		A2-3 Gerealiseerd aantal verplaatste bedrijven	Kwantitatief
Vergroten recreatieve belevingswaarde van het landelijk gebied	Vergroten toegankelijkheid van het agrarisch gebied en natuurgebieden		A2-4 Aantal maatregelen ter vergroting van de recreatieve belevingswaarde van het landelijke gebied	Kwantitatief/kwalitatief
	Ontwikkelen routes en routenetwerken		A2-5 Lengte gerealiseerde routes	Kwantitatief

A3 Sociaal-economische structuur, Leefbaarheid en Verkeer en Vervoer

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Sociaal- economische structuur	Verbetering van de sociaal economische structuur op het platteland	Het creëren of aanwijzen van een of meerdere (overleg)organen dat lokale initiatieven ter verbetering van de sociaal-economische structuur initieert, stimuleer en begeleidt	A3-1 Wijze van functioneren van de sociaal economische platforms (SEP's)	Kwalitatief
		Maatschappelijke aandacht voor de sociale aspecten van economische veranderingen binnen de landbouwsector (in het bijzonder van de intensieve veehouderij)	A3-2 Het aantal en de omvang van activiteiten/projecten voor de landbouwsector die door het SEP worden uitgevoerd (bijvoorbeeld versterking van nieuwe, aan de landbouw gerelateerde economische activiteiten en de resultaten daarvan)	Kwantitatief/ Kwalitatief
		Maatschappelijke aandacht voor de sociale aspecten van economische veranderingen op het platteland (anders dan landbouw)	A3-3 Het aantal en de omvang van activiteiten/projecten/voorzieningen die door het SEP worden uitgevoerd (bijvoorbeeld multifunctionele gebouwen)	Kwantitatief/ Kwalitatief
	Creëren van nieuwe economische dragers	Het realiseren van plaatsvervangende werkgelegenheid	A3-4 De mate waarin plaatsvervangend werk wordt gevonden door stoppende agrariërs	Kwantitatief
Leefbaarheid	Behouden en versterken van de leefbaarheid in de dorps- en kleine kernen	Leefbaarheidsverbetering door het op stellen van dorpsontwikkelingsplannen waarin de leefbaarheid in de kernen wordt geanalyseerd en plannen worden gemaakt voor het oplossen van knelpunten	A3-5 Het aantal dorpsontwikkelingsplannen	Kwantitatief
			A3-6 Het aantal projecten en het aantal daadwerkelijk opgeloste knelpunten	Kwantitatief
Verkeer en vervoer	Optimalisatie van het recreatieve netwerk van fietspaden		A3-7 Het gerealiseerd aantal recreatieve fietsroutes	Kwantitatief

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
			A3-8 Het gerealiseerd aantal kilometers recreatief fietspad	Kwantitatief
	Verminderen van de verkeersdruk in kwetsbare natuurgebieden		A3-9 Het aantal afgesloten wegen en paden in natuurgebieden	Kwantitatief
	Tegengaan verkeershinder bij nieuwe intensieve recreatieve activiteiten of projectlocaties voor intensieve veehouderij of intensieve teelten		A3-10 Het ontstaan van verkeershinder en onveiligheid op bestaande wegen als gevolg van nieuwe intensieve activiteiten	Kwalitatief

B. Omgevingskwaliteit

B1 Water en Bodem

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Ruimte voor de rivier	Vergroten veiligheid door aanwijzen zoekgebieden voor waterberging (2050, Commissie Luteijn) (incl COBEMA)	Gebieden vrijwaren van (kapitaal)intensieve ontwikkelingen	B1-1 Percentage van het totale zoekgebied dat via zonering is gevrijwaard van intensieve ontwikkelingen	Kwantitatief
Regionale waterberging	Water vasthouden in gebieden waar wateroverlast kan optreden	Uitwerken en realiseren van waterbergingscapaciteit om wateroverlast te voorkomen	B1-2 Gerealiseerd volume (m3) waterbergingscapaciteit	Kwantitatief
	Water vasthouden aan de bron	Uitwerken en realiseren van projecten om water vast te houden bij de bron	B1-3 Oppervlakte gebieden waar maatregelen getroffen worden om water vast te houden	Kwantitatief
	Tegengaan van (toekomstig) wateroverlast door het scheppen van ruimte om bij hoge afvoer tijdelijk water te bergen (retentiegebieden)		B1-4 Aantal m3 tijdelijk te bergen water	Kwantitatief
Grondwaterstand (GGOR)	Grondwaterstand laten voldoen aan de vastgestelde grondwaterstandseisen (veerkracht) van een gebied	Grondwaterstanden laten voldoen aan beoogde waterdoelen (dynamisch peilbeheer)	B1-5 Mate waarin gebieden voldoen aan de gewenste situatie	Kwantitatief
	Nieuwe ontwikkelingen afstemmen op gewenste Grondwaterstand	Nieuwe ontwikkelingen laten voldoen/bijdragen aan beoogde waterdoelen	B1-6 Mate waarin nieuwe ontwikkelingen en functies voldoen aan bijdragen aan de eisen van het hydrologische systeem	Kwalitatief
	Nemen van maatregelen die leiden tot realisatie van de sectorale waterdoelen in de hydrologisch kwetsbare delen van de EHS	Waterdoelen realiseren in de natte natuurparels (resultaatsverplichting)	B1-7 Areaal binnen de hydrologisch natuurparels waar de sectorale waterdoelen geheel of gedeeltelijk zijn gerealiseerd	Kwantitatief

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
	Nemen van maatregelen die leiden tot realisatie van de sectorale waterdoelen in de hydrologisch niet-kwetsbare delen	Waterdoelen realiseren in de hydrologisch niet kwetsbare delen (inspanningsverplichting)	B1-8 Areaal binnen de hydrologisch niet-kwetsbare delen van de EHS waarmee de sectorale waterdoelen geheel of gedeeltelijk zijn gerealiseerd	Kwantitatief
	Nemen van maatregelen die leiden tot optimalisatie van de vochtvoorziening van landbouwgronden	Mate waarin landbouwdoelstellingen en vochtvoorziening op elkaar afgestemd zijn	B1-9 Areaal waarin de landbouwdoelstellingen en vochtvoorziening op elkaar zijn afgestemd	Kwantitatief
Grondwater kwaliteit	Nemen van maatregelen die leiden tot de gewenste grondwaterkwaliteit voor fosfaatbelasting		B1-10 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste grondwaterkwaliteit voor fosfaat	Kwantitatief
	Nemen van maatregelen die leiden tot de grondwaterkwaliteit conform de EU-nitraat richtlijn in 2017		B1-11 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste grondwaterkwaliteit voor nitraat	Zie fosfaat
	Nemen van maatregelen die leiden tot de oppervlaktewaterkwaliteit voor bestrijdingsmiddelen		B1-12 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste grondwaterkwaliteit voor bestrijdingsmiddelen	Kwalitatief
Oppervlaktewaterkwaliteit	Nemen van maatregelen die leiden tot de gewenste oppervlaktewaterkwaliteit conform de MTR-norm in 2022 in het gehele gebied voor fosfaat		B1-13 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste oppervlaktewaterkwaliteit voor fosfaat	Kwantitatief
	Idem voor nitraat		B1-14 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste oppervlaktewaterkwaliteit voor nitraat	Kwantitatief
	Idem voor bestrijdingsmiddelen		B1-15 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste oppervlaktewaterkwaliteit voor Bestrijdingsmiddelen	Kwantitatief

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Water- en bodemkwaliteit in natuurgebieden	Nemen van maatregelen die leiden tot water- en bodemkwaliteit in de natuurgebieden conform de EU-kaderrichtlijn water voor fosfaat		B1-16 Inschatting of kwaliteit zich in de richting van de ecologische gewenste kwaliteit zal ontwikkelen	Kwalitatief
	Idem voor stikstof		B1-17 Inschatting of kwaliteit zich in de richting van de ecologische gewenste kwaliteit zal ontwikkelen	Kwalitatief
	Idem voor bestrijdingsmiddelen		B1-18 Inschatting of kwaliteit zich in de richting van de ecologische gewenste kwaliteit zal ontwikkelen (trend)	Kwalitatief
Water- en bodemkwaliteit in uitspoelingsgevoelige gebieden	Nemen van maatregelen die leiden tot vermindering van het risico van uitspoeling van nitraat in uitspoelingsgevoelige gebieden		B1-19 Inschatting of kwaliteit zich in de richting van de gewenste kwaliteit zal ontwikkelen	Kwalitatief
	Idem voor fosfaat		B1-20 Inschatting of kwaliteit zich in de richting van de e gewenste kwaliteit zal ontwikkelen	Kwalitatief
	Idem voor bestrijdingsmiddelen		B1-21 Inschatting of kwaliteit zich in de richting van de gewenste kwaliteit zal ontwikkelen (trend)	Kwalitatief
Waterkwaliteit in GW-beschermingsgebieden	Nemen van maatregelen die leiden tot de waterkwaliteit in GW-beschermingsgebieden (25-jaars zones) conform EU-streefwaarden voor drinkwater voor nitraat		B1-22 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de waterkwaliteit conform EU-streefwaarden voor drinkwater	Kwantitatief
	Idem voor bestrijdingsmiddelen		B1-23 Inschatting van maatregelen die leiden tot waterkwaliteit conform EU-streefwaarde	Kwalitatief
	Idem voor 100-jars-zone (nitraat)		B1-24 Areaal met gerealiseerde maatregelen die leiden tot de waterkwaliteit conform EU-streefwaarden voor drinkwater	Kwantitatief

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
	Idem voor 100-jaarszone (bestrijdingsmiddelen)		B1-25 Inschatting van maatregelen die leiden tot waterkwaliteit conform EU-streefwaarde	Kwalitatief
Saneren ongezuiverde lozingen	Saneren van alle ongezuiverde lozingen op het oppervlaktewater		B1-26 Aantal gesaneerde lozingen	Kwantitatief
	Saneren van alle riooloverstorten		B1-27 Aantal gesaneerde/verbeterde riooloverstorten	Kwantitatief
Beekherstel	Herstel van de ecologische en landschappelijke kwaliteit van beken		B1-28 Gerealiseerde lengte herstelde beken in km	Kwantitatief
			B1-29 Inschatting van het effect van gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste kwaliteit van waterbodems	Kwalitatief
Bodemkwaliteit	Verhogen van de kwaliteit van de bodem		B1-30 Inschatting van het effect van gerealiseerde maatregelen die leiden tot de gewenste kwaliteit van de bodem	Kwalitatief

B2 Stank en Ammoniak

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Ammoniak	Verminderen van de ammoniakbelasting van de (zeer) kwetsbare delen van de EHS	Afname van ammoniakemissie in de 250-meter zones rondom de (zeer) kwetsbare natuurgebieden	B2-1 Afname van de ammoniakemissie in de 250-meter zones in depositieoverschrijding	Kwantitatief
	Afname van de totale ammoniak-emissie		B2-2 Afname van de totale ammoniakemissie (kton NH ₃ /jaar)	Kwantitatief
Stank	Verminderen van het aantal geurghinderden	Verminderen van de geuroverlast door veehouderijen	B2-3 Het percentage van de bevolking dat (ernstige) stankhinder ondervindt	Kwantitatief
Geluid	Respecteren stiltegebieden	Areaal met gerealiseerde maatregelen ten behoeve van behoud en herstel van stiltegebieden	B2-4 Het areaal waar voldoende stilte is gerealiseerd (40 dB(A))	Kwantitatief
Licht	Behoud en herstel van donkere gebieden	Areaal met gerealiseerde maatregelen ten behoeve van behoud en herstel van donkere gebieden	B2-5 Het aantal maatregelen in gebieden waar behoud en herstel van duisternis gewenst is	Kwantitatief

B3 Natuur

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Beschermen natuurwaarden	Realisatie van de EHS in 2010	ingericht areaal EHS nieuwe natuur (ha)	B3-1 Aantal gerealiseerde hectares nieuwe natuur	Kwantitatief
		Verworven areaal EHS (bestaande natuur)	B3-2 Aantal hectares verworven bestaande natuur	Kwantitatief
		gerealiseerd areaal (ha) met afgesloten beheersovereenkomsten met particuliere beheerders	B3-3 Aantal hectares met afgesloten beheersovereenkomsten	Kwantitatief
		Gerealiseerd areaal (ha) met afgesloten beheersovereenkomsten met agrarische natuurbeheerders	B3-4 Aantal hectares met afgesloten beheersovereenkomsten	Kwantitatief
	Realisatie van de aangegeven ecologische verbindingzones	areaal natte EVZ in beheer	B3-5 Aantal hectares in Ecologische verbindingzones in beheer	Kwantitatief
		areaal (overige) EVZ in beheer	B3-6 Aantal hectares in Ecologische verbindingzones in beheer	Kwantitatief
		Ingericht areaal natte EVZ	B3-7 Aantal ingerichte hectares in Ecologische verbindingzones	Kwantitatief
		Ingericht areaal (overige) EVZ	B3-8 Aantal ingerichte hectares in Ecologische verbindingzones	Kwantitatief
	Vermindering versnippering in de EHS	verworven areaal natte EVZ	B3-9 Aantal verworven hectares in Ecologische verbindingzones	Kwantitatief
		verworven areaal EVZ overig	B3-10 Aantal verworven hectares in Ecologische verbindingzones	Kwantitatief
		opgeheven barrières	B3-11 Aantal opgeheven barrières	Kwantitatief
		Gerealiseerd areaal ingerichte natuurwaarden in RNLE's	B3-12 Aantal ingerichte hectares	Kwantitatief

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
		Gerealiseerd areaal natuurwaarden in beheer RNLE's)	B3-13 Aantal hectares in beheer	Kwantitatief
	Realisatie van natuurwaarden in Robuuste ecologische verbindingzones (REV's)	gerealiseerd areaal ingerichte REV	B3-14 Aantal ingerichte hectares	Kwantitatief
		gerealiseerd areaal REV in beheer	B3-15 Aantal hectares in beheer	Kwantitatief
	Beschermen bijzondere soorten		B3-16 Invloed op het voorkomen van bijzondere soorten als rode lijstsoorten, soorten van bijlage 1 van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijnsoorten)	Kwalitatief
Habitat-, Vogelrichtlijn- en NB-wet gebieden	Respecteren van de Habitat- en Vogelrichtlijngebieden		B3-17 Mate waarin reconstructie bijdraagt aan de beschermingsdoelstelling in deze gebieden	Kwalitatief
Bosoppervlak	Vergroten oppervlakte bos buiten natuurgebiedsplannen		B3-18 Wijziging areaal bos buiten natuurgebiedsplannen	Kwantitatief
Verstoring	Verminderen verstoring (door recreatie en andere functies)		B3-19 Wijziging in de verstoringssituatie	Kwalitatief

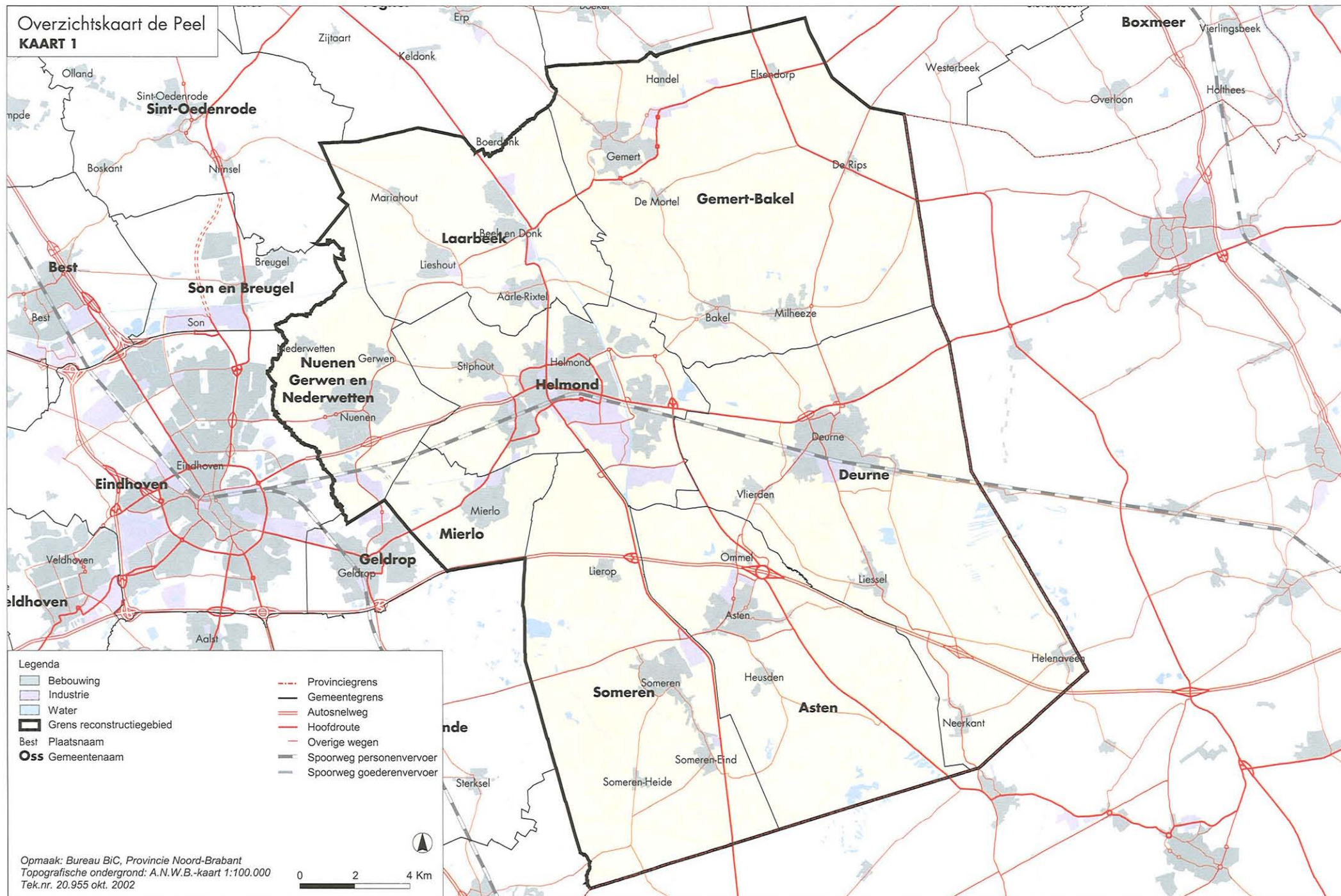
B4 Landschap en Cultuurhistorie

Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
Cultuurhistorische waarden	Behoud en herstel van cultuurhistorische waarden	Behoud en herstel van waarden zoals aangegeven in de Belvederegebieden en gebieden aangegeven op de Cultuurhistorische Waarden kaart	B4-1 Mate waarin de cultuurhistorische waarden beïnvloed worden door reconstructiemaatregelen	Kwantitatief
Archeologische waarden	Behoud van gebieden met veronderstelde Archeologische waarden	Behoud van gebieden met veronderstelde Archeologische waarden volgens de Archeologische waardenkaart van het ROB	B4-2 Mate waarin de archeologische waarden beïnvloed (kunnen) worden door reconstructiemaatregelen	Kwantitatief
Aardkundige waarden	Behoud van gebieden met aardkundige waarden	Behoud van gebieden met aardkundige waarden volgens de inventarisatie van GEA-objecten (?)	B4-33 Mate waarin de aardkundige waarden beïnvloed worden door reconstructiemaatregelen	Kwantitatief
Landschap	Inzet vrijwillig landschapsbeheer		B4-4 Gerealiseerd areaal met vrijwillig landschapsbeheer	Kwantitatief
	Groene en architectonische inpassing van bedrijven die in het kader van de reconstructie nieuw worden gebouwd, worden uitgebreid of worden verplaatst		B4-5 Percentage van de nieuwe en aangepaste bedrijven dat groen en architectonisch adequaat ingepast wordt	Kwantitatief
	Verbeteren ruimtelijke kwaliteit	Mate waarin de ruimtelijke kwaliteit verbeterd kan worden door functies goed tot hun recht te laten komen in het landschapsbeeld (sloop oude en bouw nieuwe elementen)	B4-6 Waardering van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijke gebied	Kwalitatief
	Verbeteren van de kwaliteit van de overgangszones tussen stad en land en dorp en land		B4-7 Waardering van de ruimtelijke kwaliteit van de overgangszones	Kwalitatief

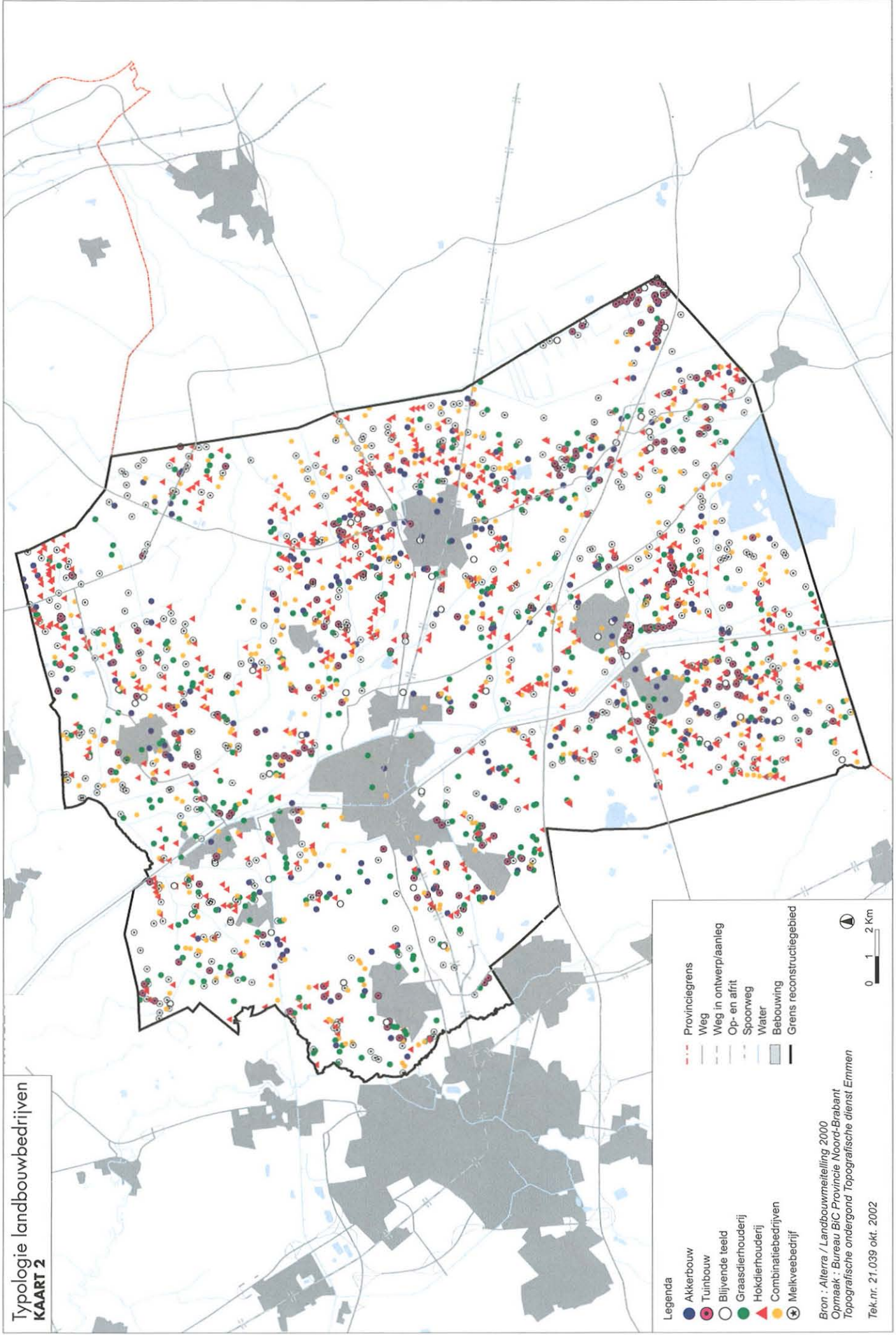
Deelaspect	Corresponderend reconstructiedoel	Geconcretiseerd reconstructiedoel	Criterium	Bepaling
	Bijdrage aan de realisatie van nieuwe landgoederen		B4-8 Gerealiseerd areaal nieuw of uitgebreid landgoed	Kwantitatief
	Bijdrage aan het inpassen van voormalige stortplaatsen		B4-9 Gerealiseerd aantal landschappelijk ingerichte/ingepaste stortplaatsen	Kwantitatief

Bijlage 5 Kaarten

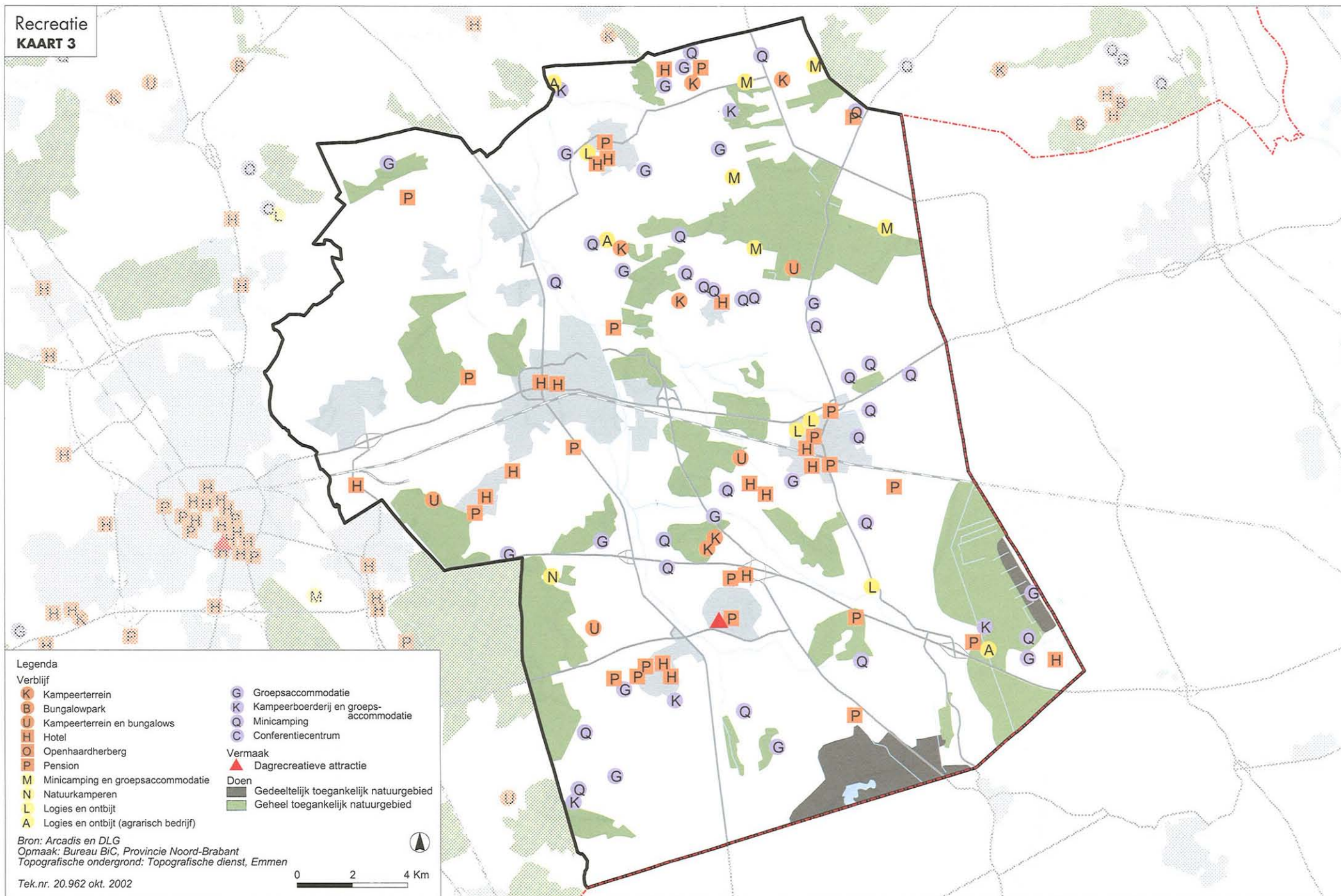
Overzichtskaart de Peel
KAART 1

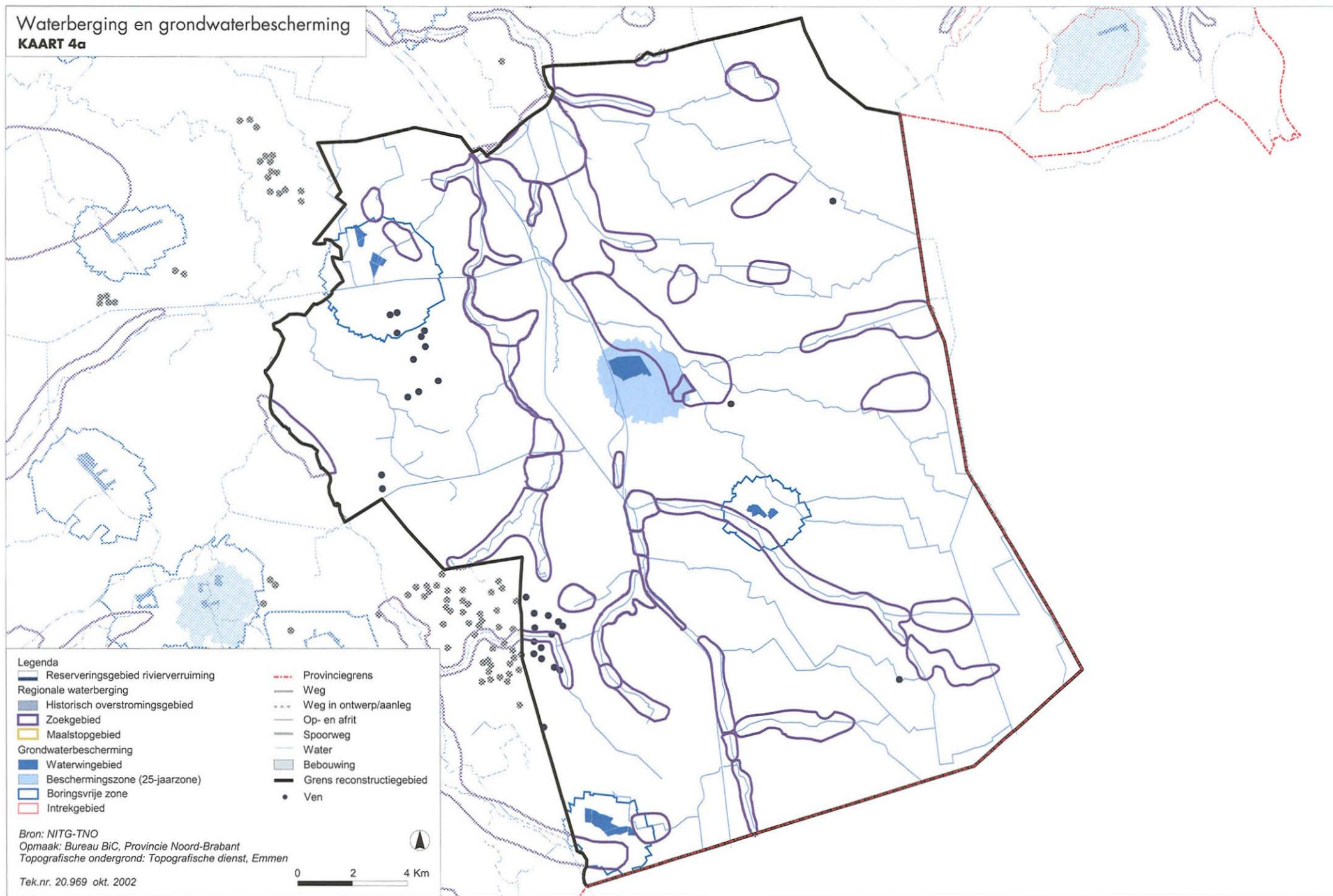
Typologie landbouwbedrijven KAART 2

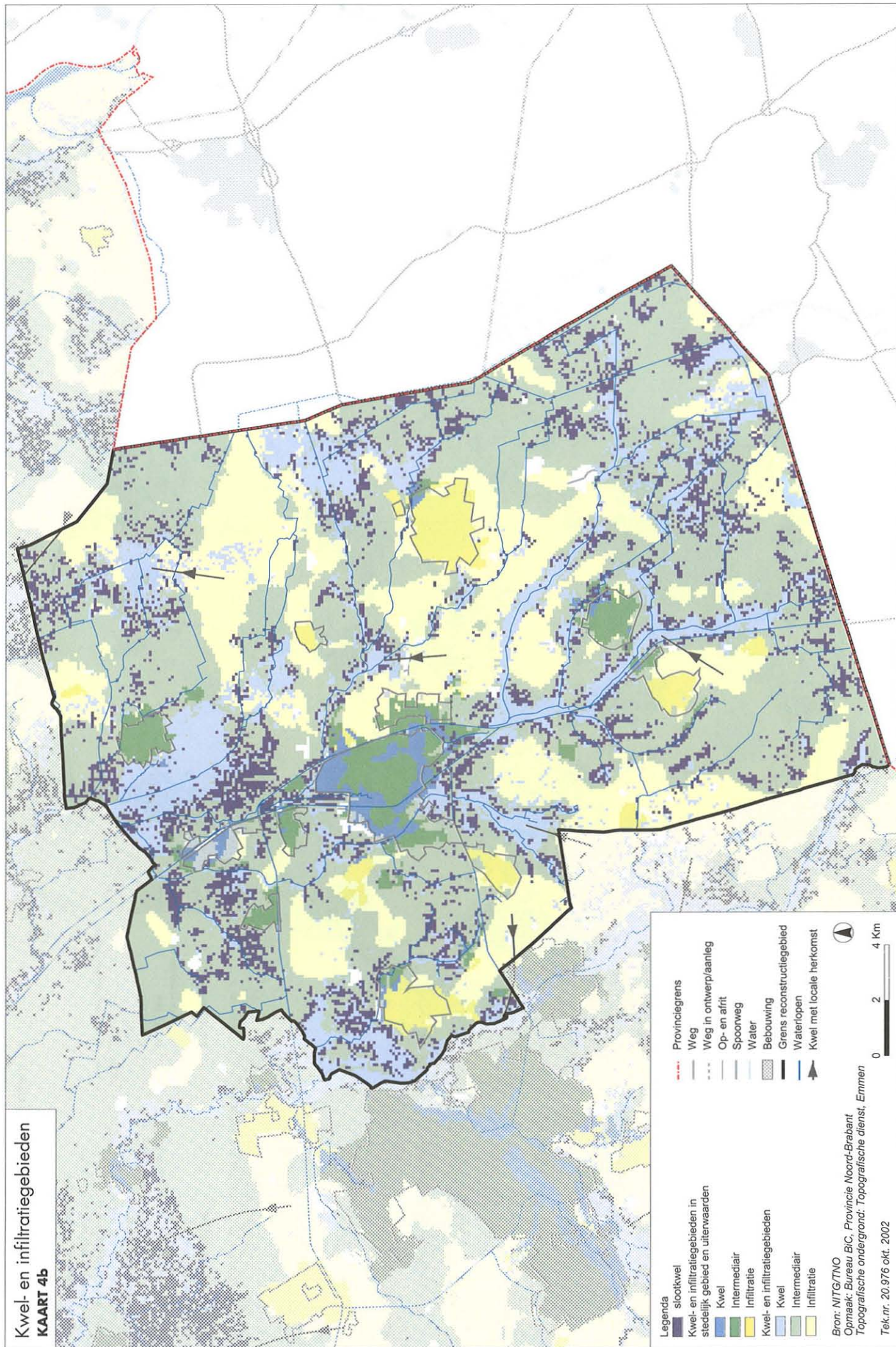
Recreatie KAART 3

Waterberging en grondwaterbescherming KAART 4a

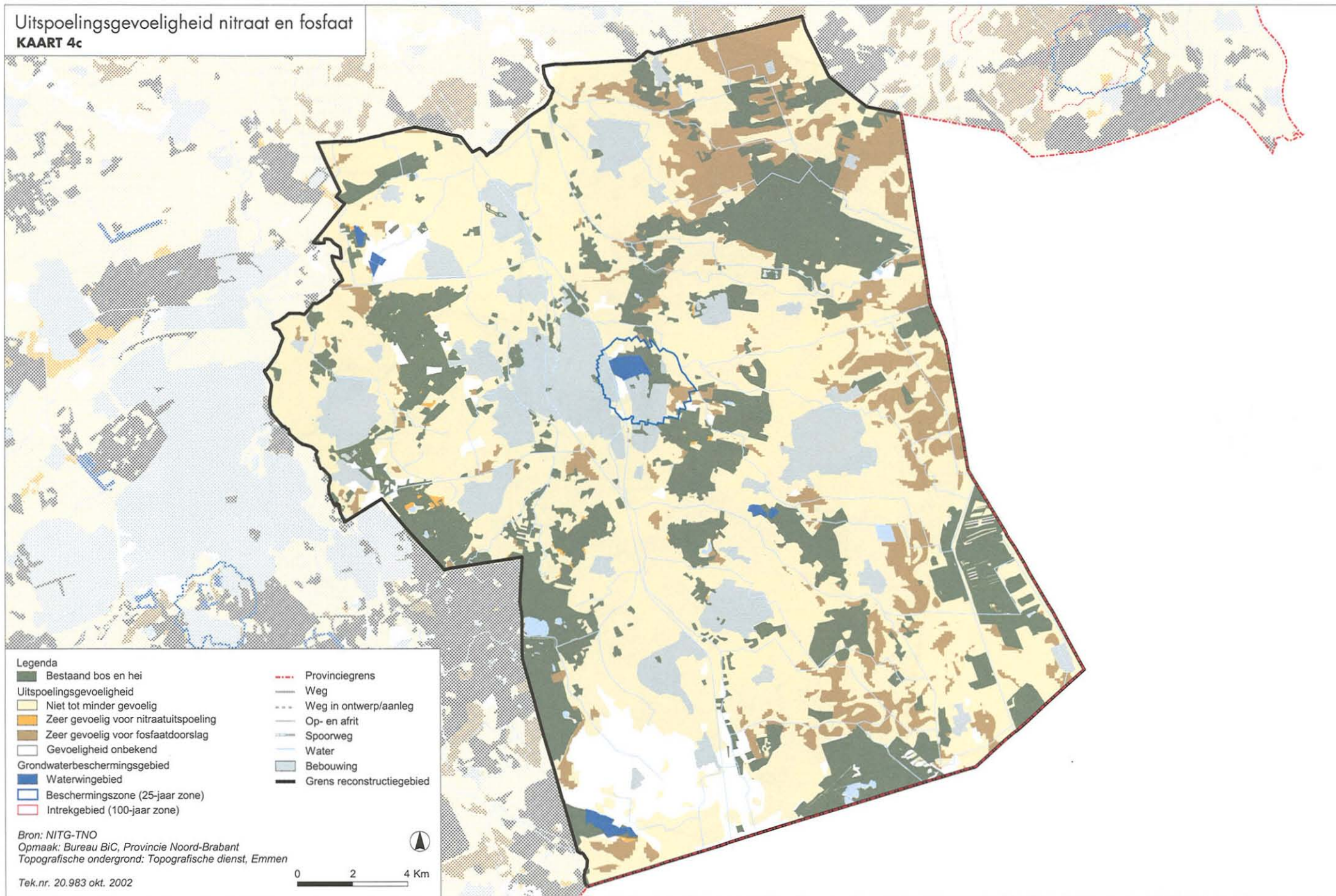

Kwel- en infiltratiegebieden
KAART 4b

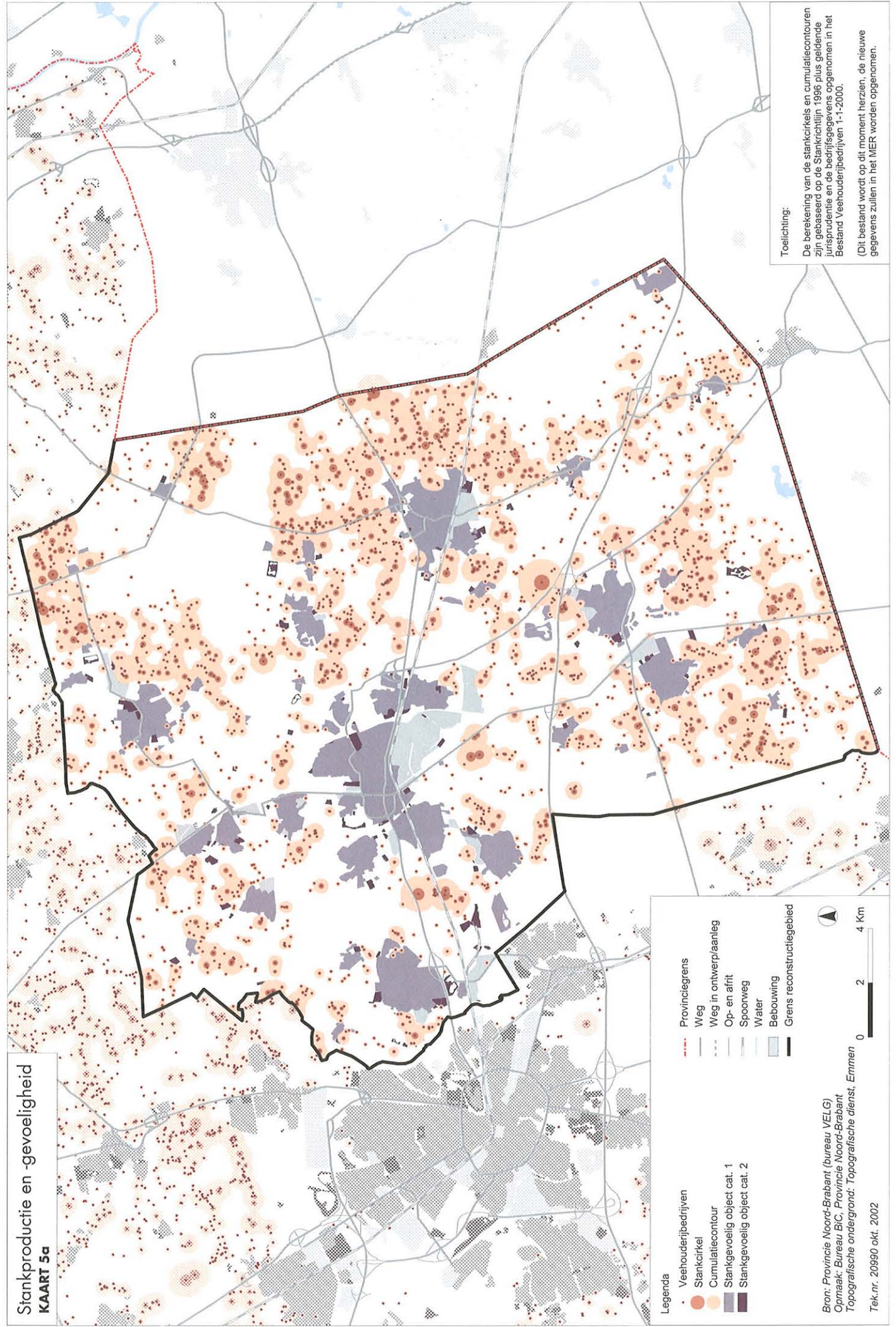

Bron: NITG/TNO
Opmaak: Bureau BIC, Provincie Noord-Brabant
Topografische ondergrond: Topografische dienst, Emmen
Tek.nr. 20.976 okt. 2002

Uitspoelingsgevoeligheid nitraat en fosfaat
KAART 4c

Stankproductie en -gevoeligheid KAART 5a

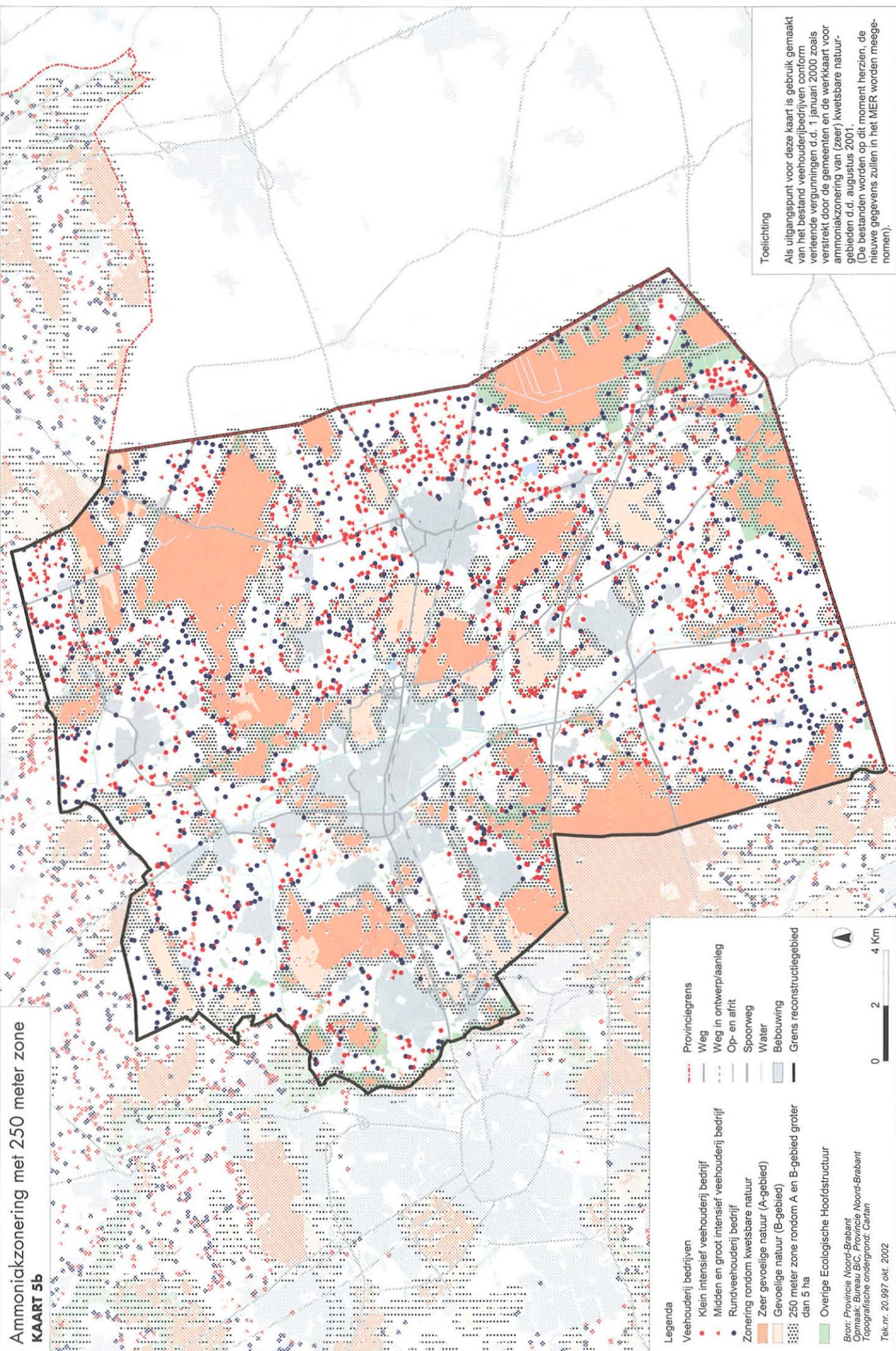

- Legenda**
- Veehouderijbedrijven
 - Stankcirkel
 - Cumulatecontour
 - Stankgevoelig object cat. 1
 - Stankgevoelig object cat. 2
 - Provinciegrens
 - Weg
 - Weg in ontwerp/aanleg
 - Op- en afrit
 - Spoorweg
 - Water
 - Bebouwing
 - Grens reconstructiegebied

Bron: Provincie Noord-Brabant (bureau VELG)
Omaak: Bureau BIC, Provincie Noord-Brabant
Topografische ondergrond: Topografische dienst, Emmen
Tek.nr. 20990 okt. 2002

Toelichting:
De berekening van de stankcirkels en cumulatecontouren zijn gebaseerd op de Stankrichtlijn 1996 plus geldende jurisprudentie en de bedrijfsgegevens opgenomen in het Bestand Veehouderijbedrijven 1-1-2000.
(Dit bestand wordt op dit moment herzien, de nieuwe gegevens zullen in het MER worden opgenomen.)

Ammoniakzonering met 250 meter zone KAART 5b

Legenda

Veehouderij bedrijven

- Klein intensief veehouderij bedrijf
- Midden en groot intensief veehouderij bedrijf
- Rundveehouderij bedrijf

Zonering rondom kwetsbare natuur

- Zeer gevoelige natuur (A-gebied)
- Gevoelige natuur (B-gebied)
- 250 meter zone rondom A en B-gebied groter dan 5 ha

Overige Ecologische Hoofdstructuur

Provinciegrens

Weg

- Weg in ontwerp/aanleg
- Op- en afrit
- Spoorweg
- Water
- Bebouwing
- Grens reconstructiegebied

Scale: 0 2 4 Km

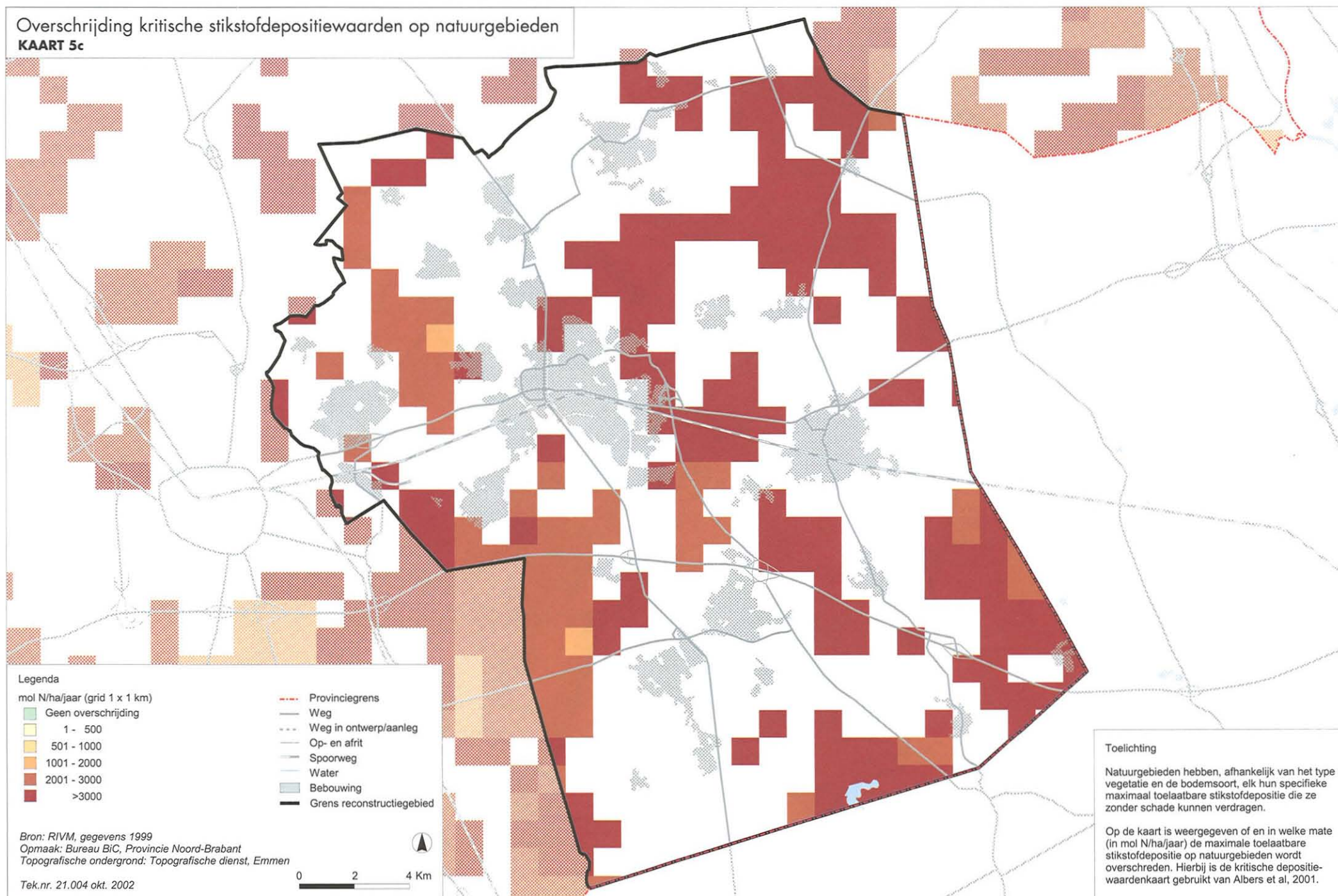
North Arrow

Bron: Provincie Noord-Brabant
Opmaak: Bureau BIC, Provincie Noord-Brabant
Topografische ondergrond: Cartan
Tek.nr. 20.997 okt. 2002

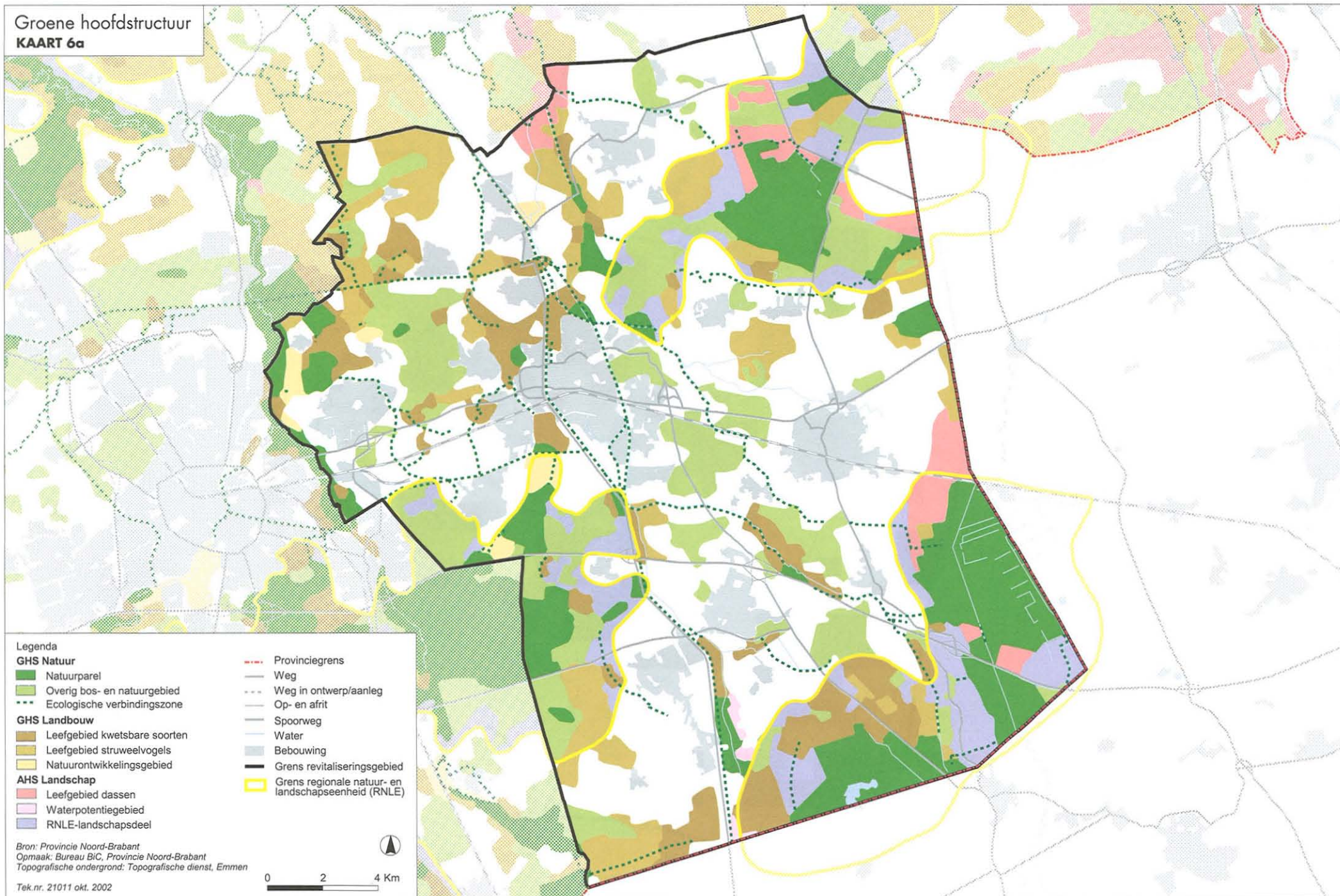
Toelichting

Als uitgangspunt voor deze kaart is gebruik gemaakt van het bestand veehouderijbedrijven conform verleende vergunningen d.d. 1 januari 2000 zoals verstrekt door de gemeenten en de werkkaart voor ammoniakzonering van (zeer) kwetsbare natuurgebieden d.d. augustus 2001.
(De bestanden worden op dit moment herzien, de nieuwe gegevens zullen in het MER worden meegenomen).

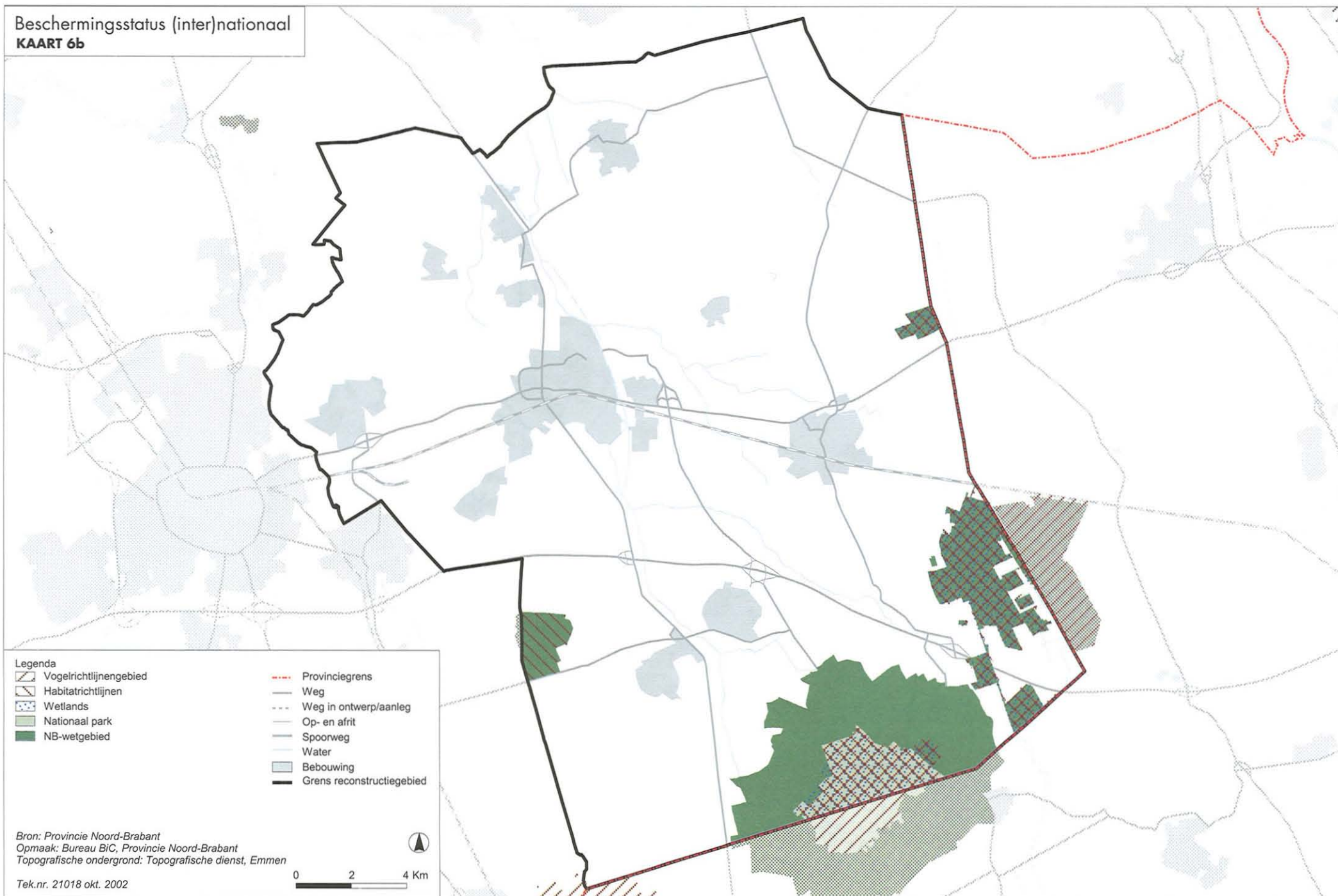
Overschrijding kritische stikstofdepositiewaarden op natuurgebieden KAART 5c

Groene hoofdstructuur
KAART 6a

Beschermingsstatus (inter)nationaal
KAART 6b

Cultuurhistorische waarden
KAART 7

